

TOTAL BANKEN

Årsrapport 2016

Indhold

Beretning	3
PRÆSENTATION	3
ÅRSRAPPORTEN	3
ÅRET 2016	3
Kort om året	3
Udvikling	3
Basisindtjening	4
Kursreguleringer	4
Tab og nedskrivninger	4
Resultat	5
Kreditrisiko	5
Kapital og solvens	5
Likviditet	6
Tilsynsdiamanten	6
Dansk Erhvervsfinansiering A/S	6
Nærtstående parter	7
Regnskabsrapporter	7
Om regnskabspraksis	7
Regnskabsmæssige skøn	7
ÅRET 2017	7
Efter regnskabs afslutning	7
Forventninger	7
Offentliggørelse af oplysninger	8
RISIKOSTYRING	8
Marked og aktivitet	8
Kreditpolitik og risikovurdering	8
Sikkerheder og værdiansættelse	9
Nedskrivnings- og hensættelsespolitik	9
Kreditorganisation	10
Markedsrisici	10
Likviditet	11
Interne kontrol- og risikostyringssystemer	11
SAMFUNDSANSVAR	11
LEDELSE	11
Generalforsamling	11
Repræsentantskab	11
Bestyrelse	12
Direktion	13
Bestyrelsens opgaver og ansvar	13
Revisionsudvalg	13
Bestyrelse og revision	14
Ledelsens vederlag	14
Aktiebesiddelser	14
Ledeshverv i andre erhvervsvirksomheder	15
Virksomhedsledelse	15
Politik for det underrepræsenterede køn	15
AKTIONÆR	16
Kapital og ejerforhold	16
Aktionærmøde og generalforsamling	16
Valg til bestyrelsen	17
Regler for ændring af Bankens vedtægter	17
Bemyndigelser til bestyrelsen	17
SAMARBEJDER	17
Resultat – og totalindkomstopgørelse	18
Balance	19
Egenkapitalopgørelse	21
Pengestrømsopgørelse	22
NOTEOVERSIGT	23
Ledelsespåtegning	64
Den uafhængige revisors påtegninger	65
FILIALER	70

Beretning

PRÆSENTATION

Totalbanken er et fynsk pengeinstitut, som er stiftet i 1911. Banken har 57 medarbejdere, og hovedsædet er beliggende i Aarup på Fyn. Herudover har Banken to privatfilialer på Vestfyn og to privatfilialer i Odense. Ved udgangen af 2016 har Banken en balance på 2,6 mia.kr. og en egenkapital på 328 mio.kr.

Banken driver traditionel bankvirksomhed med formidling af udlån, indlån og garantier. Som udgangspunkt findes forretningsgrundlaget på Fyn, som er Bankens primære markedsområde med særlig vægt på kommunerne Odense, Assens og Middelfart. Den primære kundegruppe er private husstande, samt mindre og mellemstore virksomheder.

Gennem det 100 % ejede datterselskab, Dansk Erhvervsfinansiering A/S, udbydes leasing til små og mellemstore virksomheder.

ÅRSRAPPORTEN

Årsrapporten omfatter Bankens regnskab samt koncernregnskabet, der er udarbejdet som et sammendrag af moderselskabets og datterselskabets regnskaber. I koncernen er Banken moderselskab og Dansk Erhvervsfinansiering A/S datterselskab. Med mindre andet er anført i ledelsesberetningen, kommenteres på Bankens regnskab. Udviklingen i driftsposter kommenteres i forhold til samme periode året før, og udviklingen i balanceposter i forhold til seneste årsrapport.

Anvendt regnskabspraksis er uændret. Regnskabsmæssige skøn og anvendt regnskabspraksis er beskrevet i note 48 og 49.

ÅRET 2016

Kort om året

Med en basisindtjening på 52,3 mio.kr. mod forventet 48-52 mio.kr. og faldende nedskrivninger realiserer Totalbanken et resultat på 30,2 mio.kr. mod 24,1 mio.kr. i 2015. Resultatet forrenter egenkapitalen med 9,5 % p.a.

Tab og nedskrivninger reduceres med 10,5 mio.kr. (28 %) til 26,8 mio.kr. mod 37,3 mio.kr. året før. Udviklingen afspejler en konjunkturforbedring, men med fortsat vanskelige vilkår for bl.a. landbrug og energiforsyning. Kursreguleringer er positive og udgør 6,5 mio.kr. mod 7,4 mio.kr. året før.

Efter flere år med fald er udlånet øget med 65 mio.kr. (5 %) til 1.481 mio.kr. Indlån fastholdes uændret og udgør 1.697 mio.kr.

Bankens solvens udgør 18,0 % og solvensbehovet er opgjort til 11,2 %. Solvensoverdækningen inkl. kapitalbevaringsbuffer udgør 5,5 procentpoint og opfylder bestyrelsens målsætning om, at solvensoverdækningen minimum skal udgøre 5,0 procentpoint.

Bestyrelsen udtrykker tilfredshed med resultatet og væksten i udlånet. Med årets resultat er det bestyrelsens forventning, at Banken fastholder fokus på at øge udlånet og tiltrække flere nye kunder.

Udvikling

Det lave renteniveau, kombineret med en lav inflation og øget beskæftigelse, har resulteret i en vis bedring af boligmarkedet og en let øget investeringslyst hos virksomheder. Selv om aktivitetsniveauet på nogle områder er stigende, vurderes det fortsat som lavt og påvirket af lav investeringslyst hos især de private husstande, der er tilbageholdende med lånefinansieret forbrug.

Bruttoudlånet før nedskrivninger har været faldende i de senere år, men er øget med 65 mio.kr. (5 %) til 1.481 mio.kr., hvilket anses for tilfredsstillende. Banken har en god tilgang af nye kunder, hvor langt de fleste kommer efter anbefaling fra bestående kunder.

Indlån inklusive puljeordninger stiger i forhold til årets begyndelse med 66 mio.kr. (3 %) til 2.193 mio.kr., afledt af en god tilgang til puljeordninger, der øges med 17 %.

Garantier stiger i forhold til årets begyndelse med 149 mio.kr. (27 %) til 697 mio.kr., primært som følge af øgede finansgarantier, der er afledt af aktivitet med omlægning af realkreditlån.

Basisindtjening

Basisindtjeningen opgøres som årets resultat før skat, kursreguleringer og nedskrivninger og indeholder følgende poster.

Basisindtjening

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Netto rente- og gebyrindtægter	124.197	126.662	128.196	129.818
Andre driftsindtægter	1.754	2.657	3.115	3.730
Udgifter til personale og administration	74.248	68.547	78.999	73.006
Afskrivninger på materielle aktiver	667	767	1.787	1.845
Andre driftsudgifter	161	4.628	161	4.628
Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	1.416	-1.277	0	0
Basisindtjening	52.291	54.100	50.364	54.069

Som oplyst i årsrapporten for 2015 forventede Banken en basisindtjening i niveauet 48-52 mio.kr. for 2016. Basisindtjeningen realiseres med 52,3 mio.kr., hvilket anses for tilfredsstillende. Som forventet reduceres basisindtjeningen med 1,8 mio.kr. (3 %), primært som følge af det lave renteniveau.

Det lave renteniveau er fortsat i 2016 og påvirker Bankens netto renteindtægter negativt med 5,4 mio.kr. (7 %) til 73,2 mio.kr. Renteindtægter reduceres med 7,6 mio.kr. (8 %) til 85,1 mio.kr., idet renter af udlån falder med 7,0 mio.kr. (8 %) selv om udlånet er øget med 65 mio.kr. (5 %) til 1.481 mio.kr. Renteindtægter fra centralbanker udgør en udgift på 0,7 mio.kr. mod 0,1 mio.kr. året før.

Renteudgifter reduceres med 2,2 mio.kr. (16 %) til 11,9 mio.kr., idet aftaleindskud er reduceret med 121 mio.kr. og erstattet af andet indlån, således indlån fastholdes uændret på 1.697 mio.kr.

Gebyrer og provisionsindtægter stiger med 2,0 mio.kr. (4 %) til 51,1 mio.kr., hvilket anses for tilfredsstillende. Som forventet stiger øvrige gebyrer og provisionsindtægter, bl.a. som følge af en engangsindtægt på puljeordninger, mens lånesagsgebyrer falder i forhold til 2015.

Samlet reduceres netto rente og gebyrindtægter med 2,5 mio.kr. (2 %) til 124,2 mio.kr.

Udgifter til personale og administration øges med 5,7 mio.kr. (8 %) til 74,2 mio.kr. Lønninger og personaleudgifter stiger 2,5 mio.kr. (7 %) til 40,2 mio.kr., mens øvrige administrationsudgifter stiger med 3,2 mio.kr. (10 %) til 34,1 mio.kr. Det gennemsnitlige antal medarbejdere er øget fra 53 til 57. Banken benytter ikke resultatafhængige løntillæg. Stigningen i øvrige administrationsudgifter kan primært henføres til øgede udgifter til IT og uddannelse.

Resultat af kapitalandele i tilknyttede selskaber udgør resultatet i Dansk Erhvervsfinansiering A/S, som er et 100 % ejet datterselskab. Resultat før skat er negativt med 0,3 mio.kr. og årets skat udgør en indtægt på 1,7 mio.kr., dermed er årets resultat positivt med 1,4 mio.kr. Resultatet påvirkes positivt af forholdsmæssig allokering af købesummen på de overtagne aktiver og forpligtelser, baseret på disses relative dagsværdier, med 0,3 mio.kr. mod 0,7 mio.kr. året før.

Kursreguleringer

Kursreguleringer er positive og udgør 6,5 mio.kr. mod 7,4 mio.kr. året før. I kursreguleringer indgik sidste år avance ved salg af investeringsejendom med 4,6 mio.kr. Kursregulering af obligationer øges med 2,4 mio.kr. til 1,1 mio.kr. og aktier med 1,8 mio.kr. til 4,3 mio.kr.

Kursregulering af valuta og afledte finansielle instrumenter, der bl.a. omfatter kursregulering af kunders lån i valuta og Bankens afdækning af disse lån, reduceres med 1,4 mio.kr. til 1,2 mio.kr.

Tab og nedskrivninger

Tab og nedskrivninger reduceres med 10,5 mio.kr. (28 %) til 26,8 mio.kr. mod 37,3 mio.kr. året før. Udviklingen afspejler en konjunkturforbedring, men med fortsat vanskelige vilkår for bl.a. landbrug og energiforsyning.

Årets nedskrivningsprocent udgør 1,1 % mod 1,7 % året før. Bankens korrektivkonto reduceres med 5 mio.kr. og repræsenterer en samlet nedskrivning til endnu ikke realiserede tab på debitorer på 8,2 % af låne- og garantiporteføljen mod 9,2 % ved udgangen af 2015.

Resultat

Årets resultat før skat er et overskud på 31,9 mio.kr. mod et overskud på 24,2 mio.kr. i 2015. Skat af årets resultat udgør 1,7 mio.kr. mod 0,1 mio.kr. året før. Dermed bliver årets resultat et overskud på 30,2 mio.kr. mod 24,1 mio.kr. i 2015.

Kreditrisiko

Ved udgangen af 2016 udgjorde udlån 1.674 mio.kr. og garantier 698 mio.kr. før nedskrivninger. Hertil kommer uudnyttede trækingsretter på 548 mio.kr. Dermed har Banken en maksimal krediteksponering på 2.920 mio.kr., som er øget med 342 mio.kr. i forhold til årets start.

Udlån og garantier er fordelt med 51 % til private husstande og 49 % til erhvervsvirksomheder. Af udlån og garantier til erhvervsvirksomheder udgør branchegruppen Fast ejendom den største del med 15 % af de samlede udlån og garantier. Herefter følger udlån til Finansiering og forsikring med 13 % samt Landbrug med 9 %.

En væsentlig del af Bankens kreditrisiko kan henføres til store og svage engagementer, og nedbringelse af disse er en igangværende proces, som bestyrelsen følger nøje, samtidig med at antallet af mindre engagementer til private og erhverv søges øget.

Summen af store eksponeringer, der overstiger 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, er ligeledes reduceret fra 45,1 % ultimo 2015 til 37,8 % ultimo 2016 og søges løbende yderligere reduceret. Det er Bankens politik, at der ikke kan etableres nye eksponeringer, der overstiger 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag. Bestående eksponeringer kan forhøjes ud over 10 %, i det omfang forhøjelsen forventes at være midlertidig og med respekt af gældende regulering.

Bankens kreditrisiko er uddybet og specificeret i note 32 og udgør i hovedtal:

I mio.kr.	2016	2016	2015	2015
Udlån		1.674		1.615
Garantier:				
Tabsgarantier for realkreditlån	310		290	
Andre garantier	388	698	258	548
Uudnyttede maksima		548		415
Maksimal kreditrisiko		2.920		2.578
Sikkerheder		1.296		1.162
Udækket kreditrisiko		1.624		1.416
Nedskrevet		193		198
Kapitalreserveret		204		206
Resterende kreditrisiko		1.227		1.012

I kreditrisikoen indgår uudnyttede maksima med 548 mio.kr. og garantier med 698 mio.kr. Uudnyttede maksima omfatter tilsagte kreditfaciliteter, der ikke er udnyttede af kunden, og opstår typisk på kassekreditter.

Garantier for realkreditlån 310 mio.kr. er stillet over for Totalkredit og DLR Kredit og var oprindeligt inden for 80/60 % af ejendommenes værdi, hvorfor de som udgangspunkt anses som sikre garantier. Såfremt garantien for realkreditlånet bliver effektiv, har Banken indtrædelsesret i realkreditpantebrevet. Indtrædelsesretten indgår med 310 mio.kr. i sikkerheder.

Både i 2016 og historisk har behovet for hensættelser og konstaterede tab på garantier været lav. Som følge heraf vurderes kreditrisikoen på andre garantier 388 mio.kr. at være beskednen.

Bankens udækkede kreditrisiko udgør 1.624 mio.kr. mod 1.416 mio.kr. ved udgangen af 2015. Den resterende kreditrisiko, efter nedskrivninger og kapitalreservationer, øges med 215 mio.kr. til 1.227 mio.kr., primært som følge af øgede garantier og uudnyttede maksima.

Kapital og solvens

Bankens kapitalgrundlag før fradrag er på 365 mio.kr. Kapitalgrundlaget består af egentlig egenkapital på 233 mio.kr. samt hybrid kernekapital 95 mio.kr. og supplerende kapital 37 mio.kr. Såvel den hybride kapital som den supplerende kapital opfylder kravene i CRD/CRR og kan medregnes fuldt ud i Bankens kapitalgrundlag.

Bankens kapitalgrundlag er specificerede og uddybet i note 30 Kapital og solvens.

Bankens kapitalprocent er uændret i forhold til årets start og udgør 18,0. Lovkravet er en kapitalprocent på minimum 8. De vægtede poster øges med 104 mio.kr. og modsvarer dermed det øgede kapitalgrundlag som følge af indregning af årets overskud.

Kernekapitalprocenten inkl. hybrid kernekapital øges fra 16,1 ultimo 2015 til 16,2 ved udgangen af 2016. Egenkapitalprocenten øges fra 11,2 ultimo 2015 til 11,6 ved udgangen af 2016.

Koncernens kapitalprocent øges fra 18,2 ultimo 2015 til 18,4 ved udgangen af 2016. Kernekapitalprocenten inkl. hybrid kernekapital øges fra 16,3 ultimo 2015 til 16,6 ved udgangen af 2016. Egenkapitalprocenten øges fra 11,3 ultimo 2015 til 11,8 ved udgangen af 2016.

På det foreliggende grundlag samt Bankens forventninger til 2017-2020 viser en fremskrivning af Bankens kapitalsituation til og med udgangen af 2020, at Banken lever op til de fuldt indfasede kapitalkrav i CRD IV/CRR (Basel III).

I løbet af 2017 vil der fra myndighedernes side blive udmeldt nye regelsæt til alle pengeinstitutter om et bestemt krav til nedskrivningseggede passiver, det såkaldte NEP-krav, til indfasning fra 2018. De nye regelsæt, der vil stille krav om betydelig yderligere kapitalmæssig polstring i pengeinstitutterne, er fortsat ikke endeligt afklarede, og derfor kan de kapitalmæssige konsekvenser for Banken ikke beregnes. Banken forventer at opfylde NEP-kravet ved egen indtjening.

Oplysninger om Bankens kapital-, kerne- og egenkapitalprocenter er uddybet i note 30 Kapital og solvens.

Bankens solvensbehov er ultimo 2015 opgjort til 11,5 % og falder til 11,2 % ved udgangen af 2016. Faldet kan henføres til øgede vægtede aktiver. Koncernens solvensbehov er ultimo 2015 opgjort til 11,6 % og falder til 10,9 % ved udgangen af 2016.

Solvensoverdækningen reduceres med lovbestemt kapitalbevaringsbuffer på 1,250 %, hvoraf 0,625 % træder i kraft i 2017. Herefter udgør Bankens solvensoverdækning inkl. kapitalbevaringsbuffer 5,5 procentpoint mod 5,8 procentpoint ved udgangen af 2015 og er fortsat i overensstemmelse med bestyrelsens målsætning om en solvensoverdækning på minimum 5,0 procentpoint.

Koncernens solvensoverdækning inkl. kapitalbevaringsbuffer udgør 6,3 % ved udgangen af 2016.

Likviditet

Bankens indlånsoverskud inkl. puljer er i 2016 fastholdt uændret og udgør 712 mio.kr. Banken er i meget begrænset omfang eksponeret mod større indlån fra enkeltkunder.

Likviditetsoverdækningen i forhold til lovkrav om likviditet reduceres fra 242,4 % ultimo 2015 til 241,7 % ultimo 2016. Overdækningen svarer til en likviditetsreserve på 717 mio.kr. mod 668 mio.kr. ultimo 2015. Tilsynsdiamanten fastlægger en grænseværdi for likviditetsoverdækning, der skal være større end 50 %.

Til sikkerhed for trækingsret i Nationalbanken har Banken deponeret 298 mio.kr. obligationer.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) er et minimumskrav til et finansielt instituts beholdning af likvide aktiver i forhold til dets likviditetsbehov under en 30 dages akut likviditetskrise. LCR kravet udgør 70 % ved udgangen af 2016 og stiger til 80 % i 2017. Fuldt indfaset udgør LCR kravet 100 %. Bankens LCR udgør 230 %, og Banken lever allerede på nuværende tidspunkt op til det fuldt indfasede krav, der er gældende fra 1. januar 2018.

Tilsynsdiamanten

I Tilsynsdiamanten fastlægger Finanstilsynet en række særlige risikoområder med angivelse af grænseværdier, som institutterne som udgangspunkt bør ligge inden for. Banken overholder samtlige grænseværdier i Tilsynsdiamanten.

Tilsynsdiamanten

Risikoområde	Grænseværdi	31.12.2015	31.12.2016
Store eksponeringer	< 125,0 %	45,1 %	37,8 %
Udlånsvækst	< 20,0 %	-1,0 %	4,6 %
Ejendomseksponering	< 25,0 %	16,4 %	14,9 %
Stabil funding	< 1,00	0,57	0,58
Likviditetsoverdækning	> 50,0 %	242,4 %	241,7 %

Dansk Erhvervsfinansiering A/S

Koncernen består af Banken og Dansk Erhvervsfinansiering A/S, der er et 100 % ejet datterselskab. Selskabet er hjemmørende i Aarup og har 6 ansatte ved udgangen af 2016.

Dansk Erhvervsfinansiering A/S udbyder leasing af let omsættelige anlægsaktiver, herunder rullende materiel, til små og mellemstore virksomheder inden for transport, industri, byggeri og landbrug. Målgruppen er etablerede virksomheder, som har eksisteret i en årrække og har genereret et driftsmæssigt overskud samt en regnskabsmæssig positiv konsolidering.

Nærtstående parter

Transaktioner med nærtstående parter, herunder bestyrelse, direktion og datterselskab, er alle indgået på markedsvilkår og omfatter primært rentebetalinger.

Regnskabsrapporter

En oversigt over regnskabsrapporter og øvrige fondsbørsmeddelelser, som Banken har offentliggjort siden den 1. januar 2016, findes på Bankens hjemmeside www.totalbanken.dk under menupunktet *Aktionær*, hvor også indholdet af de enkelte meddelelser kan ses.

Årsrapporten og den øvrige finansielle rapportering suppleres med yderligere finansielle og ikke-finansielle oplysninger, hvor det skønnes påkrævet eller relevant.

Om regnskabspraksis

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med IFRS som godkendt af EU samt IFRS-bekendtgørelsen for finansielle virksomheder. Årsregnskabet for moderselskabet aflægges i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om finansiell virksomhed og den gældende bekendtgørelse om pengeinstitutters regnskabsaflæggelse.

Regnskabsmæssige skøn og anvendt regnskabspraksis er beskrevet i note 48 og 49. Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Regnskabsmæssige skøn

Ved opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser kræves skøn over, hvordan fremtidige begivenheder påvirker værdien af disse aktiver og forpligtelser på balancedagen. De anvendte skøn hviler på forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige, men som i sagens natur er usikre.

De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er nedskrivninger på udlån og tilgodehavender, domicil- og investeringsejendomme, noterede aktier samt udskudte skatteaktiver. Disse er uddybet i note 48 Regnskabsmæssige skøn.

Opgørelsesmetoder til fastsættelse af værdi af sikkerheder og fordelingen af værdiansatte sikkerheder på typer og kundegrupper fremgår af note 32 Kreditrisiko. De anvendte opgørelsesmetoder er i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer.

For nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er der væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risikoen for, at ikke alle fremtidige betalinger modtages. Hvis det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger modtages, er der også væsentlige skøn forbundet med at fastlægge størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividendebetalinger fra nødlidende engagementer.

For hensættelser til tab på garantier er det også forbundet med usikkerhed, når det skal fastslås i hvilket omfang, garantien vil blive effektiv ved et økonomisk sammenbrud hos garantirekvirenten.

Der er ikke usikkerhed ved indregning og måling af øvrige væsentlige poster i regnskabet.

ÅRET 2017

Efter regnskabets afslutning

Der er ikke efter regnskabsperiodens afslutning indtruffet forhold, der forrykker ledelsens vurdering af årsrapporten.

Forventninger

Banken forventer en basisindtjening i niveauet 41-45 mio.kr. i 2017. Den tilsvarende basisindtjening var i 2016 på 51 mio.kr., hvori indgik en engangsindtægt på 5 mio.kr. Bestyrelsen har i 2017 endvidere afsat øgede omkostninger med henblik på at øge væksten i Banken. Forventningen tager udgangspunkt i et uændret renteniveau over året.

Basisindtjeningen er opgjort før kursreguleringer og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender. I basisindtjeningen for 2016 indgår resultat af datterselskabet, Dansk Erhvervsfinansiering A/S, med 1,4 mio.kr. Der forventes igen i 2017 et mindre overskud i datterselskabet.

Banken forventer, at nedskrivninger og tab vil falde også i 2017. Forudsat et uændret niveau for kursreguleringer forventes dermed et resultat i niveau med 2016.

Offentliggørelse af oplysninger

I 2017 offentliggør Banken regnskabsoplysninger på følgende dage

Onsdag den 1. marts 2017	Årsrapport 2016
Tirsdag den 9. maj 2017	Periodemeddelelse for 1. kvartal 2017
Tirsdag den 22. august 2017	Halvårsrapport pr. 30. juni 2017
Tirsdag den 7. november 2017	Periodemeddelelse for 3. kvartal 2017

RISIKOSTYRING

Beskrivelse af Bankens målsætninger og politikker for risikostyring er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 431 til 455 i CRR-forordningen. Risikorapporteringen består af 'Risikorapport – metode og proces' og 'Risikorapport – udstedte kapitalinstrumenter', der offentliggøres årligt og ved væsentlige ændringer, samt 'Risikorapport', der offentliggøres kvartalsvist og ved væsentlige ændringer. Rapporterne findes på www.totalbanken.dk/aktionaer/aktionaer/finansiel-rapportering/ og omhandler blandt andet nedenstående områder.

Marked og aktivitet

Bankens forretningsgrundlag er at tilbyde finansielle produkter og ydelser, kombineret med kompetent rådgivning, til privatkunder og små og mellemstore virksomheder med en sund økonomi, og at tiltrække og fastholde loyale helkunder fra markedsområdet. Bankens primære virke er på Fyn.

Banken ønsker primært helkundeforhold, og det tilstræbes, at privatkunder udgør minimum 35 % og erhvervs-kunder højst 65 %. På erhvervs-siden ønskes primært små og mellemstore virksomheder med en passende fordeling inden for detailhandel, bygge- og anlægsvirksomhed, landbrug, industri- og anden handels- og fremstillingsvirksomhed.

Kreditpolitik og risikovurdering

Bankens kreditpolitik fastsætter principper for størrelsen, typen og omfanget af de kreditrisici, Banken ønsker at påtage sig, samt principper for håndtering af styring af kreditrisici. Ved kreditrisici forstås risikoen for tab som følge af, at debitorer eller modparter misligholder indgåede betalingsforpligtelser. Kreditpolitikken revurderes minimum årligt af Bankens bestyrelse. Det følgende er et uddrag af Bankens kreditpolitik.

Bankens risikoprofil på kreditområdet skal være passende forsigtig, hvilket indebærer, at kreditgivning i Banken skal ske med afsæt i kreditpolitikens risikostyringsprincipper, at:

- al kreditgivning i Banken sker efter et princip om forretningsmæssig kalkuleret risiko.
- der kun bevilges kredit til kunder, hvor det kan dokumenteres, at kunden forventeligt kan tilbagebetale kreditterne samt for erhvervsdrivende tillige besidder evnen til at drive virksomheden på forsvarlig og rentabel vis.
- forhold hos den konkrete kunde eller i den branche, som kunden agerer i, tillægges betydning ved vurderingen af kundens kreditværdighed.
- der altid foretages en subjektiv vurdering af kundens vilje til tilbagebetaling.
- Bankens årlige udlånsvækst ikke overstiger 8 %, dvs. væsentligt under grænseværdien i tilsynsdiamanten, der er på 20 %.

Det er Bankens målsætning, at summen af udlån og garantidebitorer til brancherne 'fast ejendom' samt 'gennemførelse af byggeprojekter' maksimalt må være 20 % af Bankens samlede udlån og garantier, og tilstræbes at falde til under 15 %. For alle øvrige brancher tilstræbes, at de samlede udlån og garantier ikke overstiger 15 % til hver enkelt branche.

Med baggrund i opgørelsen af Tilsynsdiamantens pejlemærke for summen af store eksponeringer styrer Bankens efter, at summen af store eksponeringer aldrig overstiger 60 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, og løbende reduceres yderligere. Der kan ikke etableres nye eksponeringer, der overstiger 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag. Bestående eksponeringer kan forhøjes ud over 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, i det omfang forhøjelsen forventes at være midlertidig og med respekt af gældende regulering.

Banken opdeler efter et princip om forsigtighed kunderne i klasser efter kreditrisiko, således at kunder med god kreditbonitet kan skelnes fra kunder med svag kreditbonitet. Alle eksponeringer større end 5 mio. kr. revurderes og risikoklassificeres årligt. Eksponeringer mindre end 5 mio. kr. revurderes og risikoklassificeres løbende via opdatering af kundens økonomiske oplysninger, overvågning af overtræk mv.

Sikkerheder og værdiansættelse

Banken ønsker som hovedregel sikkerhedsstillelse fra kunden i form af pantsætning af kundens aktiver. Banken prioriterer, at der tages sikkerhed i let omsættelige aktiver, herunder obligationer, aktier, ejendomme, biler m.m.

Der sker en løbende fyldestgørende, opdateret og forsigtig værdiansættelse af sikkerheder i lyset af de gældende markedsforhold. Maksimale belåningsprocenter tager udgangspunkt i en normal omsættelighed af de stillede sikkerheder. Procenterne reduceres, såfremt forhold omkring liggetid m.v. afviger fra det sædvanlige for det enkelte aktiv.

Ud over pant i fast ejendom vil Banken ikke have en væsentlig risikokoncentration på sikkerheder.

Opgørelsesmetoder til fastsættelse af værdi af sikkerheder og fordelingen af værdiansatte sikkerheder på typer og kunde grupper fremgår af note 32 Kreditrisiko. De anvendte opgørelsesmetoder er i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer.

Nedskrivnings- og hensættelsespolitik

Banken gennemgår løbende, om der ud fra regnskabsbekendtgørelsen er objektive indikationer for værdiforringelse (OIV) på eksponeringer med Bankens kunder. Tildeling af OIV sker ud fra en individuel vurdering.

På eksponeringer med OIV fastlægges nedskrivningsbehovet ud fra den vurderede værdi af deponerede sikkerheder og forventede fremtidige indbetalinger. Eksponeringer med OIV eller med væsentlige svaghedstegn uden OIV, der overstiger 2 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, indgår som et tillæg i Bankens solvensbehov med den del af eksponeringen, som ikke er nedskrevet eller sikkerhedsmæssigt afdækket.

Herudover vurderer Banken, om der samlet set er indikation for værdiforringelse af Bankens udlånsportefølje. Det sker ud fra inddelingen af Bankens kunder i kreditrisikogrupper, hvor kriterierne er ændringer i et antal forklarende makroøkonomiske variable.

På garantier hensættes den provision, Banken modtager for at påtage sig garantien. Provisionen indtægtsføres over risikoperioden. På garantier, der er værdiforringede og vurderes at blive effektive, foretages hensættelse svarende til Bankens forventede tab.

Acontoafskrivninger foretages, når det konstateres, at et tab er uundgåeligt. Banken foretager en løbende vurdering heraf. Ved større værdiforringelser foretages en konkret vurdering minimum fire gange årligt. Endelig afskrivning sker i forbindelse med sagens afslutning (konkurs, gældssanering mv.). Banken foretager jævnligt opfølgning på afskrevne fordringer.

På eksponeringer, hvor det skønnes, at rentetilskrivning blot vil medføre et yderligere tab for Banken, standses renteberegningen. Bankens krav på renter er dog fortsat opretholdt.

Idet Banken følger Bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., henvises til de regnskabsmæssige definitioner i §§ 51-54 i regnskabsbekendtgørelsen.

Regnskabsstandarden IFRS 9, der erstatter IAS39, ændrer i væsentlig grad ved de gældende regler for regnskabsmæssige nedskrivninger og er obligatorisk for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere med mulighed for at førtidsimplementere standarden. Banken planlægger at anvende IFRS 9 fra 1. januar 2018.

Med IFRS 9 erstattes den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab, af en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab. Der pågår et udviklingsarbejde forankret på Bankens datacentral BEC med deltagelse af de tilknyttede medlemsinstitutter samt Lokale Pengeinstitutter med henblik på at udvikle en IFRS 9 forenelig nedskrivningsmodel.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage et rimeligt skøn over den regnskabsmæssige virkning af førstegangsanvendelsen af IFRS 9, for så vidt angår nedskrivningsreglerne. Det er dog i almindelighed forventningen, at de nye nedskrivningsregler for pengeinstitutterne samlet set vil føre til øgede nedskrivninger og dermed en større korrektivkonto, da alle udlån og garantier efter de nye regler vil få tilknyttet en nedskrivning svarende til det forventede kredittab i 12 måneder eller det forventede kredittab i aktivets restløbetid ved en betydelig stigning i kreditrisikoen, som ikke medfører, at faciliteten er udsat for OIV.

Gruppevis nedskrivninger efter de gældende regler bortfalder, og det vil i nogen udstrækning mindske virkningen af IFRS9.

En negativ regnskabsmæssig påvirkning af de nye forventningsbaserede IFRS 9 nedskrivningsregler vil i udgangspunktet have tilsvarende effekt på kapitalgrundlaget. For at imødegå en utilsigtet effekt på kapitalgrundlaget og dermed pengeinstitutternes muligheder for at understøtte kreditgivning, har Europa-Kommissionen som et element i den reformpakke, som Kommissionen præsenterede den 23. oktober 2016 (kapitalkravspakken), foreslået en 5-årig overgangsordning således, at en negativ effekt af de nye IFRS 9 nedskrivningsregler først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år.

Samlet set vurderer Banken virkningen af IFRS 9 på den kapitalmæssige overdækning til at være uvæsentlig ved reglernes ikrafttrædelse i 2018, mens virkningen på den kapitalmæssige overdækning fremadrettet vil være afdæmpet negativ i takt med, at virkningen af overgangsordningen udfases.

IFRS9 er uddybet i note 49 Anvendt regnskabspraksis.

Kreditorganisation

Banken lægger vægt på, at kreditbeslutninger træffes tæt på kunden. Bankens kundeansvarlige medarbejdere er tildelt bevillingsbeføjelser, der matcher deres faglighed og kvalifikationer, og langt den overvejende del af Bankens kreditbeslutninger træffes i dette regi.

Væsentlige private- og erhvervseksponeringer samt eksponeringer med objektiv indikation for værdiforringelse bevilges af Bankens kreditafdeling eller af Bankens direktion og bestyrelse efter forudgående kvalitetssikring i kreditafdelingen.

Væsentlige eksponeringer fremlægges til orientering eller bevilling på bestyrelsesmøder. Det sker minimum hvert år ved genforhandling af eksponeringen, når kundens årsregnskab foreligger, og i øvrigt når der sker ændringer i eksponeringen. Hvert kvartal gennemgår bestyrelsen eksponeringer med væsentlige overtræk samt større værdiforringelser og kreditreservationer.

I forbindelse med årsafslutningen foretager Bankens kreditafdeling eksponeringsgennemgang med rapportering til direktion og bestyrelse. Kriterier og omfang af eksponeringsgennemgangen fastlægges af bestyrelsen forud for gennemgangen.

Markedsrisici

Bankens markedsrisici opgøres efter Finanstilsynets regler.

Bestyrelsen har fastlagt konkrete rammer for direktionens investeringsbeføjelser og bliver minimum hvert kvartal orienteret om de enkelte eksponeringer i forhold til de fastsatte rammer.

Bankens renterisici er opgjort under hensyntagen til Finanstilsynets retningslinjer og fradragsfaktorer, som udtrykker tabsrisikoen ved en generel ændring i renten på 1 procentpoint. Renterisikoen opgøres minimum hvert kvartal. Ved opgørelse af solvensbehovet opdeles renterisikoen således, at renterisikoen inden- og udenfor handelsbeholdningen vurderes særskilt.

Hovedreglen er, at renterisiko indenfor handelsbeholdningen, der overstiger 5 % af kernekapitalen efter fradrag, ikke anses som værende dækket indenfor det lovpligtige krav på 8 % af kapitalgrundlaget, hvorfor der gives et tillæg på 100 basispunkter af renterisikoen.

Renterisiko udenfor handelsbeholdningen indgår i solvensbehovet med et stressniveau på 200 basispunkter. Ved negativ renterisiko stresses dog maksimalt ned til en rente på -1. Renterisiko udenfor handelsbeholdningen består primært af relativt korte aftaleindskud fra kunder samt supplerende kapital.

Renterisikoen opdeles i løbetidsklasser, hvor hver klasse vurderes for sig. Ved renteændringer forskydes rentekurven ikke nødvendigvis parallelt, hvorfor rentekurven stresses både parallelt og med rentevip.

Valutarisici opgøres med baggrund i Finanstilsynets valutakursindikator 1 og opgøres minimum hvert kvartal. Da Bankens valutaindikator 1 er under 10 %, anses valutarisikoen dækket af det lovpligtige krav på 8 % af basiskapitalen.

Derivater og afledte finansielle instrumenter opgøres i overensstemmelse med CRD IV. I solvensbehovet indgår modpartsrisikoen med 8,00 %.

Markedsrisiko er omtalt i note 38.

Likviditet

Bankens likviditetsrisiko skal være forsvarlig og tilpas forsigtig. Ved likviditetsrisiko forstås risikoen for at Bankens omkostninger til likviditetsfremskaffelse stiger uforholdsmæssigt meget eller at manglende finansiering forhindrer Banken i at opretholde den vedtagne forretningsmodel.

Bankens umiddelbare likviditetsberedskab opgøres efter retningslinjerne i lov om finansiel virksomhed § 152. Banken ønsker en overdækning i forhold til lovkravet på minimum 60 % og en finansieringsstruktur, der opfylder grænseværdien, for stabil funding i Tilsynsdiamanten.

Banken benytter i sin interne likviditetsstyring en likviditetsmodel, der er udviklet af Lokale Pengeinstitutter. Modellen opgør den forventede likviditetsudvikling for de kommende 12 måneder under antagelse af normal forventning til likviditeten og i et afløbsscenario med en stresset likviditetsudvikling, samt i et scenarie med en alvorlig og akut krise på en og fire ugers sigt.

Likviditetsopgørelse efter § 152 i lov om finansiel virksomhed forventes i 2017 erstattet med Liquidity Coverage Ratio (LCR), der opgøres ifølge CRR artikel 411-428. Det er Bankens målsætning, at LCR til enhver tid skal være mindst 50 procentpoint over det til enhver tid gældende LCR-krav, der indføres frem til 1. januar 2018.

Banken har ikke likviditetsrisici, der relateres til indlån fra professionelle aktører eller udstedte obligationer med en restløbetid under 6 måneder, hvorfor der ikke indgår likviditetsrisiko via stresstest ved opgørelse af solvensbehovet.

Til sikkerhed for trækingsret i Nationalbanken har Banken deponeret obligationer.

Interne kontrol- og risikostyringssystemer

Bestyrelsen har stedse fuld opmærksomhed på Koncernens risici og følger regelmæssigt op herpå. Bestyrelsen udøver tilsyn og kontrol med direktionens daglige ledelse af Koncernen. Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen på bestyrelsesmøder, herunder om overholdelse af de grænser, der er anført i 'Bestyrelsens § 70 instruks til direktionen'. Instruksen revurderes af den samlede bestyrelse hvert år.

Revisionsudvalget overvåger bl.a. regnskabsaflæggelsesprocessen, den lovpligtige revision af årsregnskabet samt effektiviteten i Koncernens interne kontrolsystemer og risikostyringssystemer. Koncernen har forretningsgange og arbejdsprocesser, der skal sikre, at relevante afstemninger foretages, og at regnskaber aflægges på et korrekt grundlag.

Henset til Bankens størrelse er Banken ikke omfattet af lovkrav om intern revision. Banken har en intern kontrol med reference til direktionen. Interne kontrolrapporter tilgår revisionsudvalget og direktionen. Indholdet drøftes i den samlede bestyrelse.

SAMFUNDSANSVAR

Banken offentliggør den lovbestemte redegørelse om samfundsansvar, jf. bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter mv. § 135, på www.totalbanken.dk/aktionaer/aktionaer/finansiel-rapportering/.

LEDELSE

Generalforsamling

Aktionærernes ret til at træffe beslutninger i Banken udøves på generalforsamlingen. Bankens generalforsamlinger skal afholdes på Fyn, og den ordinære generalforsamling skal afholdes hvert år inden 4 måneder efter regnskabsårets udløb. Årets generalforsamling omtales i afsnittet *Aktionær*.

Repræsentantskab

Det følger af vedtægterne, at generalforsamlingen vælger repræsentantskabet, der består af 10 til 20 medlemmer efter generalforsamlingens beslutning. Aktuelt består repræsentantskabet af 20 medlemmer. Der afholdes typisk 4 repræsentantskabsmøder hvert år. Repræsentantskabet modtager ikke honorar.

Medlemmerne af repræsentantskabet vælges for tre år ad gangen, dog afgår hvert år 1/3 af de medlemmer, der har fungeret længst i den igangværende valgperiode. Genvalg kan finde sted. Der gælder en aldersgrænse på 70 år for medlemskab af repræsentantskabet og dermed også for Bankens bestyrelse.

Repræsentantskab pr. 31. december 2016

	Født	Indtrådt	Seneste genvalg	Udløb valgperiode
*** Direktør Hans Petersen, Aarup, formand for repræsentantskabet	1950	1995	2016	2019
* Direktør Søren Fohlmann, Odense, næstformand for repræsentantskabet	1963	2005	2014	2017
* Kommunikationskonsulent Charlotte Benn, Odense	1966	2010	2015	2018
Optometrist Peter Brogaard, Aarup	1970	2015	-	2018
Fhv. borgmester Finn Viberg Brunse, Tommerup	1950	1992	2015	2018
* Direktør Christian Fischer, Frederiksberg	1980	2015	-	2018
Bygmester Poul Juhl Fischer, Aarup, formand for bestyrelsen	1948	1988	2016	2019
* Direktør Louise Helmer, Fredericia	1973	2015	-	2018
** Revisor Peter Schak Larsen, Odense, formand for revisionsudvalget	1946	2009	2015	2018
Direktør Claus Moltrup, Langeskov	1968	2010	2015	2018
Skovfoged Torben Morth, Nørre Aaby	1947	1998	2016	2019
* Direktør Søren Ladefoged Poulsen, Glamsbjerg	1972	2015	-	2018
* Direktør Morten Rasmussen, Aarup	1963	2015	-	2018
Økonomidirektør Mette Sigaard, Odense	1967	2015	-	2018
Advokat Merete Vangsøe Simonsen, Odense, næstformand for bestyrelsen	1967	2010	2016	2019
Økonomichef Jeppe Albin Sørensen, Aarup	1975	2010	2016	2019
Advokat Palle Thomsen, Middelfart	1953	1992	2016	2019
Direktør Jan Thybo, Aarup	1962	2015	-	2018
Læge Jens Thygesen, Gelsted	1949	1992	2016	2019
Direktør Jesper Alsted Timming, Odense	1971	2015	-	2018

* På valg ** På valg/udtræder som følge af vedtægternes aldersbestemmelser *** Ønsker at udtræde

Valg og nyvalg til repræsentantskabet på den kommende generalforsamling er beskrevet i afsnittet 'Aktionær'.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af 4-6 repræsentantskabsvalgte medlemmer efter repræsentantskabets beslutning, dog kan der vælges ét bestyrelsesmedlem uden for repræsentantskabet, hvor det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til bestyrelsens sammensætning. Aktuelt består bestyrelsen af fem medlemmer og to medarbejdervalgte medlemmer, i henhold til lovgivningen om medarbejderrepræsentation. Systemet med medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er velkendt i Danmark og uddybes på Bankens hjemmeside under menupunktet Banken/Bestyrelsen.

Repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer vælges for højst tre år ad gangen, dog afgår hvert år 2 af de medlemmer, der har fungeret længst i den igangværende valgperiode. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer vælges for fire år ad gangen og har samme rettigheder, pligter og ansvar som repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelse pr. 31. december 2016

	Født	Indtrådt	Seneste genvalg	Udløb valgperiode
* Bygmester Poul Juhl Fischer, Aarup, formand	1948	1990	2014	2017
Advokat Merete Vangsøe Simonsen, Odense, næstformand	1967	2011	2016	2019
** Revisor Peter Schak Larsen, Odense, formand for revisionsudvalget	1946	2009	2015	2018
* Fhv. borgmester Finn Viberg Brunse, Tommerup	1950	2004	2014	2017
Direktør Claus Moltrup, Langeskov	1968	2013	2016	2019
*** Filialchef Claus Lyngbakke-Hellesøe, Odense	1977	2005	2013	2017
*** Bankfuldmægtig Gitte N. Stentebjerg, Aarup	1957	2013	-	2017

* På valg ** Udtræder som følge af vedtægternes aldersbestemmelser *** Medarbejdervalgt

Valg og nyvalg til bestyrelsen sker på repræsentantskabsmødet umiddelbart efter den kommende generalforsamling og er beskrevet i afsnittet 'Aktionær'.

Der er i februar 2017 afholdt medarbejdervalg til bestyrelsen, hvor antallet af medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer samtidig blev udvidet fra to til tre. Genvælt blev filialchef Claus Lyngbakke-Hellesøe, Odense, og bankfuldmægtig Gitte N. Stentebjerg, Aarup. Nyvalgt blev erhvervskundechef Henning Munch Jensen, Svendborg.

Bestyrelsen anser advokat Merete Vangsøe Simonsen, revisor Peter Schak Larsen og direktør Claus Moltrup for uafhængige. Dermed er mindst halvdelen af de repræsentantskabsvalgte ledelsesmedlemmer uafhængige, hvilket er i overensstemmelse med Anbefalinger for god selskabsledelse.

Med henblik på at sikre, at bestyrelsen er sammensat på en sådan måde, at den besidder alle relevante kompetencer i forhold til at lede Banken, har bestyrelsen fastlagt en årlig procedure for selvevaluering af det enkelte bestyrelses-

medlems og den samlede bestyrelses kompetencer. Selvevalueringen er senest gennemført i november 2016 uden at give anledning til ændringer.

Direktion

Direktionen ansættes af bestyrelsen og består af

Direktion pr. 31. december 2016

Bankdirektør Ivan Sløk, Aarup	Født 1965	Tiltrådt 2003
-------------------------------	--------------	------------------

Med henblik på at sikre, at direktionen besidder alle relevante kompetencer i forhold til at lede Banken, har bestyrelsen fastlagt en årlig procedure for evaluering af direktionen og samarbejdet med bestyrelsen. Evalueringen er senest gennemført i november 2016 uden at give anledning til ændringer.

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Bestyrelsen holder møde 1-2 gange hver måned og mødes så ofte, som det er nødvendigt. Banken benytter generelt ikke ledelsesudvalg, medmindre det er lovpligtigt. Bestyrelsen finder, at bestyrelsens mødefrekvens muliggør, at alle væsentlige drøftelser og beslutninger kan træffes af den samlede bestyrelse.

Bestyrelsens forretningsorden og instruks til direktionen fastlægger nærmere procedurer for planlægning, opfølgning og risikostyring mv. Bestyrelsens retningslinjer til direktionen er fastlagt i en instruks, hvor arbejdsfordelingen mellem bestyrelse og direktion fremgår. Forretningsordenen og instruks opdateres årligt. Alle væsentlige forhold drøftes i forbindelse med den årlige gennemgang af forretningsordenen for bestyrelse og direktion.

Der er i 2016 afholdt 16 bestyrelsesmøder og 3 revisionsudvalgsmøder. Der har til såvel bestyrelsesmøder som revisionsudvalgsmøder været en høj mødedeltagelse, idet de enkelte medlemmer deltog i møderne som følger:

Bestyrelses- og revisionsudvalgsmøder i 2016

	Bestyrelses- møder	Revisions- udvalgsmøder
Bygmester Poul Juhl Fischer, Aarup, formand	15	-
Advokat Merete Vangsøe Simonsen, Odense, næstformand	13	-
Revisor Peter Schak Larsen, Odense, formand for revisionsudvalget	13	3
Fhv. borgmester Finn Viberg Brunse, Tommerup	15	-
Direktør Claus Moltrup, Langeskov	13	3
Fillalchef Claus Lyngbakke-Hellesøe, Odense	16	-
Bankfuldmægtig Gitte N. Stentebjerg, Aarup	16	3

Bestyrelsen, herunder fraværende medlemmer, modtager mødeindkaldelse og bilag forud for mødet og efterfølgende referat af mødet.

Bestyrelsen fastlægger Bankens overordnede strategi for 5 år ad gangen. Strategiplanen evalueres løbende og minimum årligt i sammenhæng med vurdering af Bankens forretningsmodel. Drøftelse af nødvendige kompetencer og finansielle ressourcer, for at Banken kan nå sine strategiske mål, indgår som en integreret del af den løbende evaluering af bestyrelsens strategiplan.

Det har ikke været relevant for bestyrelsesformanden at deltage i den daglige ledelse eller at udføre særlige opgaver for Banken i det forløbne rapporteringsår.

Revisionsudvalg

I overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionsudvalg har Banken etableret et revisionsudvalg, der består af tre medlemmer med revisor Peter Schak Larsen, Odense, som formand.

Peter Schak Larsen var indtil den 1. juli 2008 partner i Statsautoriseret Revisionsaktieselskab Deloitte. Det er bestyrelsens vurdering, at Peter Schak Larsen er uafhængig af Banken og er regnskabs- eller revisionskyndig i henhold til bekendtgørelse om revisionsudvalg i virksomheder samt koncerner, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet.

Revisionsudvalget overvåger bl.a. regnskabsafregningsprocessen, den lovpligtige revision af årsregnskabet samt effektiviteten i Bankens interne kontrolsystemer og risikostyringssystemer. Revisionsudvalget skal tillige overvåge og kontrollere den valgte revisions uafhængighed.

Bestyrelsen og dermed revisionsudvalget har vurderet og besluttet, at Banken ikke skal have intern revision.

Bestyrelse og revision

På Bankens generalforsamling vælges en revisor og en revisorsuppleant, i 2016 blev følgende genvalgt

Valgte revisorer pr. 31. december 2016

Revisor	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Revisorsuppleant	Statsautoriseret revisor Hans Christian Krogh

Vedtægerne er ændret i 2016, så kravet om valg af revisorsuppleant bortfalder. Det skyldes, at bestyrelsen indstiller valg af et revisionsfirma, hvilket i modsætning til valg af en navngiven revisor gør revisorsuppleant overflødig.

Revisionen er certificerede til at påtegne årsrapporter for penge- og realkreditinstitutter i henhold til bekendtgørelse om Finanstilsynets certificering af statsautoriserede revisorer.

Bestyrelsen har en regelmæssig dialog og informationsudveksling med den valgte revision. Bestyrelsen mødes mindst en gang årligt med revisor uden, at direktionen er til stede. Revisionsaftale og revisionshonorar aftales mellem bestyrelsen og revisor. Bestyrelsen vurderer minimum hvert år behovet for etablering af en intern revision.

Ledelsens vederlag

Vederlag og løn til bestyrelse og direktion fremgår af note 6 i årsrapporten.

Bestyrelsens aflønning besluttet af repræsentantskabet og er senest ændret i 1995, hvor repræsentantskabet besluttede, at bestyrelsen aflønnes med et pristalsreguleret, men i øvrigt fast vederlag.

Bestyrelsen indstiller til repræsentantskabet, at aflønningen af bestyrelsen fra 2017 ændres med det formål at bringe aflønningen på markedsniveau, idet den øgede finansielle regulering stiller øgede krav til bestyrelsesarbejdet i pengeinstitutterne, og Banken har behov for at være markedskonform for at kunne fasholde og tiltrække de rette kandidater til bestyrelsen fremover.

Beløb i t.kr.	Fra 2017	Udbetalt i 2016	Besluttet i 1995
Bestyrelsesformand	200	146	100
Næstformand for bestyrelsen	125	80	55
Menigt bestyrelsesmedlem	100	73	50
Tillæg, formand for revisionsudvalget	25	16	15 *

* Tillæg til formanden for revisionsudvalget er besluttet i 2009.

Aflønningen af bestyrelsen pristalsreguleres uændret hvert tredje år efter nettopristalsindekset, næste gang i 2020.

Bestyrelsen har vedtaget en lønpolitik, som senest er godkendt af generalforsamlingen i 2011. Formålet med lønpolitikken er, at principperne for tildeling af løn er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring i Banken. Lønpolitikken omfatter bestyrelse og direktion samt medarbejdere, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på Bankens risikoprofil og ansatte i kontrolfunktioner. Banken benytter ikke resultatafhængige løntillæg.

Lønpolitikken fremgår af Bankens hjemmeside, www.totalbanken.dk, under menupunktet *Banken*. Bestyrelsen indstiller ændring af lønpolitikken på den kommende generalforsamling, som beskrevet i afsnittet 'Aktionær'.

Aktiebesiddelser

Oplysninger om bestyrelsens aktiebesiddelser fremgår af note 43 i årsrapporten. I overensstemmelse med lov om værdipapirhandel offentliggør Banken lovbestemte opgørelser over aktiebesiddelser ved bestyrelse og direktion samt øvrige personer, der er omfattet af Bankens insiderliste.

Ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder

Ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder pr. 31. december 2016

Poul Juhl Fischer

Bestyrelsesformand i:

- Fischer Ejendomme A/S, Frederiksberg C.
- Hørparken ApS, Frederiksberg C.
- Kongevejen 21, Fredensborg ApS, Frederiksberg C.
- Langagergaard ApS, Frederiksberg C.
- Ravnsbjerggårdsvej ApS, Frederiksberg C.

Direktør i:

- Aarup Entreprenørforretning ApS, Aarup
- Gartnervænget Vissenbjerg ApS, Aarup
- Højvangen 4 ApS, Aarup
- Æ Viby ApS, Aarup

Merete Vangsøe Simonsen

Direktør i:

- Vangsøe Simonsen
Advokatanpartsselskab, Odense
- K. C. Nielsen A/S, Odense
- Falen 21 m.fl. A/S, Odense

Bestyrelsesformand i:

- Bøg Madsen Holding A/S, Odense
- Linde El A/S, Odense
- Ventherm A/S, Broby

Bestyrelsesmedlem i:

- Ejendomsforeningen Danmark, København
- Grundejernes Investeringsfond, København
- Odense Live Fonden, Odense

Finn Viberg Brunse

Bestyrelsesmedlem i:

- Lærernes Pension Forsikringsaktieselskab, Hellerup
- Edvard Munch Galleriet, Assens

Medlem af:

- Assens Byråd, Assens
- Repræsentantskabet i Kommunernes Landsforening

Peter Schak Larsen

Bestyrelsesmedlem i:

- C.C.N. Holding A/S, Odense
- SAAN Holding A/S, Odense
- Nielsen & Nielsen Ejendomme A/S, Odense
- Nielsen & Nielsen's Fond for Almen Velgørende Formål, Odense
- Marius Pedersen Holding A/S, Ferritslev Fyn
- Marius Pedersen A/S, Ferritslev Fyn
- Marius Pedersen a.s., The Czech Republic
- Marius Pedersen a.s., Slovakia
- Entreprenør Marius Pedersens Fond, Ferritslev Fyn
- MP Ejendomsaktieselskab, Ferritslev Fyn
- MPWM 2014 A/S, Ferritslev Fyn
- Sygeforsikringen 'Danmark' GS, København
- Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)

Claus Moltrup

Bestyrelsesformand i:

- BAGGI A/S, Odense
- Kieler Entreprice A/S, Odense
- Logistik Centralen A/S, Odense
- Semitech A/S, Odense

Bestyrelsesmedlem i:

- AV Center Odense Holding A/S, Odense
- Uniggardin A/S, Nyborg
- Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)

Ivan Sløk

Bestyrelsesformand i:

- Dansk Erhvervsfinansiering A/S, Aarup (datterselskab)
Omfattet af § 80 stk. 4 i lov om finansiel virksomhed.

Formand for:

- Erhvervsforening Udvikling Assens, Assens

Virksomhedsledelse

Banken har valgt at offentliggøre den lovbestemte redegørelse om virksomhedsledelse, jf. bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter mv. § 134, på Bankens hjemmeside.

Redegørelsen findes på www.totalbanken.dk/aktionaer/aktionaer/finansiel-rapportering/.

Politik for det underrepræsenterede køn

I medfør af lov om finansiel virksomhed § 79 a har bestyrelsen opstillet måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen og udarbejdet en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn på Bankens øvrige ledelsesniveauer.

Den kønsmæssige fordeling blandt Bankens repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer udgør 80 % mænd og 20 % kvinder i 2016. Det er bestyrelsens mål, at andelen af kvindelige repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer fra 2020 skal udgøre 40 %.

Ud over de repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer, består bestyrelsen af to medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, hvor den kønsmæssige fordeling i 2016 udgør 50/50 %. De medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er ikke omfattet af Bankens måltal og politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i Bankens ledelse.

Politikken har til hensigt at skabe grundlaget for en ligelig fordeling mellem kønnene i Bankens øvrige ledelsesniveauer. Ved øvrige ledelsesniveauer forstås de øvrige ledende stillinger, der ikke relaterer sig til bestyrelsen.

Andelen af kvindelige ledere udgjorde 20 % i 2016 mod 22 % i 2015. Ændringen skyldes en udvidelse af ledergruppen med en person. Målsætningen er, at andelen skal øges til 40 % gennem øget fokus på kvindelige ledere ved interne og eksterne rekrutteringer i forbindelse med genbesættelse af stillinger samt organisationsændringer mv.

AKTIONÆR

Banken tilstræber størst mulig åbenhed om Bankens aktiviteter og fremtidsudsigter og en løbende dialog med sine aktionærer. Relevant aktionær- og investorinformation publiceres i menuen *Aktionær* på Bankens hjemmeside www.totalbanken.dk, hvor der også er kontaktoplysninger til investor relations.

Kapital og ejerforhold

Aktiekapitalen i Banken består af 2.800.000 aktier på hver 20 kr. Dermed er aktiekapitalen på 56 mio.kr., som er noteret på Nasdaq Copenhagen. Hver aktie giver én stemme. Der gælder ingen indskrænkninger i aktiernes omsættelighed, og ingen aktier har særlige rettigheder.

Banken har 5.706 navnenoterede aktionærer, der ejer 54,4 mio.kr. (97,2 %) af aktiekapitalen. To aktionærer besidder mere end 5 % af Bankens aktiekapital; direktør Heine Delbing, Odense, og Gartnervænget Vissenbjerg ApS., Aarup. Sidstnævnte selskab ejes af formanden for Bankens bestyrelse, Poul Juhl Fischer, Aarup. Banken har ikke beholdning af egne aktier ultimo 2016.

Kursen pr. 20 kroners aktie faldt i 2016 med 4,9 kurspoint (10 %) til en ultimo kurs på 42,1.

Der udbetales ikke udbytte for året 2016, da bestyrelsen overordnet har et ønske om konsolidering af egenkapitalen.

Aktionærmøde og generalforsamling

Der afholdes aktionærmøde i Aarup mandag den 6. marts 2017. Aktionærmødet giver aktionærerne mulighed for at tilkendegive og diskutere holdninger, interesser og synspunkter i relation til Banken forud for generalforsamlingen.

Bestyrelsen har på baggrund af Bankens størrelse og geografiske markedsområde vurderet, at det er mest hensigtsmæssigt at afholde fysisk generalforsamling. Banken følger selskabslovens bestemmelser om aktivt ejerskab, herunder reglerne om brevstemmer og fuldmægtige.

Bankens ordinære generalforsamling afholdes onsdag den 5. april 2017 kl. 19.00 i Bankens hovedkontor. Indkaldelsen er gengivet sidst i årsrapporten. Dagsorden følger vedtægterne.

Bestyrelsen indstiller til generalforsamlingen, at repræsentantskabet uændret består af 20 medlemmer.

Følgende medlemmer er på valg til repræsentantskabet

	Bopæl	Stilling/baggrund	Født
Charlotte Benn	Odense	Kommunikationskonsulent, indehaver af Charlotte Benn Kommunikation, Odense	1966
Christian Fischer	Frederiksberg	Direktør, medindehaver af Familiebolig ApS, Aarup	1980
Søren Fohlmann	Odense	Direktør, indehaver af Fohlmann Communication, Odense	1963
Louise Helmer	Fredericia	Direktør for Centrovic, Vissenbjerg	1973
Peter Schak Larsen	Odense	Revisor, formand for revisionsudvalget i Totalbanken A/S	1946
Søren Ladefoged Poulsen	Glamsbjerg	Direktør for FKI Fast Food Teknik A/S, Veminge	1972
Morten Rasmussen	Aarup	Direktør for Scankab A/S, Aarup	1963

Peter Schak Larsen udtræder af repræsentantskabet som følge af vedtægternes aldersbestemmelser. De øvrige er indstillede på genvalg. Derudover ønsker direktør Hans Petersen, Aarup, at udtræde af repræsentantskabet.

Bestyrelsen indstiller nyvalg til repræsentantskabet af konsulent Robert Beck, Flensborg, og direktør Allan Hansen, Odense. Robert Beck indtræder i Hans Petersens valgperiode, der udløber i 2019.

Robert Beck (født 1977) er oprindeligt fra Nordøstfyn og er i dag bosat i Flensborg, Tyskland. Han driver landbrug og energiforsyning i Danmark, Tyskland og England. Robert Beck er tidligere konsulent ved Patriotisk Selskab, der yder rådgivning og service til jordbrugsvirksomheder, og har siden 2008 rådgivet banker om landbrug.

Allan Hansen (født 1970) er bosat i Odense NØ. Han er indehaver af Ventherm A/S i Broby, der fremstiller sprøjtekabiner og maleanlæg, som sælges i Danmark og på en række eksportmarkeder. Som tidligere bestyrelsesmedlem i andre pengeinstitutter har Allan Hansen erfaring fra den finansielle sektor.

Bestyrelsen indstiller genvalg af PwC Statsautoriseret Revisionspartnerselskab i overensstemmelse med revisionsudvalgets indstilling. Revisionsudvalget er ikke blevet påvirket af tredjeparter og har ikke været underlagt nogen aftale med tredjepart, som begrænser generalforsamlingens valg af visse revisorer eller revisionsfirmaer.

På generalforsamlingen indstiller bestyrelsen en ny lønpolitik med samme grundholdning, som den bestående. Formålet med lønpolitikken er uændret at fastsætte retningslinjer for tildeling af løn, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning. Lønpolitikken er senest besluttet på generalforsamlingen i 2011 og bestyrelsen har fundet behov for en tilpasning af lønpolitikken, der samtidig udvides til at omfatte samtlige ansatte.

Der er ikke fremkommet andre forslag fra aktionærer, repræsentantskab eller bestyrelse.

Valg til bestyrelsen

På valg til bestyrelsen er bygmester Poul Juhl Fischer, Aarup, og fhv. borgmester Finn Viberg Brunse, Tommerup, der begge er indstillede på genvalg. Revisor Peter Schak Larsen udtræder af repræsentantskabet og dermed også af bestyrelsen. Bestyrelsen indstiller til repræsentantskabet, at bestyrelsen uændret består af 5 repræsentantskabsvalgte medlemmer.

Bestyrelsen indstiller til repræsentantskabet, at konsulent Robert Beck, Flensburg, vælges som nyt medlem af bestyrelsen og indtræder i Peter Schak Larsens valgperiode, der udløber i 2018. Med valget af Robert Beck tilføres bestyrelsen kompetencer inden for landbrug og energiforsyning. Bestyrelsen vurderer ikke, at Robert Beck kan anses for uafhængig.

Regler for ændring af Bankens vedtægter

På generalforsamlingen træffes alle beslutninger ved simpelt flertal, bortset fra de tilfælde, hvor selskabsloven eller Bankens vedtægter kræver kvalificeret flertal.

Hvis et forslag om ændring af vedtægterne eller om Bankens fusion eller frivillig opløsning ikke er tiltrådt af mindst 2/3 af samtlige repræsentantskabsmedlemmer, kan forslaget kun gyldigt vedtages af generalforsamlingen, hvis mindst halvdelen af den samlede aktiekapital er repræsenteret på generalforsamlingen og forslaget tillige tiltrædes af mindst 2/3 af såvel de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital, dog under iagttagelse af gældende majoritetskrav i selskabsloven.

Er halvdelen af den samlede aktiekapital ikke repræsenteret på generalforsamlingen, men er forslaget i øvrigt vedtaget på generalforsamlingen med 2/3 af såvel de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital, indkalder bestyrelsen inden 14 dage til en ny generalforsamling, på hvilken forslaget kan vedtages med 2/3 af de afgivne stemmer uden hensyn til den repræsenterede aktiekapitals størrelse, dog under iagttagelse af gældende majoritetskrav i selskabsloven.

Bemyndigelser til bestyrelsen

Generalforsamlingen har på generalforsamlingen 6. april 2016 givet Bankens bestyrelse følgende bemyndigelse:

Generalforsamlingen bemyndiger bestyrelsen til, under iagttagelse af gældende regulering, i fem år fra generalforsamlingens dato til Banken at erhverve indtil kr. 1.680.000 af dennes aktiekapital mod et vederlag, der ikke må afvige mere end 15 % fra den på erhvervestidspunktet gældende kurs på Nasdaq OMX Copenhagen. Med bemyndigelsen til at købe og besidde egne aktier, kan Banken efter forudgående tilladelse fra Finanstilsynet få mulighed for at have en handelsbeholdning til dækning af løbende efterspørgsel fra kunder. Bemyndigelsen udnyttes ikke aktuelt.

Endvidere er Bankens bestyrelse indtil den 2. april 2018 bemyndiget til af en eller flere gange at forhøje Bankens aktiekapital med indtil nominelt 56 mio.kr. til markedskurs med fortegningsret for bestående aktionærer.

SAMARBEJDER

Banken samarbejder i det daglige med en lang række interessenter. Disse omfatter kunder, aktionærer og investorer, samarbejdspartnere og leverandører samt medarbejdere. Bestyrelsen ønsker til stadighed at sikre interessenternes roller og interesser i overensstemmelse med Bankens politikker, gældende lovgivning, god skik regler mv.

Bankens interessenter har krav på at få tilstrækkelig information om Banken. Derfor lægges vægt på at kunne levere en åben, fyldestgørende og rettidig information, overfor såvel offentligheden som internt.

Det sker under hensyntagen til de informationsmæssige begrænsninger, det indebærer at være en fondsbørsnoteret virksomhed, samt under iagttagelse af tavshedsreglerne. Kontakten til pressen indgår som en naturlig del af ledelsesansvaret i Banken.

Banken har ikke væsentlige aftaler med interessenter, som får virkning, ændres eller udløber, hvis kontrollen med Banken ændres, som følge af et gennemført overtagelsestilbud samt virkningerne heraf.

Resultat – og totalindkomstopgørelse

Note	i 1.000 kr.	Banken		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
1	Renteindtægter	85.137	92.773	88.731	95.561
2	Renteudgifter	11.894	14.101	12.188	14.281
	NETTO RENTEINDTÆGTER	73.243	78.672	76.543	81.280
	Udbytte af aktier	981	923	981	923
3	Gebyrer og provisionsindtægter	51.110	49.092	51.827	49.662
	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	1.137	2.025	1.155	2.047
	NETTO RENTE- OG GEBYRINDTÆGTER	124.197	126.662	128.196	129.818
4	Kursreguleringer	6.491	7.355	6.491	7.355
5	Andre driftsindtægter	1.754	2.657	3.115	3.730
6	Udgifter til personale og administration	74.248	68.547	78.999	73.006
	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	667	767	1.787	1.845
8	Andre driftsudgifter	161	4.628	161	4.628
9	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	26.836	37.290	26.636	37.259
10	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	1.416	-1.277	0	0
	RESULTAT FØR SKAT	31.946	24.165	30.219	24.165
11	Skat	1.729	67	2	67
	ÅRETS RESULTAT	30.217	24.098	30.217	24.098
	Fordeles på				
	Indehavere af hybride kapitalinstrumenter				
	Kuponrente	10.023	10.023	10.023	10.023
	Moderselskabet Totalbanken A/S' aktionærer				
	Henlagt til egenkapital	20.194	14.075	20.194	14.075
	Årets resultat	30.217	24.098	30.217	24.098
12	Årets resultat pr. aktie (stykkørrelse 20 kr.)			7,21	5,03
	Udvandet resultat pr. aktie (stykkørrelse 20 kr.)			7,21	5,03
	TOTALINDKOMSTOPGØRELSE				
	Årets resultat	30.217	24.098	30.217	24.098
	Anden totalindkomst *)				
	Ejendomsopskrivninger netto	-4	-353	-4	-353
	Aktuarmæssig regulering af pensionsforpligtelse	-150	-144	-150	-144
	Anden totalindkomst efter skat	-154	-497	-154	-497
	Årets totalindkomst	30.063	23.601	30.063	23.601
	*) Ej recirkulerbar til resultatopgørelsen.				
	Fordeles på				
	Indehavere af hybride kapitalinstrumenter				
	Kuponrente	10.023	10.023	10.023	10.023
	Moderselskabet Totalbanken A/S' aktionærer				
	Henlagt til egenkapital	20.040	13.578	20.040	13.578
	Årets totalindkomst	30.063	23.601	30.063	23.601

Balance

Note	i 1.000 kr.	Banken		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
Aktiver					
	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	61.739	266.974	61.739	266.974
13	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	135.675	87.155	135.675	87.155
14	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.481.414	1.416.868	1.486.054	1.419.238
17	Obligationer til dagsværdi	320.790	204.134	320.790	204.134
18	Aktier mv.	36.806	34.397	36.806	34.397
19	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	3.960	2.544	0	0
20	Aktiver tilknyttet puljeordninger	496.743	424.463	496.743	424.463
21	Grunde og bygninger, i alt	24.373	24.483	24.373	24.483
	Domicilejendomme	24.373	24.483	24.373	24.483
22	Øvrige materielle aktiver	1.458	384	6.504	6.247
23	Midlertidigt overtagne aktiver	4.247	0	4.247	0
	Aktuelle skatteaktiver	4.119	201	4.121	201
24	Andre aktiver	62.084	89.053	65.658	91.514
	Periodeafgrænsningsposter	1.497	1.395	1.858	1.485
	AKTIVER I ALT	2.634.905	2.552.051	2.644.568	2.560.291

Balance

Note	i 1.000 kr.	Banken		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
Passiver					
GÆLD					
25	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	38.335	38.326	38.335	38.326
26	Indlån og anden gæld	1.696.671	1.703.325	1.696.671	1.703.325
26	Indlån i puljeordninger	496.743	424.463	496.743	424.463
	Aktuelle skatteforpligtelser	1.725	0	0	0
27	Andre passiver	31.020	37.028	42.360	45.254
	Periodeafgrænsningsposter	1.028	1	1.076	15
	Gæld i alt	2.265.522	2.203.143	2.275.185	2.211.383
FORPLIGTELSE					
28	Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser	3.794	3.872	3.794	3.872
28	Hensættelser til tab på garantier	590	218	590	218
	Hensatte forpligtelser i alt	4.384	4.090	4.384	4.090
30	Efterstillede kapitalindskud	36.650	36.510	36.650	36.510
	Forpligtelser i alt	41.034	40.600	41.034	40.600
	GÆLD OG FORPLIGTELSE I ALT	2.306.556	2.243.743	2.316.219	2.251.983
EGENKAPITAL					
	Aktiekapital	56.000	56.000	56.000	56.000
	Opskrivningshenlæggelser	577	581	577	581
	Anden værdiregulering	-433	-283	-433	-283
	Overført overskud eller underskud	177.205	157.011	177.205	157.011
	Moderselskabet Totalbanken A/S' aktionærer	233.349	213.309	233.349	213.309
	Indehavere af hybride kapitalinstrumenter	95.000	95.000	95.000	95.000
	Egenkapital i alt	328.349	308.309	328.349	308.309
	PASSIVER I ALT	2.634.905	2.552.051	2.644.568	2.560.291

Egenkapitalopgørelse

Egenkapitalopgørelsen er identisk for Banken og Koncernen.

i 1.000 kr.

	Aktiekapital	Opskrivnings- henlæggelser	Anden værdi- regulering	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt	Hybrid kernekapital	2016 I alt
Egenkapital primo året	56.000	581	-283	157.011	0	213.309	95.000	308.309
Årets resultat				20.194		20.194	10.023	30.217
<i>Anden totalindkomst</i>								
<i>Domicilejendomme:</i>								
Opskrivning		15				15		15
Nedskrivning		-19				-19		-19
<i>Aktuarmæssig regulering</i>								
af pensionsforpligtelse			-150			-150		-150
<i>Anden totalindkomst</i>		-4	-150			-154		-154
<i>Transaktioner med ejerne</i>								
Kuponrente							-10.023	-10.023
Tilgang, salg af egne aktier				3.490		3.490		3.490
Afgang, køb af egne aktier				-3.490		-3.490		-3.490
<i>Transaktioner med ejerne</i>				0		0	-10.023	-10.023
Egenkapitalbevægelser	0	-4	-150	20.194	0	20.040	0	20.040
Egenkapital ultimo året	56.000	577	-433	177.205	0	233.349	95.000	328.349

	Aktiekapital	Opskrivnings- henlæggelser	Anden værdi- regulering	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt	Hybrid kernekapital	2015 I alt
Egenkapital primo året	56.000	934	-139	142.935	0	199.730	95.000	294.730
Årets resultat				14.075		14.075	10.023	24.098
<i>Anden totalindkomst</i>								
<i>Domicilejendomme:</i>								
Opskrivning		30				30		30
Nedskrivning		-383				-383		-383
<i>Aktuarmæssig regulering</i>								
af pensionsforpligtelse			-144			-144		-144
<i>Anden totalindkomst</i>		-353	-144			-497		-497
<i>Transaktioner med ejerne</i>								
Kuponrente							-10.023	-10.023
Tilgang, salg af egne aktier				5.728		5.728		5.728
Afgang, køb af egne aktier				-5.727		-5.727		-5.727
<i>Transaktioner med ejerne</i>				1		1	-10.023	-10.022
Egenkapitalbevægelser	0	-353	-144	14.076	0	13.579	0	13.579
Egenkapital ultimo året	56.000	581	-283	157.011	0	213.309	95.000	308.309

Køb og salg af egne aktier foretages som led i Bankens almindelige handel med værdipapirer med Bankens kunder og samhandelspartnere.

Pengestrømsopgørelse

I 1.000 kr.	Koncernen	
	2016	2015
Pengestrøm fra drift	30.219	24.165
Resultat før skat	1.787	1.845
Af- og nedskrivninger på immaterielle- og materielle aktiver	26.636	37.358
Tab og nedskrivninger på udlån	597	-127
Andre ikke-kontante poster	59.239	63.241
Pengestrøm fra driftsaktivitet i alt		
Ændring i driftskapital	-48.510	-161.866
Kreditinstitutter og centralbanker, netto	-93.908	-28.755
Udlån, reguleret for nedskrivninger mv.	65.627	188.380
Indlån, herunder puljer	0	-1.142
Udstedte obligationer	17.318	-4.850
Andre aktiver	-1.835	7.981
Andre gældsposter inkl. periodeafgrænsningsposter	-2	-67
Indkomstskatter	-61.310	-319
Ændring i driftskapital i alt	-2.071	62.922
Pengestrøm fra driftsaktivitet i alt		
Pengestrøm fra investeringer	-119.065	3.875
Værdipapirer	-72.280	-102.365
Aktiver i puljeordninger	-5	44.745
Afgang grunde og bygninger	-1.931	-2.069
Køb af materielle aktiver (netto)	-193.281	-55.814
Pengestrøm fra investering i alt		
Pengestrøm fra finansiering	-3.490	-5.727
Køb af egne aktier	3.490	5.728
Salg af egne aktier	-10.023	-10.023
Kuponrente hybride kapitalinstrumenter	140	140
Efterstillede kapitalindskud	-9.883	-9.882
Pengestrøm fra finansiering i alt		
Ændring i likvider	266.974	269.748
Likvider primo	-205.235	-2.774
Pengestrøm fra driftsaktivitet, investeringer og finansiering	61.739	266.974
Likvider ultimo		
Likvider ultimo er sammensat af:	61.739	266.974
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	61.739	266.974
Likvider ultimo		

Noteoversigt

1 Renteindtægter	24
2 Renteudgifter	24
3 Gebyrer og provisionsindtægter	24
4 Kursreguleringer	24
5 Andre driftsindtægter	24
6 Udgifter til bestyrelse, direktion, personale og administration	25
7 Honorar til revisionsvirksomhed	26
8 Andre driftsudgifter	26
9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv	26
10 Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	27
11 Skat	27
12 Resultat pr. aktie	28
13 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	28
14 Udlån og andre tilgodehavender	28
15 Finansielle leasingkontrakter	29
16 Operationelle leasingkontrakter	29
17 Obligationer til dagsværdi	29
18 Aktier mv	30
19 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	30
20 Aktiver tilknyttet puljeordninger	30
21 Grunde og bygninger	31
22 Øvrige materielle aktiver	31
23 Aktiver i midlertidig besiddelse	32
24 Andre aktiver	32
25 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	32
26 Indlån og anden gæld	32
27 Andre passiver	33
28 Hensatte forpligtelser	33
29 Eventualaktiver og -forpligtelser samt sikkerhedsstillelser	33
30 Kapital og solvens	34
31 Relative fordeling af udlån og garantier	37
32 Kreditrisiko	38
33 Afledte finansielle instrumenter	46
34 Afdækning med afledte finansielle instrumenter	47
35 Modregning af finansielle aktiver og forpligtelser	47
36 Likviditetsrisiko	47
37 Forfaldsoversigt for finansielle instrumenter	48
38 Markedsrisiko	50
39 Oplysning om dagsværdi og amortiseret kostpris	50
40 Dagsværdi hierarki	52
41 Dagsværdi af finansielle instrumenter, der måles til amortiseret kostpris	53
42 Nærtstående parter	54
43 Aktiebesiddelser	54
44 Aktier og kapital	54
45 Beholdning af egne aktier	55
46 Segmentoplysninger for koncernen	55
47 Efterfølgende begivenheder	56
48 Regnskabsmæssige skøn	56
49 Anvendt regnskabspraksis	57
50 5 års oversigt	62

Note i 1.000 kr.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
1 Renteindtægter				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-686	-94	-686	-94
Udlån og andre tilgodehavender	84.846	91.895	88.439	94.683
Obligationer	1.995	1.986	1.995	1.986
Afledte finansielle instrumenter i alt, rentekontrakter	-1.018	-1.014	-1.018	-1.014
Øvrige renteindtægter	0	0	1	0
Renteindtægter i alt	85.137	92.773	88.731	95.561
Heraf renteindtægter af aktiver til amortiseret kostpris	84.846	91.895	88.439	94.683
2 Renteudgifter				
Kreditinstitutter og centralbanker	118	97	118	97
Indlån og anden gæld	8.124	10.363	8.124	10.364
Efterstillede kapitalindskud	3.644	3.634	3.644	3.634
Øvrige renteudgifter	8	7	302	186
Renteudgifter i alt	11.894	14.101	12.188	14.281
Heraf renteudgifter af forpligtelser til amortiseret kostpris	11.894	14.101	12.188	14.281
3 Gebyrer og provisionsindtægter				
Værdipapirhandel og depoter	4.895	6.394	4.895	6.394
Betalingsformidling	7.430	6.996	7.507	7.039
Lånesagsgebyrer	7.808	12.367	8.442	12.891
Garanti-provision	18.245	16.704	18.245	16.704
Øvrige gebyrer og provisioner	12.732	6.631	12.738	6.634
Gebyrer og provisionsindtægter i alt	51.110	49.092	51.827	49.662
<p>Engangsindtægt på puljeordninger 5 mio.kr. indgår i øvrige gebyrer og provisioner i 2016. Et element i aftalegrundlaget med Totalkredit og DLR Kredit er, at modregningsberettigede tab på realkreditlån behandles som en indtægtsreduktion i den periode, hvor der foretages modregning. Dermed kan fremtidige provisioner blive påvirket af tab på realkreditlån, der er formidlet gennem Totalkredit og DLR Kredit.</p>				
4 Kursreguleringer				
Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi	-122	-1.022	-122	-1.022
Obligationer	1.103	-1.340	1.103	-1.340
Aktier	4.321	2.523	4.321	2.523
Investeringsejendomme	0	4.622	0	4.622
Valuta	4.338	4.826	4.338	4.826
Valuta-, rente-, aktie- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	-3.149	-2.254	-3.149	-2.254
Aktiver tilknyttet puljeordninger	30.320	47.578	30.320	47.578
Indlån i puljeordninger	-30.320	-47.578	-30.320	-47.578
Kursreguleringer i alt	6.491	7.355	6.491	7.355
Samlet værdiregulering af afledte finansielle instrumenter	-4.167	-3.268	-4.167	-3.268
<p>Kursregulering af "Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi" omfatter dagsværdisikrede udlån.</p>				
5 Andre driftsindtægter				
Årets indtægtsførte leasingydelse	0	0	1.017	782
Årets indtægtsførte betingede leasingydelse	0	0	0	0
Driftsindtægter ejendomme	1.617	2.559	1.617	2.559
Øvrige driftsindtægter	137	98	481	389
Andre driftsindtægter i alt	1.754	2.657	3.115	3.730

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
6 Udgifter til bestyrelse, direktion, personale og administration				
Vederlag til bestyrelsen i alt	607	607	652	652
Antal medlemmer	7	7	8	8
Poul Fischer, bestyrelsesformand	146	146	146	146
Merete Vangsøe Simonsen, næstformand	80	80	80	80
Peter Schak Larsen, bestyrelsesmedlem og formand for revisionsudvalget, bestyrelsesmedlem i Dansk Erhvervsfinansiering	89	89	104	104
Finn Viberg Brunse, bestyrelsesmedlem	73	73	73	73
Claus Moltrup, bestyrelsesmedlem, bestyrelsesmedlem i Dansk Erhvervsfinansiering	73	73	88	88
Claus Lyngbakke-Hellesøe, medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	73	73	73	73
Gitte N. Stentebjerg, medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	73	73	73	73
Ivan Sløk, bestyrelsesformand i Dansk Erhvervsfinansiering	0	0	15	15
Bestyrelsen modtager ikke pension fra Banken.				
Vederlag til direktionen i alt	2.564	2.554	2.564	2.554
Antal medlemmer	1	1	1	1
Fast løn	2.075	2.063	2.075	2.063
Variabel løn	0	0	0	0
Aktiebaseret vederlag	0	0	0	0
Pension	489	491	489	491
Pension til direktionen udgiftsføres løbende og beregnes som en procentsats af lønnen. Satsen udgør	22	22	22	22
Direktionens ret til pensionstidspunkt (alder)	60	60	60	60
Bankens opsigelsesvarsel (måneder)	6	6	6	6
Direktionens opsigelsesvarsel (måneder)	3	3	3	3
Ved fratrædelse foranlediget af Banken er direktionen berettiget til en fratrædelsesgodtgørelse, der svarer til 18 måneders løn.				
Skulle Banken fusionere, kan direktøren vælge at betragte dette som en opsigelse og er i så fald berettiget til en fratrædelsesgodtgørelse svarende til gage i 18 måneder, udover gagen i opsigelsesperioden.				
Udbetaling ifølge pensionsforpligtelse for et tidligere medlem af direktionen	284	280	284	280
Pensionsforpligtelsen revurderes hvert år og indgår i balancen under Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser	3.794	3.872	3.794	3.872
Vederlag til ansatte med væsentlig indflydelse på Bankens risikoprofil	4.092	3.912	4.092	3.912
Vederlag til ansatte med væsentlig indflydelse på Bankens risikoprofil	4.092	3.912	4.092	3.912
Antal ansatte med væsentlig indflydelse på Bankens risikoprofil	5	5	5	5
Incitamentsprogrammer				
Der er ikke incitamentsprogrammer, herunder bonusløn eller salgafhængige løntillæg, for Bankens ledelse eller medarbejdere i øvrigt.				
Personaleudgifter				
Lønninger	28.972	27.102	31.985	29.895
Pensioner	3.309	3.095	3.637	3.412
Udgifter til social sikring	118	97	121	106
Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	4.585	4.223	4.596	4.223
Personaleudgifter i alt	36.984	34.517	40.339	37.636
Øvrige administrationsudgifter	34.093	30.869	35.444	32.164
Udgifter til bestyrelse, direktion, personale og administration i alt	74.248	68.547	78.999	73.006
Antal beskæftigede				
Det gennemsnitlige antal beskæftigede, omregnet til heltidsbeskæftigede	57	53	62	58

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
7 Honorar til revisionsvirksomhed				
Honorar til generalforsamlingsvalgt revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision	607	548	657	604
Heraf lovpligtig revision af årsregnskabet	431	449	481	499
Heraf honorar for andre erklæringsopgaver med sikkerhed	45	20	45	20
Heraf honorar for skatterådgivning	50	0	50	0
Heraf vedrørende andre ydelser	79	79	79	85
Heraf regulering af hensættelse vedrørende forudgående regnskabsår	2	0	2	0
8 Andre driftsudgifter				
Indskydergaranti	0	4.575	0	4.575
Øvrige driftsudgifter	161	53	161	53
Andre driftsudgifter i alt	161	4.628	161	4.628
9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.				
Individuelle nedskrivninger primo året	188.996	168.266	190.488	169.758
Nedskrivninger i året	51.374	54.202	51.374	54.202
Tilbageførte nedskrivninger i året	21.927	13.672	21.985	13.672
Tabt, tidligere nedskrevet	33.955	19.800	33.955	19.800
Individuelle nedskrivninger ultimo året	184.488	188.996	185.922	190.488
Gruppevise nedskrivninger primo året	9.272	8.893	9.272	8.893
Nedskrivninger i året	2.535	2.862	2.535	2.862
Tilbageførte nedskrivninger i året	3.374	2.483	3.374	2.483
Gruppevise nedskrivninger ultimo året	8.433	9.272	8.433	9.272
Individuelle hensættelser primo året	0	0	0	0
Hensættelser i året	362	0	362	0
Individuelle hensættelser ultimo året	362	0	362	0
Gruppevise hensættelser primo året	22	31	22	31
Hensættelser i året	36	25	36	25
Tilbageførte hensættelser i året	26	34	26	34
Gruppevise hensættelser ultimo året	32	22	32	22
Samlede nedskrivninger og hensættelser ultimo året	193.315	198.290	194.749	199.782
Akkumulerede nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantier i procent af udlån og garantier ultimo året	8,2	9,2	8,2	9,2
Nedskrivninger i året	53.909	57.064	53.909	57.064
Tabt, ikke tidligere nedskrevet	1.606	335	1.611	335
Tilbageførte nedskrivninger i året	25.301	16.155	25.359	16.155
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	1.681	954	1.828	985
Rente af nedskrevne udlån	2.651	2.991	2.651	2.991
Resultatpåvirkning af nedskrivninger	25.882	37.299	25.682	37.268
Hensættelser i året	398	25	398	25
Tabt, ikke tidligere hensat	582	0	582	0
Tilbageførte hensættelser i året	26	34	26	34
Resultatpåvirkning af hensættelser	954	-9	954	-9
Resultatpåvirkning af nedskrivninger og hensættelser i alt	26.836	37.290	26.636	37.259

2016

2015

2016

2015

9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. – fortsat

Samlet udlån med DIV før nedskrivning	314.563	324.345	314.563	325.837
Samlet udlån med DIV efter nedskrivning	160.124	183.197	160.124	183.197
Udlån med standset renteberegning	154.819	142.713	154.819	142.713

Omfatter alene udlån og tilgodehavender, som efter nedskrivning er indregnet i balancen med en regnskabsmæssig værdi større end nul.

10 Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder

Resultat af kapitalandele i dattervirksomheder	1.416	-1.277	0	0
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder i alt	1.416	-1.277	0	0

11 Skat

Beregnet skat af årets indkomst	3.375	1.498	1.648	1.498
Efterregulering af tidligere års beregnet skat	4	67	4	67
Anvendt fremførbart underskud, ej tidligere aktiveret	-1.650	-1.498	-1.650	-1.498
Skat i alt	1.729	67	2	67
Udskudte skatteindtægter eller skatteomkostninger indregnet i resultatopgørelsen	1.729	67	2	67
Udskudte skatteaktiver				
Det opgjorte udskudte skatteaktiv relaterer sig til følgende balanceposter:				
Fremførbart skattemæssigt underskud	37.349	41.654	37.351	41.654
Udlån og andre tilgodehavender	-239	-175	9.711	11.995
Materielle aktiver	434	705	442	850
Periodeafgrænsningsposter	-1.051	0	-1.051	0
Hensatte forpligtelser	1.023	1.214	1.338	1.564
Udskudt skatteaktiv, ikke aktiveret	-37.516	-43.398	-47.791	-56.063
Udskudte skatteaktiver i alt	0	0	0	0
Udskudt skat beregnet i procent	22,0	23,5	22,0	23,5
Effektiv skatteprocent				
Gældende skatteprocent	22,0	23,5	22,0	23,5
Fradragsberettigede renter af hybrid kapital posteret på egenkapitalen	-6,9	-9,7	-6,9	-9,7
Anvendt fremførbart underskud, ej tidligere aktiveret	-5,2	-6,2	-5,5	-6,2
Beregnet regulering udskudt skat	-3,0	-2,5	-3,1	-2,5
Skattefri avance ved salg af anlægsaktier	0,4	-0,2	0,5	-0,2
Skattefri kursregulering, anlægsaktier	0,1	-1,3	0,1	-1,3
Avance på investeringsejendom er skattemæssigt kildeartsbegrænset	0,0	-4,5	0,0	-4,5
Andet	-2,1	1,2	-7,1	1,2
Effektiv skatteprocent	5,3	0,3	0,0	0,3

Note 1.000 kr.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
12 Resultat pr. aktie				
Resultat pr. aktie (stykkørrelse 20 kr.) i kr.	-	-	7,21	5,03
Udvandet resultat pr. aktie (stykkørrelse 20 kr.) i kr.	-	-	7,21	5,03
Der er ikke udstedt potentielle aktier (aktieoptioner eller lignende) med udværende effekt.				
Til beregning af nøgletal er anvendt følgende værdier:				
Tæller	Aktionærernes andel af årets resultat efter skat			
	-	-	20.194	14.075
Nævner	Gns. antal udstedte aktier (angivet i 1.000 stk.)			
	-	-	2.800	2.800
	Gns. antal egne aktier (angivet i 1.000 stk.)			
	-	-	0	0
	Antal aktier anvendt til nøgletallet			
	-	-	2.800	2.800

13 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker	89.011	37.007	89.011	37.007
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	46.664	50.148	46.664	50.148
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	135.675	87.155	135.675	87.155
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
Anfordringstilgodehavender	46.664	50.148	46.664	50.148
Til og med 3 måneder	89.011	37.007	89.011	37.007
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	135.675	87.155	135.675	87.155

14 Udlån og andre tilgodehavender

Udlån til amortiseret kostpris	1.481.414	1.416.868	1.486.054	1.419.238
Udlån og andre tilgodehavender i alt	1.481.414	1.416.868	1.486.054	1.419.238
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
På anfordring	433.681	338.301	304.468	282.616
Til og med 3 måneder	123.887	170.050	119.304	168.781
Over 3 måneder og til og med 1 år	154.263	167.562	155.109	179.787
Over 1 år og til og med 5 år	500.071	509.938	579.656	555.453
Over 5 år	269.512	231.017	327.517	232.601
Udlån og andre tilgodehavender i alt	1.481.414	1.416.868	1.486.054	1.419.238

15 Finansielle leasingkontrakter

Koncernen er leasinggiver af erhvervsleasing. Det primære område er små og mellemstore virksomheder inden for håndværk og industri mv. De angivne beløb udgør en del af koncernens udlån.

Finansielle leasingkontrakter efter restløbetid

Op til og med 1 år	-	-	1.263	16.257
Over 1 år til og med 5 år	-	-	78.550	44.794
Over 5 år	-	-	46.103	1.667

Finansielle leasingkontrakter i alt	-	-	125.916	62.718
--	----------	----------	----------------	---------------

Bruttoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter

Op til og med 1 år	-	-	1.390	19.425
Over 1 år til og med 5 år	-	-	86.578	49.727
Over 5 år	-	-	52.854	1.718

Finansielle leasingkontrakter i alt	-	-	140.822	70.870
--	----------	----------	----------------	---------------

Fremtidig finansiel indkomst

Op til og med 1 år	-	-	127	3.168
Over 1 år til og med 5 år	-	-	8.028	4.933
Over 5 år	-	-	6.751	51

Finansielle leasingkontrakter i alt	-	-	14.906	8.152
--	----------	----------	---------------	--------------

Årets nedskrivninger på finansielle leasingkontrakter			-58	-31
---	--	--	-----	-----

Akkumulerede nedskrivninger på finansielle leasingkontrakter			1.434	1.492
--	--	--	-------	-------

16 Operationelle leasingkontrakter

Koncernen er leasinggiver af erhvervsleasing. Det primære område er små og mellemstore virksomheder inden for håndværk og industri mv.

Fremtidige minimumsleasingydelse

Op til og med 1 år	-	-	407	881
Over 1 år til og med 5 år	-	-	3.003	3.242
Over 5 år	-	-	0	0

Fremtidige minimumsleasingydelse i alt	-	-	3.410	4.123
---	----------	----------	--------------	--------------

17 Obligationer til dagsværdi

Danske realkreditobligationer	249.440	186.585	249.440	186.585
Øvrige obligationer	71.350	17.549	71.350	17.549

Obligationer til dagsværdi i alt	320.790	204.134	320.790	204.134
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Heraf realkreditobligationer, der er SDO'er eller har AAA-rating	249.440	186.585	249.440	186.585
--	---------	---------	---------	---------

Øvrige obligationer omfatter erhvervsobligationer.

Note i 1.000 kr.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
18 Aktier mv.				
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på Nasdaq OMX Copenhagen A/S	1.707	2.678	1.707	2.678
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på andre børser	0	2	0	2
Unoterede sektoraktier optaget til dagsværdi	28.916	27.022	28.916	27.022
Øvrige aktier	6.183	4.695	6.183	4.695
Aktier mv. i alt	36.806	34.397	36.806	34.397

19 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Samlet anskaffelsespris primo	5.015	0	0	0
Tilgang	0	5.015	0	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	5.015	5.015	0	0
Op- og nedskrivninger primo	-2.471	-1.194	0	0
Resultat	1.416	-1.277	0	0
Op- og nedskrivninger ultimo	-1.055	-2.471	0	0
Bogført beholdning ultimo	3.960	2.544	0	0
Heraf kreditinstitutter	0	0	0	0
Modtaget udbytte	0	0	0	0

Tilknyttede virksomheder omfatter Dansk Erhvervsfinansiering A/S (CVR 29638411), der er et 100% ejet datterselskab af Banken. Datterselskabets årsrapport for 2016 viser et resultat på 1.062 t.kr. og en egenkapital på 4.064 t.kr.

I forbindelse med købet af Dansk Erhvervsfinansiering A/S blev købesummen aftalt til 1 kr. Overtagelsen er i koncernregnskabet behandlet som erhvervelse af en gruppe af aktiver, hvorfor forskellen mellem købesummen og den bogførte egenkapital på overtagelsestidspunktet allokteres forholdsmæssigt på de overtagne aktiver.

Forskelsværdien var ved erhvervelsen 3,9 mio.kr., der indtægtsføres forholdsmæssigt over de underliggende aktivers løbetid. Der er i året indtægtsført 354 t.kr. og den resterende forskelsværdi udgør 103 t.kr., som i moderselskabsregnskabet er modregnet den regnskabsmæssige indre værdi af aktierne i Dansk Erhvervsfinansiering A/S.

20 Aktiver tilknyttet puljeordninger

Kontantindestående	2.430	19.337	2.430	19.337
Obligationer	0	165.212	0	165.212
Aktier	0	59.304	0	59.304
Investeringsforeningsandele	491.480	171.353	491.480	171.353
Andre aktiver	2.833	9.257	2.833	9.257
Aktiver tilknyttet puljeordninger i alt	496.743	424.463	496.743	424.463

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
21 Grunde og bygninger				
Investeringsjendomme				
Dagsværdi ved det foregående regnskabsårs afslutning	0	45.888	0	45.888
Tilgang på eksisterende bygninger	0	69	0	69
Salg af investeringsjendomme	0	-50.579	0	-50.579
Værdiændringer, som i løbet af året er indregnet i resultatopgørelsen	0	4.622	0	4.622
Dagsværdi på balancetidspunktet	0	0	0	0
Lejeindtægter modtaget i året	0	2.660	0	2.660
Driftsomkostninger afholdt i året	0	496	0	496
Domicilejendomme				
Omvurderet værdi ved det foregående regnskabsårs afslutning	24.483	24.631	24.483	24.631
Tilgang, herunder forbedringer	0	449	0	449
Afskrivninger	155	155	155	155
Tilbageførte afskrivninger	0	10	0	10
Indregnet i anden totalindkomst	-4	-353	-4	-353
Værdiændringer, som i løbet af året er indregnet i resultatopgørelsen	49	-99	49	-99
Omvurderet værdi på balancetidspunktet	24.373	24.483	24.373	24.483
Lejeindtægter modtaget i året	539	667	539	667
Driftsomkostninger afholdt i året	638	477	638	477
Der har ikke medvirket eksterne eksperter ved målingen af Bankens domicilejendomme. Der er ved måling af domicilejendomme anvendt afkastkrav på 6-8 %, afhængig af ejendommens beliggenhed.				
Grunde og bygninger i alt	24.373	24.483	24.373	24.483
Niveau i dagsværdihierarkiet				
Domicilejendomme	3	3	3	3
Niveau 3 er værdiansættelsesmetoder, hvor væsentlige input ikke er baseret på observerbare markedsdata.				
Ejendomsrisiko				
Ved en 1 % højere forrentningsfaktor for domicilejendomme vil resultat og/eller anden totalindkomst samt egenkapital alt andet lige påvirkes med	-2.886	-2.898	-2.886	-2.898

22 Øvrige materielle aktiver

Bortset fra grunde og bygninger

Kostpris ved det foregående regnskabsårs afslutning	20.240	20.009	28.375	25.532
Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	1.635	231	4.807	3.909
Afgang i årets løb	6.031	0	9.741	1.066
Anskaffelsespris ultimo på aktiver i behold	15.844	20.240	23.441	28.375
Ned- og afskrivninger ved det foregående regnskabsårs afslutning				
Afskrivninger i regnskabsåret	561	522	1.673	1.601
Ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	6.031	0	6.864	288
Afskrivninger ultimo på aktiver i behold	14.386	19.856	16.937	22.128
Bogført beholdning ultimo	1.458	384	6.504	6.247

Note i 1.000 kr.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
23 Aktiver i midlertidig besiddelse				
Overtagne grunde og bygninger.				
Dagsværdi ved det foregående regnskabsårs afslutning	0	0	0	0
Tilgang	4.247	0	4.247	0
Dagsværdi på balancetidspunktet	4.247	0	4.247	0
Lejeindtægter modtaget i året	137	0	137	0
Driftsomkostninger afholdt i året	57	0	57	0
Niveau i dagsværdihierarkiet				
Aktiver i midlertidig besiddelse	3	-	3	-

Niveau 3 er værdiansættelsesmetoder, hvor væsentlige input ikke er baseret på observerbare markedsdata.

24 Andre aktiver

Tilgodehavende rente	1.101	590	1.101	590
Tilgodehavende provision	3.557	8.774	3.557	8.774
Kapitalinskud BEC	36.206	35.876	36.206	35.876
Positive markedsværdier af finansielle instrumenter	15.334	37.006	15.334	37.006
Øvrige aktiver	5.886	6.807	9.460	9.268
Andre aktiver i alt	62.084	89.053	65.658	91.514

25 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Gæld til centralbanker	0	0	0	0
Gæld til kreditinstitutter	38.335	38.326	38.335	38.326
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	38.335	38.326	38.335	38.326
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
Anfordringsgæld	38.335	38.326	38.335	38.326
Over 3 måneder og til og med 1 år	0	0	0	0
Over 1 år og til og med 5 år	0	0	0	0
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	38.335	38.326	38.335	38.326

26 Indlån og anden gæld

På anfordring	1.292.010	1.182.101	1.292.010	1.182.101
Med opsigelsesvarsel	85.436	87.224	85.436	87.224
Tidsinskud	192.075	313.304	192.075	313.304
Særlige indlånsformer	127.150	120.696	127.150	120.696
Indlån og anden gæld i alt	1.696.671	1.703.325	1.696.671	1.703.325
Indlån i puljeordninger	496.743	424.463	496.743	424.463
Indlån og anden gæld samt indlån i puljeordninger i alt	2.193.414	2.127.788	2.193.414	2.127.788
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
På anfordring	1.292.010	1.182.101	1.292.010	1.182.101
Indlån med opsigelsesvarsel:				
Til og med 3 måneder	341.350	362.962	341.350	362.962
Over 3 måneder og til og med 1 år	56.040	105.674	56.040	105.674
Over 1 år og til og med 5 år	166.944	187.590	166.944	187.590
Over 5 år	337.070	289.461	337.070	289.461
Indlån og anden gæld samt indlån i puljeordninger i alt	2.193.414	2.127.788	2.193.414	2.127.788

Note i 1.000 kr.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
27 Andre passiver				
Diverse kreditorer	11.921	14.505	22.114	22.455
Skyldig rente og provision	4.137	6.359	4.137	6.359
Negative markedsværdier af finansielle instrumenter	11.780	16.131	11.780	16.131
Øvrige passiver	3.182	33	4.329	309
Andre passiver i alt	31.020	37.028	42.360	45.254
28 Hensatte forpligtelser				
Hensat til pensionsforpligtelse primo	3.872	3.949	3.872	3.949
Aktuarmæssig gevinst/tab	150	144	150	144
Renter	57	59	57	59
Udbetalt i året	285	280	285	280
Hensat til pensionsforpligtelse ultimo	3.794	3.872	3.794	3.872
Kapitalværdien er eksternt vurderet efter G82 for pensionsforsikringer med en opgørelsesrente på 1,5 %. Omkostninger indgår ikke, da Banken selv administrerer ordningen.				
Kapitalværdi efter G82 med opgørelsesrente 0,5 %	4.159	4.258	4.159	4.258
Kapitalværdi efter G82 med opgørelsesrente 2,5 %	3.480	3.541	3.480	3.541
Hensættelser til tab på garantier primo	218	226	218	226
Hensat i året	398	25	398	25
Tilbageført i året	26	33	26	33
Hensættelser til tab på garantier ultimo	590	218	590	218
Hensættelser til forpligtelser i alt	4.384	4.090	4.384	4.090
Løbetidsfordeling efter restløbetid				
Til og med 1 år	663	358	663	358
Over 1 år	3.721	3.732	3.721	3.732
Hensatte forpligtelser i alt	4.384	4.090	4.384	4.090

29 Eventualaktiver og -forpligtelser samt sikkerhedsstillelser

Eventualaktiver

Ej aktiveret fremførbart skattemæssigt underskud udgør 170 mio. kr., der såfremt koncernen over en længere årrække realiserer positive resultater i samme størrelsesorden, vil kunne indregnes som en skattemæssig indtægt, der med en fremtidig selskabsskattesats på 22 % udgør 37 mio.kr.

Eventualforpligtelser

Garantier

Finansgarantier	310.296	186.247	310.296	186.247
Tabsgarantier for realkreditlån	309.828	289.694	309.828	289.694
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	3.686	6.879	3.686	6.879
Øvrige garantier	73.414	65.424	73.414	65.424
Garantier i alt	697.224	548.244	697.224	548.244

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
29 Eventualaktiver og -forpligtelser samt sikkerhedsstillelser – fortsat				
Andre eventualforpligtelser				
Øvrige forpligtelser	434	426	434	426
Andre eventualforpligtelser i alt	434	426	434	426
Indgåede lejekontrakter				
Omfatter lejekontrakter på bygninger til bankdrift. I perioden, hvor lejekontrakterne er uopsigelige fra Bankens side, udgør husleje med				
Forfald < 1 år	686	673	686	673
Forfald 1-5 år	1.123	1.762	1.123	1.762
Forfald i alt	1.809	2.435	1.809	2.435
Årets indregnede omkostninger til husleje	668	665	668	665
Sikkerhedsstillelse				
Til sikkerhed for trækingsret i Danmarks Nationalbank er deponeret	297.858	181.752	297.858	181.752
Obligationer	297.858	181.752	297.858	181.752

Deponeringen er i overensstemmelse med "Bestemmelser for sikkerhedsstillelse for kredit i danske kroner i Danmarks Nationalbank".

30 Kapital og solvens

Overvågning af kapitalgrundlaget sker løbende, og bestyrelsen modtager hvert kvartal rapportering ud fra fastlagte rammer. Bankens kapitalgrundlag opgøres i henhold til EU forordning nr. 575/2013 af 26. juni 2013.

Kapitalgrundlag

Bankens kapitalgrundlag før fradrag er på 365 mio.kr. Kapitalgrundlaget består af egenkapital på 233 mio.kr. samt hybrid kernekapital 95 mio.kr. og supplerende kapital 37 mio.kr.

Den hybride kernekapital er uden forfald og består af tre lån med hovedstol på 15 mio.kr., 30 mio.kr. og 50 mio.kr. Den hybride kernekapital opfylder CRD IV reglerens krav til kapitalens kvalitet og kan medregnes fuldt ud i Bankens kapitalgrundlag. De to lån på 50 mio.kr. og 15 mio.kr. kan tillige anvendes til dækning af tillægget til Bankens solvensbehov.

Den supplerende kapital med hovedstol 37 mio.kr. er udstedt i 2014 og har en løbetid på 10 år. Den supplerende kapital opfylder CRD IV reglerens krav til kapitalens kvalitet og kan medregnes fuldt ud i Bankens kapitalgrundlag.

Vilkårene for Bankens hybride og supplerende kapital er beskrevet i *Risikoreport – udstedte kapitalinstrumenter*, der findes på www.totalbanken.dk under menupunktet Aktionær/Finansiell rapportering.

Kapitalprocent

Kapital-, kernekapital- og egenkapitalprocenter er opgjort efter CRD IV/CRR (Basel III).

Bankens kapitalprocent er uændret i forhold til årets start og udgør 18,0. Lovkravet er en kapitalprocent på minimum 8. De vægtede poster øges med 104 mio.kr. og modsvarer dermed det øgede kapitalgrundlag som følge af indregning af årets overskud.

Kernekapitalprocenten inkl. hybrid kernekapital øges fra 16,1 ultimo 2015 til 16,2 ved udgangen af 2016. Egenkapitalprocenten øges fra 11,2 ultimo 2015 til 11,6 ved udgangen af 2016.

Koncernens kapitalprocent øges fra 18,2 ultimo 2015 til 18,4 ved udgangen af 2016. Kernekapitalprocenten inkl. hybrid kernekapital øges fra 16,3 ultimo 2015 til 16,6 ved udgangen af 2016. Egenkapitalprocenten øges fra 11,3 ultimo 2015 til 11,8 ved udgangen af 2016.

På det foreliggende grundlag samt Bankens forventninger til 2017-2020 viser en fremskrivning af Bankens kapitalssituation til og med udgangen af 2020, at Banken lever op til de fuldt indfasede kapitalkrav i CRD IV/CRR (Basel III).

I løbet af 2017 vil der fra myndighedernes side blive udmeldt nye regelsæt til alle pengeinstitutter om et bestemt krav til nedskrivningseggede passiver, det såkaldte NEP-krav, til indfasning fra 2018. De nye regelsæt, der vil stille krav om betydelig yderligere kapitalmæssig polstring i pengeinstitutterne, er fortsat ikke endeligt afklarede, og derfor kan de kapitalmæssige konsekvenser for Banken ikke beregnes. Banken forventer at opfylde NEP-kravet ved egen indtjening.

Solvensbehov

Opgørelsen af solvensbehovet sker efter Finanstilsynets 8+ model og er beskrevet i *Risikoreport – metode og proces*, der findes på www.totalbanken.dk under menupunktet Aktionær/Finansiell rapportering. Opgørelsen af solvensbehovet er efter gældende praksis ikke omfattet af revisionen af årsrapporten.

Bankens solvensbehov er ultimo 2015 opgjort til 11,5 % og falder til 11,2 % ved udgangen af 2016. Faldet kan henføres til øgede vægtede aktiver. Koncernens solvensbehov er ultimo 2015 opgjort til 11,6 % og falder til 10,9 % ved udgangen af 2016.

Det væsentligste element i Bankens solvensbehov er kreditrisici. Ved opgørelsen af solvensbehovet er alle engagementer, der overstiger 2 % af Bankens kapitalgrundlag, individuelt vurderet, svarende til godt 40 % af Bankens samlede udlån og garantier. Ved gennemgang er de enkelte engagementers bonitet og værdiansættelsen af deponerede sikkerheder vurderet. Risikoen på disse engagementer er således kritisk vurderet og indgår i det beregnede solvensbehov.

Solvensoverdækning

Solvensoverdækningen reduceres med lovbestemt kapitalbevaringsbuffer på 1,250 %, hvoraf 0,625 % træder i kraft i 2017. Herefter udgør Bankens solvensoverdækning inkl. kapitalbevaringsbuffer 5,5 procentpoint, svarende til 109 mio.kr., mod 5,8 procentpoint, svarende til 108 mio.kr., ved udgangen af 2015 og er fortsat i overensstemmelse med bestyrelsens målsætning om en solvensoverdækning på minimum 5,0 procentpoint. Koncernens solvensoverdækning inkl. kapitalbevaringsbuffer udgør 6,3 % ved udgangen af 2016.

Solvensoverdækningen påvirkes kun i begrænset omfang, såfremt der opstår tab eller nedskrivningsbehov på kunder, hvor der allerede er foretaget kreditreservationer.

Sammenfatning

Bankens solvensoverdækning på 5,5 procentpoint er i overensstemmelse med bestyrelsens målsætning om, at solvens-overdækningen skal udgøre minimum 5,0 procentpoint.

Den fremtidige udvikling i kapitalprocent og solvensbehov afhænger af en række forhold, hvor de væsentligste vurderes at være muligheden for nedbringelse af visse specifikke større erhvervsengagementer, som er en igangværende proces, og realisering af Bankens forventede indtjening i 2017 og fremover, samt eventuelt nye krav til opgørelse af kapitalprocent og solvensbehov.

Totalbanken er som alle kreditinstitutter i Danmark underlagt tilsyn fra Finanstilsynet. Uagtet at Banken efter egen overbevisning stedse efterlever gældende regler for nedskrivninger på udlån, kan det konstateres, at Finanstilsynets undersøgelser, nye eller ændrede bekendtgørelser og vejledninger om nedskrivninger eller kapitaldækning, kan medføre krav om yderligere nedskrivninger og forøget solvensbehov.

Ved vurderingen af Bankens indtjeningsevne er niveauet for fremtidige nedskrivninger væsentligt. Banken har foretaget store nedskrivninger i de senere år, ligesom der er foretaget store kapitalreservationer. Behovet for nye nedskrivninger og kapitalreservationer forventes fortsat at være på et forhøjet niveau, som følge af den fortsatte lavkonjunktur og krise i landbruget.

Fald i ejendomsværdierne og værdierne for landbrug, værdipapirer og øvrige opnåede sikkerheder indebærer en risiko for, at Bankens sikkerheder falder i værdi. Dette vil i så fald få indflydelse på Bankens nedskrivninger og solvensbehov. Disse usikkerheder kan have væsentlig indflydelse på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling. Usikkerhed om kreditrisici er beskrevet i note 32 Kreditrisiko.

Med baggrund i allerede foretagne nedskrivninger og kapitalreservationer samt en forventning om positiv indtjening i 2017 forventer bestyrelsen, at Banken fortsat vil opfylde lovgivningens krav til solvens og solvensoverdækning.

Solvensopgørelse

Banken anvender standardmetoden for kreditrisiko uden for handelsbeholdningen samt basisindikatormetoden for operationelle risici. Markedsrisici opgøres efter Finanstilsynets regler. Det er Bankens vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelse af solvensen. Banken vurderer løbende behovet for, at der i risikostyringen indføres gradvist mere avancerede modeller.

2016

2015

2016

2015

30 Kapital og solvens – fortsat

Efterstillede kapitalindskud				
Efterstillede kapitalindskud i alt	36.650	36.510	36.650	36.510
Heraf medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlag	36.650	36.510	36.650	36.510
Renter	3.644	3.634	3.644	3.634
Ansvarlig lånekapital	37.000	37.000	37.000	37.000
Amortiseret stiftelsesprovision	350	490	350	490
Valuta	DKK	DKK	DKK	DKK
Rentesats	9,470	9,470	9,470	9,470
Fast/Variabel rente	Fast	Fast	Fast	Fast
Forfaldsdag	26.6.2024	26.6.2024	26.6.2024	26.6.2024
Lånet er inkonvertibelt.				
For oplysninger om rentevilkår og mulighed for førtidsindfrielse, henvises til 'Risikoreport – udstedte kapitalinstrumenter' på Bankens hjemmeside.				
Hybrid kernekapital, der klassificerer som egenkapital				
Hybrid kernekapital, der klassificerer som egenkapital i alt	95.000	95.000	95.000	95.000
Heraf medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlag	95.000	95.000	95.000	95.000
Kuponrente	10.023	10.023	10.023	10.023
Omkostninger ved optagelse	0	0	0	0
Hybrid kernekapital	30.000	30.000	30.000	30.000
Valuta	DKK	DKK	DKK	DKK
Rentesats	9,250	9,250	9,250	9,250
Fast/Variabel rente	Fast	Fast	Fast	Fast
Forfaldsdag	uden forfald	uden forfald	uden forfald	uden forfald
Lånet er uamortisabelt og inkonvertibelt.				
Hybrid kernekapital	15.000	15.000	15.000	15.000
Valuta	DKK	DKK	DKK	DKK
Rentesats	10,955	10,955	10,955	10,955
Fast/Variabel rente	Fast	Fast	Fast	Fast
Forfaldsdag	uden forfald	uden forfald	uden forfald	uden forfald
Lånet er uamortisabelt og inkonvertibelt.				
Hybrid kernekapital	50.000	50.000	50.000	50.000
Valuta	DKK	DKK	DKK	DKK
Rentesats	11,209	11,209	11,209	11,209
Fast/Variabel rente	Fast	Fast	Fast	Fast
Forfaldsdag	uden forfald	uden forfald	uden forfald	uden forfald
Lånet er uamortisabelt og inkonvertibelt.				
For den hybride kernekapital gælder, at Banken kan vælge ikke at betale kuponrente. For oplysninger om rentevilkår og mulighed for førtidsindfrielse, henvises til 'Risikoreport – udstedte kapitalinstrumenter' på Bankens hjemmeside.				
Aktiekapital	56.000	56.000	56.000	56.000
Overført overskud	177.205	157.011	177.205	157.011
Opskrivningshenlæggelser	577	581	577	581
Anden værdiregulering	-433	-283	-433	-283
Indirekte besiddelser af egne kapitalandele	-2.865	-3.158	-2.865	-3.158
Egentlig kernekapital (egenkapital) før fradrag	230.484	210.151	230.484	210.151
Fradrag i egentlig kernekapital	3.153	2.079	3.153	2.079
Egentlig kernekapital (egenkapital) efter fradrag	227.331	208.072	227.331	208.072
Hybrid kernekapital	95.000	95.000	95.000	95.000
Indirekte besiddelser af egne kapitalbeviser	-2.920	-1.850	-2.920	-1.850
Hybrid kernekapital før fradrag	92.080	93.150	92.080	93.150
Fradrag i kernekapital	1.051	1.559	1.051	1.559
Hybrid kernekapital efter fradrag	91.029	91.591	91.029	91.591

Note i 1.000 kr.

Banken

Koncernen

2016

2015

2016

2015

30 Kapital og solvens – fortsat

Kernekapital inkl. hybrid kernekapital efter fradrag	318.360	299.663	318.360	299.663
Supplerende kapital	36.650	36.510	36.650	36.510
Fradrag i supplerende kapital	1.051	1.559	1.051	1.559
Supplerende kapital efter fradrag	35.599	34.951	35.599	34.951
Kapitalgrundlag efter fradrag	353.959	334.611	353.959	334.611
Vægtede poster				
Vægtede poster med kreditrisiko	1.646.846	1.539.380	1.594.871	1.509.903
Vægtede poster med markedsrisiko	86.025	95.249	86.025	95.249
Vægtede poster med operationel risiko	231.457	225.662	239.532	231.077
Vægtede poster med risikoeksponering for kreditværdijustering	730	833	730	833
Vægtede poster i alt	1.965.058	1.861.124	1.921.158	1.837.062
Egenkapitalprocent	11,6	11,2	11,8	11,3
Kernekapitalprocent	16,2	16,1	16,6	16,3
Kapitalprocent	18,0	18,0	18,4	18,2
Kapitalkrav				
Kapitalgrundlag efter fradrag, jf. ovenfor	353.959	334.611	353.959	334.611
Kapitalkrav	157.205	148.890	153.693	146.965
Overskydende kapitalgrundlag	196.754	185.721	200.266	187.646
Justeret kapitalgrundlag	353.959	334.611	353.959	334.611

	Banken		Koncernen		
	2016	2016	2015	2016	2015

31 Relative fordeling af udlån og garantier

Erhverv					
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri		9	10	10	11
Industri og råstofindustri		1	2	1	2
Energiforsyning		2	3	2	3
Bygge og anlæg					
Gennemførelse af byggeprojekter	0			0	
Opførelse af bygninger	0			0	
I øvrigt	2			3	
Bygge og anlæg i alt	2	2	2	3	3
Handel		3	5	4	5
Transport, hoteller og restauranter					
Transport, post- og kurer-tjenester	1			2	
Hoteller og restauranter	0			0	
Transport, hoteller og restauranter i alt	1	1	1	2	1
Information og kommunikation		0	0	1	0
Finansiering og forsikring		13	12	8	9
Fast ejendom					
Køb og salg af egen fast ejendom	2			2	
Udlejning mv. af fast ejendom	11			11	
Ejendomsrådgivere og ejendomsadministration	2			2	
Fast ejendom i alt	15	15	16	15	16
Øvrige erhverv		3	4	3	5
Erhverv i alt		49	55	49	55
Private		51	45	51	45
I alt		100	100	100	100

32 Kreditrisiko

Kreditgivning er en meget væsentlig del af Bankens forretningsområde. Kreditrisiko er risikoen for, at modparten ikke kan eller vil opfylde sine forpligtelser, og eventuelle sikkerheder ikke i tilstrækkelig omfang dækker forpligtelserne. En forringelse af værdien af stillede sikkerheder eller i likviditet kan medføre tab og øge behovet for nedskrivninger og hensættelser.

Ved udgangen af 2016 udgjorde udlån 1.674 mio.kr. og garantier 698 mio.kr. før nedskrivninger. Hertil kommer uudnyttede trækingsretter på 548 mio.kr. Dermed har Bankens en maksimal krediteksponering på 2.920 mio.kr., som er øget med 342 mio.kr. i forhold til årets start.

Udlån og garantier er fordelt med 51 % til private husstande og 49 % til erhvervsvirksomheder. Af udlån og garantier til erhvervsvirksomheder udgør branchegruppen Fast ejendom den største del med 15 % af de samlede udlån og garantier. Herefter følger udlån til Finansiering og forsikring med 13 % samt Landbrug med 9 %.

En væsentlig del af Bankens kreditrisiko kan henføres til store og svage engagementer, og nedbringelse af disse er en igangværende proces, som bestyrelsen følger nøje, samtidig med at antallet af mindre engagementer til private og erhverv søges øget.

Summen af store eksponeringer, der overstiger 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, er ligeledes reduceret fra 45,1 % ultimo 2015 til 37,8 % ultimo 2016 og søges løbende yderligere reduceret. Det er Bankens politik, at der ikke kan etableres nye eksponeringer, der overstiger 10 % af Bankens justerede kapitalgrundlag. Bestående eksponeringer kan forhøjes ud over 10 %, i det omfang forhøjelsen forventes at være midlertidig og med respekt af gældende regulering.

Boniteten og værdiansættelsen af deponerede sikkerheder i engagementerne er kritisk vurderet. Den vurderede udækkede kreditrisiko ultimo året indgår i Bankens regnskab og solvensbehov for 2016 i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer. Bankens kreditrisiko forventes reduceret yderligere ved nedbringelse af Bankens nuværende store og svage engagementer og ved fortsat stram styring af de kreditrisici, som Bankens påtager sig fremadrettet.

Ved formidling af realkreditlån gennem DLR Kredit og Totalkredit stiller Bankens tabsgaranti for en del af realkreditlånet. Såfremt garantien for realkreditlånet bliver effektiv, har Bankens indtrædelsesret i realkreditpantebrevet. Af de samlede garantier på 698 mio.kr. udgør tabsgarantier for realkreditlån 310 mio.kr. (44 %).

Værdien af deponerede sikkerheder er opgjort til 1.296 mio.kr. ultimo 2016, hvilket er 134 mio.kr. højere end i 2015, primært som følge af en øget værdi af sikkerheder i leasingbiler i datterselskabet og øget indtrædelsesret i realkreditpantebreve. Sikkerheder, der ikke kan anvendes til reduktion af en kundes kreditrisiko (overskydende sikkerhed), medregnes ikke ved opgørelse af værdien af deponerede sikkerheder.

Af værdiansatte sikkerheder udgør indtrædelsesret i realkreditpantebreve 310 mio.kr. (24 %) og pant i fast ejendom 559 mio.kr. (43 %). Ud over pant i fast ejendom tilstræber Bankens at undgå væsentlige risikokoncentrationer på sikkerheder. De anvendte opgørelsesmetoder er i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer.

Den del af udlånet, der hverken er i restance eller nedskrevet, udgør 1.199 mio.kr. ved udgangen af 2016 mod 1.110 mio.kr. i 2015. Den del af udlånet, hvor der er vurderet, at der er objektiv indikation for værdiforringelse, er reduceret fra 372 mio.kr. ultimo 2015 til 345 mio.kr. ultimo 2016. I det omfang den ikke-nedskrevne del af udlånet overstiger værdien af deponerede sikkerheder, kapitalreserveres restbeløbet på større engagementer, ved opgørelse af Bankens solvensbehov.

Udviklingen i kreditrisikoen afspejler en konjunkturf forbedring, men med fortsat vanskelige vilkår for bl.a. landbrug og energiforsyning. Med denne tilgang har Bankens samlet nedskrevet 26,8 mio.kr. på udlån i 2016. Bankens akkumulerede nedskrivninger udgør 193 mio.kr. og repræsenterer en reservation til endnu ikke realiserede tab på debitorer på 8,2 % af låne- og garantiporteføljen.

Ud over allerede foretagne nedskrivninger på udlån og garantier reserveres kapital til eventuelle fremtidige nedskrivninger ved opgørelsen af Bankens solvensbehov. Ved udgangen af 2016 udgjorde kapitalreservationerne 47 mio.kr. til kreditrisiko på engagementer, der overstiger 2 % af Bankens justerede kapitalgrundlag, og andre kreditrisici der ikke vurderes at ligge inden for den generelle risiko. Herudover er der afsat 157 mio.kr. til generel risiko, herunder kreditrisiko på øvrige engagementer.

Bankens kreditrisiko udgør i hovedtal:

I mio.kr.	2016	2016	2015	2015
Udlån		1.674		1.615
Garantier:				
Tabsgarantier for realkreditlån	310		290	
Andre garantier	388	698	258	548
Udnyttede maksima		548		415
Maksimal kreditrisiko		2.920		2.578
Sikkerheder		1.296		1.162
Udækket kreditrisiko		1.624		1.416
Nedskrevet		193		198
Kapitalreserveret		204		206
Resterende kreditrisiko		1.227		1.012

I kreditrisikoen indgår uudnyttede maksima med 548 mio.kr. og garantier med 698 mio.kr. Uudnyttede maksima omfatter tilsagte kreditfaciliteter, der ikke er udnyttede af kunden, og opstår typisk på kassekreditter.

Garantier for realkreditlån 310 mio.kr. er stillet over for Totalkredit og DLR Kredit og var oprindeligt inden for 80/60 % af ejendommens værdi, hvorfor de som udgangspunkt anses som sikre garantier. Såfremt garantien for realkreditlånet bliver effektiv, har Bankens indtrædelsesret i realkreditpantebrevet. Indtrædelsesretten indgår med 310 mio.kr. i sikkerheder.

Både i 2016 og historisk har behovet for hensættelser og konstaterede tab på garantier været lav. Som følge heraf vurderes kreditrisikoen på andre garantier 388 mio.kr. at være beskedent.

Bankens udækkede kreditrisiko udgør 1.624 mio.kr. mod 1.416 mio.kr. ved udgangen af 2015. Den resterende kreditrisiko, efter nedskrivninger og kapitalreservationer, øges med 215 mio.kr. til 1.227 mio.kr., primært som følge af øgede garantier og uudnyttede maksima.

En forøgelse af kreditrisiciene kan påføre Banken tab eller indebære nedskrivningsbehov, risiko for endelige tab på allerede nedskrevne engagementer eller at behovet for kapitaldækning øges. Opgørelsen af risikoen afhænger meget af den enkelte sagsvurdering, hvor der sker et subjektivt skøn af om kunden kan og vil overholde sine forpligtelser, og om værdien af sikkerhederne er til stede.

Usikkerhed om kreditrisici

Kreditrisikoen baseres i kundernes vurderede tilbagebetalingsevne og i værdien af sikkerheder. Ved vurdering af tilbagebetalingsevnen lægger Banken vægt på en række økonomiske oplysninger samt Bankens kendskab til kunden. De økonomiske oplysninger tager for erhvervs-kunder udgangspunkt i kundens regnskaber og budget, og for private kunder i rådighedsbeløb og formueforhold.

I det omfang kundernes tilbagebetalingsevne eller værdien af sikkerheder ændres, vil det påvirke Bankens kreditrisiko. En forøgelse af kreditrisikoen kan påføre Banken tab, indebære nedskrivningsbehov eller yderligere kreditreservationer, hvilket kan have en væsentlig indvirkning på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling.

Der er i Banken fastlagt opgørelsesmetoder til værdiansættelse af sikkerheder. Bankens politik for værdiansættelse af ikke finansielle sikkerheder medfører, at værdiansættelsen vurderes som en konservativ markedsværdibetragtning.

Værdien af Bankens sikkerheder er forbundet med en betydelig risiko, idet ændringer i markedsforsholdene kan føre til et behov for en revurdering af værdien af de stillede sikkerheder. Selv for engagementer, hvor de stillede sikkerheder er tilstrækkelige efter Bankens nuværende vurdering, er der fremadrettet en risiko på Bankens udlån og garantier til bl.a. ejendomssegmentet og landbrugssegmentet, idet værdien af de stillede sikkerheder og nedskrivningsbehov kan ændre sig, såfremt markedet ændrer sig.

Faldende salgspriser for fast ejendom, herunder erhvervs-ejendomme, landbrug og private ejendomme, generelle økonomiske konjunkturer eller andre forhold, der fører til faldende priser på værdipapirer eller andre sikkerheder, kan medføre, at værdien af de over for Banken stillede sikkerheder falder, og at sikkerhederne således ikke vil være tilstrækkelige til at dække kundens forpligtelser. Hvis sikkerhederne er illikvide, kan sikkerhederne muligvis ikke realiseres til dækning af kundens forpligtelser, hvilket kan have en væsentlig indvirkning på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling.

Banken har endvidere en forhøjet risiko på udlån og garantier inden for landbrugssektoren som følge af den fortsatte krise i branchen, herunder lave afregningspriser og betalingsudygtighed hos debitorer. Såfremt Bankens risiko på engagementer inden for landbrugssektoren får et større omfang, vil det kunne have en væsentlig indvirkning på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling. Hvis Banken ikke får yderligere sikkerhed eller ikke kan realisere sikkerheder som forventet, kan dette påføre Banken tab eller indebære forøgelse af nedskrivningsbehovet, risiko for endelige tab på allerede nedskrevne engagementer eller behov for kapitaldækning, hvilket kan have en væsentlig indvirkning på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling.

32 Kreditrisiko - fortsat

Maksimal krediteksponering af udlån og garantier før nedskrivninger

Tabsgarantier for realkreditlån andrager t.kr. 309.828, ud af samlede garantier for t.kr. 697.618, og var oprindeligt inden for 60/80 % af ejendommenes værdi, hvorfor de som udgangspunkt anses som sikrede garantier. Garantierne er stillet overfor DLR Kredit og Totalkredit.

Der deponeres sikkerheder for engagementet, medmindre debitors indtægts- og formueforhold betinger andet. Normalt stilles de sikkerheder, der er naturlige for lånetypen, herunder ejerpantebreve i fast ejendom og løsøre samt deponering af kontant indestående og værdipapirer.

Sikkerheden stilles, selv om der på tidspunktet for sikkerhedens etablering ikke kan forventes nogen friværdi. Garantier, kautioner og andre sikkerheder kræves individuelt, når sagen betinger det.

	Banken 2016					
	Udlån	Garantier	Uudnyttet	Maksimal kreditrisiko	Sikkerheder	Udækket kreditrisiko
Erhverv						
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	205.769	13.132	31.714	250.615	135.747	114.868
Industri og råstofindvinding	18.245	3.969	41.404	63.618	27.702	35.916
Energiforsyning	54.680	0	3.161	57.841	25.943	31.898
Bygge og anlæg	23.867	13.243	17.344	54.454	28.820	25.634
Handel	65.275	12.661	36.684	114.620	54.559	60.061
Transport, hoteller og restauranter	9.756	1.401	6.707	17.864	8.398	9.466
Information og kommunikation	1.832	0	2.571	4.403	0	4.403
Finansiering og forsikring	292.504	24.317	180.078	496.899	271.240	225.659
Fast ejendom	245.410	107.195	30.934	383.539	300.246	83.293
Øvrige erhverv	30.377	28.721	18.908	78.006	31.114	46.892
Erhverv i alt	947.715	204.639	369.505	1.521.859	883.769	638.090
Private	726.619	492.979	178.249	1.397.847	412.076	985.771
I alt	1.674.334	697.618	547.754	2.919.706	1.295.845	1.623.861

	Banken 2015					
	Udlån	Garantier	Uudnyttet	Maksimal kreditrisiko	Sikkerheder	Udækket kreditrisiko
Erhverv						
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	217.120	5.991	22.302	245.413	135.513	109.900
Industri og råstofindvinding	37.463	4.969	25.463	67.895	26.454	41.441
Energiforsyning	54.194	307	4.188	58.689	31.135	27.554
Bygge og anlæg	30.509	11.332	20.691	62.532	28.950	33.582
Handel	80.926	21.450	37.916	140.292	70.044	70.248
Transport, hoteller og restauranter	12.444	4.315	13.051	29.810	11.411	18.399
Information og kommunikation	4.082	2.050	2.831	8.963	2.377	6.586
Finansiering og forsikring	231.520	25.962	65.210	322.692	142.857	179.835
Fast ejendom	244.619	111.202	28.103	383.924	297.374	86.550
Øvrige erhverv	58.135	20.577	29.732	108.444	42.136	66.308
Erhverv i alt	971.012	208.155	249.487	1.428.654	788.251	640.403
Private	644.144	340.089	165.697	1.149.930	373.567	776.363
I alt	1.615.156	548.244	415.184	2.578.584	1.161.818	1.416.766

32 Kreditrisiko - fortsat

Koncernen
2016

	Udlån	Garantier	Udnyttet	Maksimal kreditrisiko	Sikkerheder	Udækket kreditrisiko
Erhverv						
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	213.686	13.132	31.714	258.532	141.684	116.848
Industri og råstofindvinding	27.080	3.969	41.404	72.453	34.328	38.125
Energiforsyning	54.929	0	3.161	58.090	26.130	31.960
Bygge og anlæg	57.806	13.243	17.344	88.393	54.274	34.119
Handel	72.199	12.661	36.684	121.544	59.752	61.792
Transport, hoteller og restauranter	49.162	1.401	6.707	57.270	37.952	19.318
Information og kommunikation	16.833	0	2.571	19.404	11.210	8.194
Finansiering og forsikring	169.398	24.317	109.005	302.720	178.911	123.809
Fast ejendom	246.769	107.195	30.934	384.898	301.266	83.632
Øvrige erhverv	45.928	28.721	18.908	93.557	42.818	50.739
Erhverv i alt	953.790	204.639	298.432	1.456.861	888.325	568.536
Private	726.619	492.979	178.249	1.397.847	412.076	985.771
I alt	1.680.409	697.618	476.681	2.854.708	1.300.401	1.554.307

Koncernen
2015

	Udlån	Garantier	Udnyttet	Maksimal kreditrisiko	Sikkerheder	Udækket kreditrisiko
Erhverv						
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	222.217	5.991	22.302	250.510	140.100	110.410
Industri og råstofindvinding	42.149	4.969	25.463	72.581	30.672	41.909
Energiforsyning	54.904	307	4.188	59.399	31.774	27.625
Bygge og anlæg	50.338	11.332	20.691	82.361	46.796	35.565
Handel	89.527	21.450	37.916	148.893	77.784	71.109
Transport, hoteller og restauranter	25.902	4.315	13.051	43.268	23.524	19.744
Information og kommunikation	4.750	2.050	2.831	9.631	2.978	6.653
Finansiering og forsikring	170.587	25.962	50.893	247.442	75.357	172.085
Fast ejendom	246.572	111.202	28.103	385.877	299.132	86.745
Øvrige erhverv	67.928	20.577	29.732	118.237	50.949	67.288
Erhverv i alt	974.874	208.155	235.170	1.418.199	779.066	639.133
Private	644.144	340.089	165.697	1.149.930	373.567	776.363
I alt	1.619.018	548.244	400.867	2.568.129	1.152.633	1.415.496

Værdiansættelse af sikkerheder

Der er i Banken fastlagt opgørelsesmetoder til værdiansættelse af sikkerheder. Bankens politik for værdiansættelse af ikke finansielle sikkerheder medfører, at værdiansættelsen vurderes som en konservativ markedsværdibetragtning.

Sikkerheder i ejendomme værdiansættes efter følgende principper:

- I landbrugsejendomme værdiansættes jorden til 140 t.kr. pr. hektar, stalde til 70 % af bogført værdi, staldinventar til 60 % af bogført værdi og stambesætning, der er omfattet af pantet, til 90 % af bogført værdi. Beboelsesdelen værdiansættes som privat beboelse. Herfra fratrækkes kontantværdien af foranstående hæftelser.
- Udlejningsejendomme værdiansættes til handelsværdien med udgangspunkt i en rentabilitetsberegning med forsigtige realistiske afkastkrav, fratrukket haircut til handelsomkostninger mv. Herfra fratrækkes kontantværdien af foranstående hæftelser. Afkastkravet afhænger af beliggenhed samt om ejendommen udlejes til beboelse, kontor og butik, andet erhverv eller til blandet formål.
- Andre erhvervsejendomme værdiansættes efter samme retningslinjer som udlejningsejendomme med udgangspunkt i, at en investor forventer et højere afkast af andre erhvervsejendomme end af udlejningsejendomme.
- Privat beboelse værdiansættes til 80 % af handelsværdi eller vurdering fra kreditforening, såfremt ejendommen er handlet eller vurderet inden for det seneste år. Herfra fratrækkes kontantværdien af foranstående hæftelser.

Sikkerheder i noterede værdipapirer værdiansættes til 90 % af kursværdien for obligationer og 80 % af kursværdien for aktier.

Kautjoner fra privatpersoner og virksomheder værdiansættes ikke, uagtet banken tillægger disse værdi i en realisationssituation.

Faldende salgspriser for fast ejendom, herunder erhvervsejendomme, landbrug og private ejendomme, generelle økonomiske konjunkturer eller andre forhold, der fører til faldende priser på værdipapirer eller andre sikkerheder, kan medføre, at værdien af de stillede sikkerheder falder, og at sikkerhederne således ikke vil være tilstrækkelige til at dække kundens forpligtelser. Hvis sikkerhederne er illikvide, kan sikkerhederne muligvis ikke realiseres til dækning af kundens forpligtelser, hvilket kan have en væsentlig indvirkning på Bankens virksomhed, driftsresultat og finansielle stilling.

32 Kreditrisiko - fortsat

Sikkerhedstype / Branche	Landbrug	Fast ejendom Bygge og anlæg	Andre erhverv	Private	Sikkerheder		Andel i %
					i alt		
Ejendom	95.645	208.879	118.420	136.040	558.984		43
Indtrædelsesret i realkreditpantebreve	6.925	102.114	31.914	169.237	310.190		24
Noterede værdipapirer	494	7.998	16.271	37.304	62.067		5
Biler	0	615	155.651	48.899	205.165		16
Anden sikkerhed	32.683	9.460	96.701	20.595	159.439		12
Sikkerheder i alt	135.747	329.066	418.957	412.075	1.295.845		100
Andel i %	11	25	32	32	100		

Banken
2015

Ejendom	98.822	202.159	82.910	167.520	551.411		48
Indtrædelsesret i realkreditpantebreve	5.318	108.985	51.295	124.096	289.694		25
Noterede værdipapirer	7.234	7.803	21.414	25.104	61.555		5
Biler	26	817	72.387	40.960	114.190		10
Anden sikkerhed	24.115	6.560	98.408	15.885	144.968		12
Sikkerheder i alt	135.515	326.324	326.414	373.565	1.161.818		100
Andel i %	12	28	28	32	100		

Koncernen
2016

Sikkerhedstype / Branche	Landbrug	Fast ejendom Bygge og anlæg	Andre erhverv	Private	Sikkerheder		Andel i %
					i alt		
Ejendom	95.645	208.879	118.420	136.040	558.984		43
Indtrædelsesret i realkreditpantebreve	6.925	102.114	31.914	169.237	310.190		24
Noterede værdipapirer	494	7.998	16.271	37.304	62.067		5
Biler	5.937	27.089	127.796	48.899	209.721		16
Anden sikkerhed	32.683	9.460	96.701	20.595	159.439		12
Sikkerheder i alt	141.684	355.540	391.102	412.075	1.300.401		100
Andel i %	11	27	30	32	100		

Koncernen
2015

Ejendom	98.822	202.159	82.910	167.520	551.411		48
Indtrædelsesret i realkreditpantebreve	5.318	108.985	51.295	124.096	289.694		25
Noterede værdipapirer	7.234	7.803	21.414	25.104	61.555		5
Biler	4.613	20.422	39.010	40.960	105.005		9
Anden sikkerhed	24.115	6.560	98.408	15.885	144.968		13
Sikkerheder i alt	140.102	345.929	293.037	373.565	1.152.633		100
Andel i %	12	30	25	33	100		

32 Kreditrisiko fortsat

Information om kreditkvaliteten på den del af udlånene, der hverken er i restance eller nedskrevne

	2016		2015	
	Lidt forringet bonitet	Normal bonitet	Lidt forringet bonitet	Normal bonitet
Erhverv				
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	71.820	97.787	25.901	44.228
Industri og råstofindvinding	12.955	12.375	4.646	15.207
Energiforsyning	3.190	219	0	2.546
Bygge- og anlæg	7.635	16.732	8.179	6.501
Handel	14.803	15.414	33.421	38.954
Transport, hoteller og restauranter	7.147	2.335	1.908	2.859
Information og kommunikation	1.606	1.951	0	259
Finansiering og forsikring	171.711	133.581	40.743	21.969
Fast ejendom	108.575	63.698	19.949	24.092
Øvrige erhverv	13.339	27.261	13.384	17.606
Erhverv i alt	412.781	371.353	148.131	174.221
Private	333.997	291.619	233.372	201.381
I alt	746.778	662.972	381.503	375.602

Engagementer med væsentlige svaghedstegn, der hverken er i restance eller individuelt nedskrevet, udgør i niveauet 70 mio. kr., mod 71 mio. kr. i 2015, og vises ikke opdelt på brancher. Større engagementer kapitalreserveres ved opgørelsen af Bankens solvensbehov.

	2016		2015	
	Lidt forringet bonitet	Normal bonitet	Lidt forringet bonitet	Normal bonitet
Erhverv				
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	74.771	99.650	30.617	47.463
Industri og råstofindvinding	18.769	15.952	7.342	15.860
Energiforsyning	3.274	737	164	2.737
Bygge- og anlæg	21.351	27.023	26.529	14.102
Handel	18.618	20.229	36.530	42.739
Transport, hoteller og restauranter	30.471	12.269	16.987	5.102
Information og kommunikation	4.855	2.619	8.841	259
Finansiering og forsikring	48.606	72.648	41.017	21.969
Fast ejendom	109.934	65.653	19.949	24.092
Øvrige erhverv	24.151	36.160	17.664	18.018
Erhverv i alt	354.800	352.940	205.640	192.341
Private	333.997	291.619	233.372	201.381
I alt	688.797	644.559	439.012	393.722

Engagementer med væsentlige svaghedstegn, der hverken er i restance eller individuelt nedskrevet, udgør i niveauet 75 mio. kr., mod 74 mio. kr. i 2015, og vises ikke opdelt på brancher. Større engagementer kapitalreserveres ved opgørelsen af Koncernens solvensbehov.

	2016		2015	
	Restancebeløb	Udlån i restance	Restancebeløb	Udlån i restance
Restancebeløb for udlån, der ikke er nedskrevne				
1-30 dage	6.639	94.922	879	107.879
31-60 dage	114	7.551	386	9.381
61-90 dage	292	23.798	218	15.421
>90 dage	40	4.828	31	331
I alt	7.085	131.099	1.514	133.012

	2016		2015	
	Restancebeløb	Udlån i restance	Restancebeløb	Udlån i restance
1-30 dage	6.639	94.922	879	107.879
31-60 dage	114	7.551	386	9.381
61-90 dage	292	23.798	218	15.421
>90 dage	40	4.828	31	331
I alt	7.085	131.099	1.514	133.012

Overtræk opstår typisk ultimo kvartalet i forbindelse med, at betaling af ydelser og rentetilskrivninger sker få dage før indtægter er modtaget og konteret. I posten 1-30 dage indgår derfor engagementer, der alene er i overtræk i en kort periode og dermed ikke tillægges væsentlig kreditmæssig betydning.

32 Kreditrisiko fortsat

Fordeling af udlån der er individuelt nedskrevne

Objektiv indikation for værdiforringelse anses i det mindste at være indtruffet, når en eller flere af følgende begivenheder har fundet sted:

- 1) låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- 2) låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter
- 3) pengeinstituttet yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder, eller
- 4) det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller bliver underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Hvor det er vurderet, at der er objektiv indikation for værdiforringelse, er der foretaget beregning af nedskrivningsbehov.

	Udlån	Sikkerheder	Nedskrivning	Banken
				2016
				Blanko
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	71.260	26.519	42.037	2.704
Industri og råstofindvinding	93	0	93	0
Energiforsyning	51.491	24.707	24.965	1.819
Bygge- og anlægsvirksomhed	0	0	0	0
Handel	12.483	6.991	3.378	2.114
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0	0
Information og kommunikation	308	0	307	1
Finansiering og forsikring	42.208	11.735	26.158	4.315
Fast ejendom	90.044	55.871	29.690	4.483
Øvrige erhverv	3.499	1.717	1.661	121
Erhverv i alt	271.386	127.540	128.289	15.557
Private	73.402	8.796	56.561	8.045
I alt	344.788	136.336	184.850	23.602

	Udlån	Sikkerheder	Nedskrivning	Banken
				2015
				Blanko
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	66.979	23.310	37.809	5.860
Industri og råstofindvinding	4.148	548	3.113	487
Energiforsyning	51.430	25.464	11.352	14.614
Bygge- og anlægsvirksomhed	191	0	181	10
Handel	14.850	6.075	6.532	2.243
Transport, hoteller og restauranter	1.293	51	1.236	6
Information og kommunikation	0	0	0	0
Finansiering og forsikring	73.227	24.115	44.807	4.305
Fast ejendom	86.876	53.605	26.869	6.402
Øvrige erhverv	5.887	1.513	3.560	814
Erhverv i alt	304.881	134.681	135.459	34.741
Private	67.440	8.080	53.537	5.823
I alt	372.321	142.761	188.996	40.564

32 Kreditrisiko fortsat

	Udlån	Sikkerheder	Nedskrivning	Koncernen
				2016
				Blanko
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	71.260	26.519	42.037	2.704
Industri og råstofindvinding	93	0	93	0
Energiforsyning	51.491	24.707	24.965	1.819
Bygge- og anlægsvirksomhed	1.434	0	1.434	0
Handel	12.483	6.991	3.378	2.114
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0	0
Information og kommunikation	308	0	307	1
Finansiering og forsikring	42.208	11.735	26.158	4.315
Fast ejendom	90.044	55.871	29.690	4.483
Øvrige erhverv	3.499	1.717	1.661	121
Erhverv i alt	272.820	127.540	129.723	15.557
Private	73.402	8.796	56.561	8.045
I alt	346.222	136.336	186.284	23.602

	Udlån	Sikkerheder	Nedskrivning	Koncernen
				2015
				Blanko
Landbrug, jagt og skovbrug samt fiskeri	66.979	23.310	37.809	5.860
Industri og råstofindvinding	4.148	548	3.113	487
Energiforsyning	51.430	25.464	11.352	14.614
Bygge- og anlægsvirksomhed	1.683	0	1.673	10
Handel	14.850	6.075	6.532	2.243
Transport, hoteller og restauranter	1.293	51	1.236	6
Information og kommunikation	0	0	0	0
Finansiering og forsikring	73.227	24.115	44.807	4.305
Fast ejendom	86.876	53.605	26.869	6.402
Øvrige erhverv	5.887	1.513	3.560	814
Erhverv i alt	306.373	134.681	136.951	34.741
Private	67.440	8.080	53.537	5.823
I alt	373.813	142.761	190.488	40.564

Fordeling af udlån og garantier på engagementsstørrelser

Udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser	2016		2015	Banken
	2016	2016	2015	2015
Over 5 mio.kr. til 10 mio.kr.	13	88.711	12	86.118
Over 10 mio.kr. til 20 mio.kr.	10	154.892	13	157.992
Over 20 mio.kr. til 50 mio.kr.	14	372.961	15	405.908
Over 50 mio.kr. til 100 mio.kr.	3	187.326	4	258.865
Over 100 mio.kr. til 200 mio.kr.	1	134.126	0	0
Udlån og garantier på engagementer over 5 mio.kr. i alt	41	938.016	44	908.883

	2016		2015	Koncernen
	2016	2016	2015	2015
Over 5 mio.kr. til 10 mio.kr.	13	88.711	12	86.118
Over 10 mio.kr. til 20 mio.kr.	10	154.892	13	157.992
Over 20 mio.kr. til 50 mio.kr.	14	372.961	15	405.908
Over 50 mio.kr. til 100 mio.kr.	3	187.326	3	197.932
Over 100 mio.kr. til 200 mio.kr.	0	0	0	0
Udlån og garantier på engagementer over 5 mio.kr. i alt	40	803.890	43	847.950

33 Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter er identiske for Banken og Koncernen.

Løbetidsfordeling efter restløbetid

Som *Andre aktiver* henholdsvis *Andre passiver* indgår positive henholdsvis negative markedsværdier af finansielle instrumenter.

	2016 Nominel værdi	2016 Netto markedsværdi	2015 Nominel værdi	2015 Netto markedsværdi
Til og med 3 måneder				
Valutakontrakter:				
Terminer/futures køb	84.546	4.897	154.653	25.145
Terminer/futures salg	240.647	-1.023	307.491	-2.809
Rentekontrakter:				
Terminer/futures køb	6.052	119	0	0
Terminer/futures salg	6.052	-113	0	0
Over 3 måneder til og med 1 år				
Valutakontrakter:				
Terminer/futures køb	15.384	90	0	0
Terminer/futures salg	15.384	-78	0	0
Swaps	25.346	0	0	0
Rentekontrakter:				
Swaps	0	0	99.591	-1.461
Over 1 år og til og med 5 år				
Valutakontrakter:				
Swaps	0	0	25.336	0
Rentekontrakter:				
Swaps	30.106	0	30.106	0
Over 5 år				
Rentekontrakter:				
Swaps	25.166	0	25.233	0
Afledte finansielle instrumenter i alt				
Valutakontrakter:				
Terminer/futures køb	99.931	4.987	154.653	25.145
Terminer/futures salg	256.031	-1.102	307.491	-2.809
Swaps	25.346	0	25.336	0
Rentekontrakter:				
Terminer/futures køb	6.052	119		
Terminer/futures salg	6.052	-113		
Swaps	55.272	-337	154.930	-1.461
Netto markedsværdi i alt		3.554		20.875

Afledte finansielle instrumenter brutto

	2016 Markedsværdi		2015 Markedsværdi	
	Positiv	Negativ	Positiv	Negativ
Valutakontrakter:				
Terminer/futures køb	5.080	93	25.473	328
Terminer/futures salg	293	1.395	1.171	3.980
Swaps	5.426	5.426	5.352	5.352
Rentekontrakter:				
Terminer/futures køb	119	0	0	0
Terminer/futures salg	0	113	0	0
Swaps	4.416	4.753	5.010	6.471
Brutto markedsværdi i alt	15.334	11.780	37.006	16.131

33 Afledte finansielle instrumenter – fortsat

	2016	2016	2016	2015
			Nominal værdi	Nominal værdi
Uafviklede spotforretninger				
Renteforretninger køb			503	1.088
Renteforretninger salg			503	1.088
Aktieforretninger køb			5	653
Aktieforretninger salg			5	653
Uafviklede spotforretninger i alt			1.016	3.482

	Markedsværdi			2015 Netto
	2016 Positiv	2016 Negativ	2016 Netto	
Markedsværdi af uafviklede spotforretninger				
Renteforretninger køb	1	0	1	0
Renteforretninger salg	0	0	0	1
Aktieforretninger køb	1	1	0	1
Aktieforretninger salg	1	1	0	-1
Markedsværdi af uafviklede spotforretninger i alt	3	2	1	1

34 Afdækning med afledte finansielle instrumenter

Banken foretager afdækning af renterisici på fastforrentede aktiver og forpligtelser (dagsværdisikring). Afdækningens effektivitet måles løbende. Til afdækning af renterisiko på fastforrentede udlån er der foretaget dagsværdisikring med finansielle instrumenter.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Udlån til amortiseret kostpris, der er afdækket	0	34.581	0	34.581
Kursregulering til dagsværdi	0	1.017	0	1.017
Renteswaps < 5 år, nominal værdi	0	50.000	0	50.000
Renteswaps < 5 år, markedsværdi	0	-1.017	0	-1.017
Kursreguleringer via driften	0	0	0	0

35 Modregning af finansielle aktiver og forpligtelser

Modregning af finansielle aktiver og forpligtelser er identisk for Banken og Koncernen.

Noten omfatter finansielle aktiver og forpligtelser, som er underlagt en modregningsaftale (master netting agreements), samt sikkerhedsstillelse ved derivathandler. Der er ikke foretaget modregning i balancen, hvorfor de anførte finansielle aktiver og forpligtelser i balancen er brutto.

	2016			2015		
	Kreditinstitutter og centralbanker	Afledte finansielle instrumenter	I alt	Kreditinstitutter og centralbanker	Afledte finansielle instrumenter	I alt
Finansielle aktiver i balancen	0	289	289	0	879	879
Forpligtelser med modregningsret	0	289	289	0	879	879
Netto	0	0	0	0	0	0
Finansielle forpligtelser i balancen	0	11.159	11.159	0	16.033	16.033
Forpligtelser med modregningsret	0	289	289	0	879	879
Afgivne finansielle sikkerheder	0	512	512	0	5.433	5.433
Netto	0	10.358	10.358	0	9.721	9.721

36 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for, at Banken ikke kan honorere sine betalingsforpligtelser ved hjælp af de normale likviditetsreserver. Banken har som målsætning at have en likviditetsoverdækning på minimum 50 % målt i forhold til lovkrav om likviditet. Forholdet mellem indlån og udlån overvåges tæt, med henblik på at sikre en hensigtsmæssig finansiering af Bankens aktiver, herunder specielt udlån. Den generelle likviditetsrisiko styres ud fra rammer, der er besluttet af Bankens bestyrelse, og opgøres efter Finanstillsynets regler.

Likviditetsoverdækning

I henhold til § 152 i Lov om finansiel virksomhed skal pengeinstitutter til enhver tid have likviditet til rådighed i form af likvide aktiver, svarende til 10 % af de reducerede gælds- og garantiforpligtelser og 15 % af den samlede gæld med kortere opsigelsesvarsel end en måned.

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Likviditetsoverdækning i forhold til lovkrav i %	241,7	242,4	240,6	241,4
Likviditetsoverdækning i forhold til lovkrav i kr.	717.108	667.895	716.142	667.071
Indlånsoverskud	712.000	710.920	707.360	708.550

37 Forfaldsoversigt for finansielle instrumenter

Forfaldsoversigten omfatter de pengestrømme, der vedrører betaling af hovedstolen og estimerede renter og fordeling er foretaget ud fra betalingstidspunkt i henhold til kontraktlige aftaler herom.

	Anfordring	Til og med 1 år	Over 1 år til 5 år	Banken 2016 Over 5 år
Ikke afledte finansielle aktiver				
Kassebeholdning og				
Anfordringstilgodehavender hos centralbanker	61.739	0	0	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	46.664	89.011	0	0
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	433.681	331.375	656.450	406.424
Obligationer	320.790	0	0	0
Aktier mv.	1.705	0	0	35.101
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	0	0	496.743
Ikke afledte finansielle aktiver i alt	864.579	420.386	656.450	938.268
Afledte finansielle aktiver	0	10.800	1.239	3.295
Finansielle aktiver i alt	864.579	431.186	657.689	941.563
Ikke afledte finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker				
Indlån og anden gæld	38.336	0	0	0
Indlån i puljeordninger	1.292.010	151.525	68.184	201.340
Efterstillede kapitalindskud	0	0	0	496.743
Finansielle garantier	0	3.504	42.256	0
Ikke afledte finansielle forpligtelser i alt	1.330.346	465.325	420.268	698.083
Afledte finansielle forpligtelser	0	6.915	1.239	3.626
Finansielle forpligtelser i alt	1.330.346	472.240	421.507	701.709
	Anfordring	Til og med 1 år	Over 1 år til 5 år	2015 Over 5 år
Ikke afledte finansielle aktiver				
Kassebeholdning og				
anfordringstilgodehavender hos centralbanker	266.974	0	0	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	87.155	109	436	1.089
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	338.301	428.620	873.970	1.141.097
Obligationer	186.585	19.493	7.964	20.193
Aktier mv.	2.680	0	0	31.717
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	0	0	424.463
Ikke afledte finansielle aktiver i alt	881.695	448.222	882.370	1.618.559
Afledte finansielle aktiver	0	27.215	6.919	2.872
Finansielle aktiver i alt	881.695	475.437	889.289	1.621.431
Ikke afledte finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker				
Indlån og anden gæld	38.326	0	0	0
Indlån i puljeordninger	1.182.101	482.270	242.126	425.800
Efterstillede kapitalindskud	0	0	0	424.463
Finansielle garantier	0	3.504	51.016	0
Ikke afledte finansielle forpligtelser i alt	1.220.427	672.021	582.836	850.263
Afledte finansielle forpligtelser	0	5.865	6.956	3.310
Finansielle forpligtelser i alt	1.220.427	677.886	589.792	853.573

37 Forfaldsoversigt for finansielle instrumenter - fortsat

	Anfordring	Til og med 1 år	Over 1 år til 5 år	Koncernen 2016 Over 5 år
Ikke afledte finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	61.739	0	0	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	46.664	89.011	0	0
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	304.469	327.638	736.035	464.429
Obligationer	320.790	0	0	0
Aktier mv.	1.705	0	0	35.101
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	0	0	496.743
Ikke afledte finansielle aktiver i alt	735.367	416.649	736.035	996.273
Afledte finansielle aktiver	0	10.800	1.239	3.295
Finansielle aktiver i alt	735.367	427.449	737.274	999.568
Ikke afledte finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	38.336	0	0	0
Indlån og anden gæld	1.292.010	151.525	68.184	201.340
Indlån i puljeordninger	0	0	0	496.743
Efterstillede kapitalindskud	0	3.504	42.256	0
Finansielle garantier	0	310.296	309.828	0
Ikke afledte finansielle forpligtelser i alt	1.330.346	465.325	420.268	698.083
Afledte finansielle forpligtelser	0	6.915	1.239	3.626
Finansielle forpligtelser i alt	1.330.346	472.240	421.507	701.709
				2015
	Anfordring	Til og med 1 år	Over 1 år til 5 år	Over 5 år
Ikke afledte finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	266.974	0	0	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	87.155	109	436	1.089
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	282.616	442.651	931.783	1.173.427
Obligationer	186.585	19.493	7.964	20.193
Aktier mv.	2.680	0	0	31.717
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	0	0	424.463
Ikke afledte finansielle aktiver i alt	826.010	462.253	940.183	1.650.889
Afledte finansielle aktiver	0	27.215	6.919	2.872
Finansielle aktiver i alt	826.010	489.468	947.102	1.653.761
Ikke afledte finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	38.326	0	0	0
Indlån og anden gæld	1.182.101	482.270	242.126	425.800
Indlån i puljeordninger	0	0	0	424.463
Efterstillede kapitalindskud	0	3.504	51.016	0
Finansielle garantier	0	186.247	289.694	0
Ikke afledte finansielle forpligtelser i alt	1.220.427	672.021	582.836	850.263
Afledte finansielle forpligtelser	0	5.865	6.956	3.310
Finansielle forpligtelser i alt	1.220.427	677.886	589.792	853.573

38 Markedsrisiko

Risikoen for, at markedsværdien af Bankens finansielle aktiver og forpligtelser ændrer sig som følge af ændringer i markedsforholdene, kaldes under ét "markedsrisici". Indgåelse af markedsrisici er en naturlig del af Bankens virksomhed med betydning for Bankens samlede indtjening. Banken arbejder med følgende typer af risici på markedsrisikoområdet: Renterisici, valutarisici og andre prisrisici, herunder aktierisici.

Det følger af Bankens markedsrisikopolitik, at Bankens samlede markedsrisiko skal være passende forsigtig, ligesom der er fastsat konkrete rammer for indgåelse af markedsrisici i bestyrelsens retningslinjer til direktionen. Overvågning af markedsrisici og kontrol af de fastsatte rammer sker på daglig basis. Afvigelser meddeles straks til direktionen. Bestyrelsen modtager hvert kvartal rapportering om udviklingen i samtlige de fastsatte grænser på markedsrisikoområdet.

Følsomhedsanalyse

	Banken		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ved overvågning af markedsrisici og opgørelse af den nødvendige basiskapital udføres en række følsomhedsberegninger, som inkluderer følgende markedsrisici:				
Renterisiko				
Såfremt den gennemsnitlige rente ultimo året havde været 1 % højere, ville årets resultat efter skat og dermed egenkapitalen alt andet lige ændres med	-3.903	-1.721	-4.242	-2.053
Valutarisiko				
Ved en valutakurstigning ultimo året på 2,5 % af valutakursindikator 1, ville årets resultat efter skat og dermed egenkapitalen alt andet lige ændres med	-225	-131	-225	-131
Aktierisiko				
Hvis værdien af Bankens aktiebeholdning ultimo året havde været 10 % lavere, ville årets resultat efter skat og dermed egenkapitalen alt andet lige ændres med	-3.681	-3.440	-3.681	-3.440

39 Oplysning om dagsværdi og amortiseret kostpris

Finansielle instrumenter indgår i balancen enten til dagsværdi eller amortiseret kostpris. Nedenstående tabel opdeler for hver regnskabspost finansielle instrumenter efter værdiansættelsesmetode. For den dagsværdisikrede del af udlån til amortiseret kostpris oplyses dagsværdi.

	Banken		Koncernen	
	2016		2016	
	Dagsværdi	Amortiseret kostpris	Dagsværdi	Amortiseret kostpris
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	0	61.739	0	61.739
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	135.675	0	135.675
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	0	1.481.414	0	1.486.054
Udlån og tilgodehavender	0	1.678.828	0	1.683.468
Obligationer til dagsværdi	320.790	0	320.790	0
Aktier mv.	36.806	0	36.806	0
Henført til dagsværdi over resultatopgørelsen	357.596	0	357.596	0
Aktiver tilknyttet puljeordninger	496.743	0	496.743	0
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	15.331	0	15.331	0
Handelsbeholdning	512.074	0	512.074	0
Finansielle aktiver i alt	869.670	1.678.828	869.670	1.683.468
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	0	38.335	0	38.335
Indlån og anden gæld	0	1.696.671	0	1.696.671
Indlån i puljeordninger	496.743	0	496.743	0
Efterstillede kapitalindskud	0	36.650	0	36.650
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris	496.743	1.771.656	496.743	1.771.656
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	11.440	0	11.440	0
Handelsbeholdningen	11.440	0	11.440	0
Finansielle forpligtelser i alt	508.183	1.771.656	508.183	1.771.656

39 Oplysning om dagsværdi og amortiseret kostpris – fortsat

	Banken 2015		Koncernen 2015	
	Dagsværdi	Amortiseret kostpris	Dagsværdi	Amortiseret kostpris
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	0	266.974	0	266.974
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	87.155	0	87.155
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	34.581	1.382.287	34.581	1.384.657
Udlån og tilgodehavender	34.581	1.736.416	34.581	1.738.786
Obligationer til dagsværdi	204.134	0	204.134	0
Aktier mv.	34.397	0	34.397	0
Henført til dagsværdi over resultatopgørelsen	238.531	0	238.531	0
Aktiver tilknyttet puljeordninger	424.463	0	424.463	0
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	37.006	0	37.006	0
Handelsbeholdning	461.469	0	461.469	0
Finansielle aktiver i alt	734.581	1.736.416	734.581	1.738.786
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	0	38.326	0	38.326
Indlån og anden gæld	0	1.703.325	0	1.703.325
Indlån i puljeordninger	424.463	0	424.463	0
Efterstillede kapitalindskud	0	36.510	0	36.510
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris	424.463	1.778.161	424.463	1.778.161
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	16.131	0	16.131	0
Handelsbeholdningen	16.131	0	16.131	0
Finansielle forpligtelser i alt	440.594	1.778.161	440.594	1.778.161

40 Dagsværdi hierarki

Dagsværdihierarkiet er identisk for Banken og Koncernen.

For aktiver og forpligtelser indregnet i balancen til dagsværdi, er målingen af dagsværdien inddelt i 3 niveauer:

Niveau 1 Noterede priser i et aktivt marked for samme type instrument.

Niveau 2 Noterede priser i et aktivt marked for lignende aktiver eller forpligtelser eller andre værdiansættelsesmetoder,

Niveau 3 Værdiansættelsesmetoder, hvor væsentlige input ikke er baseret på observerbare markedsdata.

	Niveau 1 Noterede priser	Niveau 2 Observerbare input	Niveau 3 Ikke observer- bare input	I alt
				2016
Finansielle aktiver				
Obligationer	300.790	0	20.000	320.790
Aktier	1.707	23.066	12.033	36.806
Aktiver i puljeordninger	493.910	0	0	493.910
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	15.331	0	15.331
Finansielle aktiver i alt	796.407	38.397	32.033	866.837
Finansielle forpligtelser				
Indlån i puljeordninger	493.910	0	0	493.910
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	11.440	0	11.440
Finansielle forpligtelser i alt	493.910	11.440	0	505.350
Såfremt den faktiske handelsværdi for niveau 3 aktier afviger +/- 10 % fra dagsværdien, påvirkes resultatet med			1.203	
Såfremt kredittillægget på niveau 3 obligationer var 3 % højere, påvirkes resultatet med			600	
	Niveau 1 Noterede priser	Niveau 2 Observerbare input	Niveau 3 Ikke observer- bare input	I alt
				2015
Finansielle aktiver				
Obligationer	186.585	17.549	0	204.134
Aktier	2.807	20.289	11.301	34.397
Aktiver i puljeordninger	405.112	1.957	0	407.069
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	37.006	0	37.006
Finansielle aktiver i alt	594.504	76.801	11.301	682.606
Finansielle forpligtelser				
Indlån i puljeordninger	405.112	1.957	0	407.069
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	16.131	0	16.131
Finansielle forpligtelser i alt	405.112	18.088	0	423.200
Såfremt den faktiske handelsværdi afviger +/- 10 % fra dagsværdien på niveau 3, påvirkes resultatet med			1.130	
Finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi baseret på ikke-observerbare priser (niveau 3)			2016	2015
Regnskabsmæssig værdi primo			11.302	10.853
Kursreguleringer i resultatopgørelsen			676	449
Køb			20.055	0
Regnskabsmæssig værdi ultimo			32.033	11.302

41 Dagsværdi af finansielle instrumenter, der måles til amortiseret kostpris

Oplysninger om dagsværdi for finansielle instrumenter beregnes til amortiseret kostpris baseret på nedenstående vurderinger:

- * For udlån til amortiseret kostpris vurderes de indregnede nedskrivninger at svare til dagsværdireguleringen af kreditrisikoen. Dagsværdien vurderes i al væsentlighed at svare til den regnskabsmæssige værdi.
- * For indlån, udstedte obligationer og efterstillede kapitalindskud vurderes dagsværdien i al væsentlighed at svare til den regnskabsmæssige værdi.

Dagsværdihierarki for finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi

Finansielle instrumenter indregnes og måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris som beskrevet i anvendt regnskabspraksis. For finansielle instrumenter, der prissættes på aktive markeder, opgøres dagsværdien på baggrund af markedsprisen heraf på balancedagen.

For unoterede aktier måles dagsværdien på grundlag af værdiansættelsesmetoder, der fastsættes med udgangspunkt i en forventet og beregnet prisfastsættelse mellem uafhængige parter. Udlån målt til dagsværdi er afdækket fuldt ud ved afledte finansielle instrumenter.

	Banken 2016		Koncernen 2016	
	Dagsværdi	Amortiseret kostpris	Dagsværdi	Amortiseret kostpris
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	61.739	61.739	61.739	61.739
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	135.675	135.675	135.675	135.675
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.485.993	1.481.414	1.490.633	1.486.054
Finansielle aktiver i alt	1.683.407	1.678.828	1.688.047	1.683.468
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	38.335	38.335	38.335	38.335
Indlån og anden gæld inkl. puljeordninger	2.193.414	2.193.414	2.193.414	2.193.414
Efterstillede kapitalindskud	37.000	36.650	37.000	36.650
Finansielle forpligtelser i alt	2.268.749	2.268.399	2.268.749	2.268.399

	Banken 2015		Koncernen 2015	
	Dagsværdi	Amortiseret kostpris	Dagsværdi	Amortiseret kostpris
Finansielle aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	266.974	266.974	266.974	266.974
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	87.155	87.155	87.155	87.155
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	1.420.952	1.416.868	1.423.322	1.419.238
Finansielle aktiver i alt	1.775.081	1.770.997	1.777.451	1.773.367
Finansielle forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	38.326	38.326	38.326	38.326
Indlån og anden gæld inkl. puljeordninger	2.127.788	2.127.788	2.127.788	2.127.788
Efterstillede kapitalindskud	37.000	36.510	37.000	36.510
Finansielle forpligtelser i alt	2.203.114	2.202.624	2.203.114	2.202.624

42 Nærtstående parter

Koncernen

Størrelsen af lån til, samt pant, kautioner eller garantier

stillet for medlemmerne i Bankens

Direktion (Tabsgaranti for realkreditlån)

Bestyrelse

	Rentesatser	Lån mv.	Lån mv.
	-	207	207
	gns. 7,84	450	517

Modtagne sikkerheder fra medlemmerne i Bankens

Direktion

Bestyrelse

	Sikkerhed	Sikkerhed
	207	207
	250	317

Alle engagementer er ydet på markedsmæssige vilkår, herunder såvel rente- som garantiprovisioner.

Om vederlag til bestyrelse og direktion mv. henvises til note 6 Udgifter til bestyrelse, direktion, personale og administration.

Banken

Mellemværende med tilknyttede virksomheder, Dansk Erhvervsfinansiering A/S

Udlån og andre tilgodehavender

Rentesats

Ansvarligt lån

Rentesats

	129.126	62.590
	1,25	1,50
	5.000	5.000
	3,00	3,00

Renter af udlån og andre tilgodehavender

Andre driftsindtægter (husleje mv.)

	1.281	838
	68	67

Løbende mellemværende forrentes på markedsbaserede vilkår.

Koncerninterne ydelser afregnes på markedsvilkår eller omkostningsdækkende basis.

Koncerninterne handler med værdipapirer og andre aktiver afregnes til markedspriser.

43 Aktiebesiddelser

Af Bankens samlede aktiekapital besidder

Direktør Heine Delbing, Odense, i procent

Af Bankens samlede aktiekapital og stemmeretter besidder

Gartnerivænget Vissenbjerg ApS, Aarup, i procent

	12,89	12,03
	11,56	11,56

Aktiebesiddelser ved bestyrelse, direktion og nærtstående

Poul Fischer, bestyrelsesformand

Merete Vangsøe Simonsen, næstformand

Peter Schak Larsen, menigt bestyrelsesmedlem og formand for revisionsudvalget

Finn Viberg Brunse, menigt bestyrelsesmedlem

Claus Møltrup, menigt bestyrelsesmedlem

Claus Lyngbakke-Hellesø, medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

Gitte N. Stentebjerg, medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

Ivan Sløk, direktion

	Nominelt	Nominelt
	6.835	6.835
	2	2
	13	13
	5	5
	4	4
	40	40
	78	78
	204	186

Aktiebesiddelser ved bestyrelse og direktion i alt

	7.181	7.163
--	-------	-------

Nærtstående til bestyrelse og direktion omfatter ægtefæller, umyndige børn og kontrollerede selskaber.

44 Aktier og kapital

Antal aktier (styk)

Pålydende værdi (stykstørrelse)

Aktiekapital i alt

	2.800.000	2.800.000
	20	20
	56.000	56.000

Banken har én aktieklasser, og alle aktier har samme rettigheder.

45 Beholdning af egne aktier

Primo					
Antal egne aktier				0	0
Pålydende værdi				0	0
Kursværdi				0	0
Procent af aktiekapitalen				0,0	0,0
	Handelspris	Nominelt	Antal		
Erhvervede aktier i året	3.490	1.654	82.722		
Afhændede aktier i året	3.490	1.654	82.722	0	0
Pålydende værdi				0	0
Kursværdi				0	1
Procent af aktiekapitalen				0,0	0,0
Ultimo					
Antal egne aktier				0	0
Pålydende værdi				0	0
Kursværdi				0	0
Procent af aktiekapitalen				0,0	0,0

46 Segmentoplysninger for koncernen

Koncernen opdeles i segmenterne traditionel pengeinstitutdrift og leasing. Segmenterne er identiske med koncernens organisatoriske enheder, hvorpå intern opfølgning foregår. Bankforretninger omfatter driften i Totalbanken, og leasing omfatter driften i datterselskabet Dansk Erhvervsfinansiering A/S. Der er ikke sket sammenlægning af driftssegmenter.

Segmentindtægter og -omkostninger samt segmentaktiver og -forpligtelser omfatter de poster, der direkte kan henføres til det enkelte segment, og de poster, der kan fordeles på de enkelte segmenter på et pålideligt grundlag. De ikke-fordelte poster omfatter elimineringsposter.

	Bankdrift	Leasing	Eliminering	2016 Koncernen
Renteindtægter	85.137	4.875	-1.281	88.731
Renteudgifter	11.894	1.575	-1.281	12.188
Gebyr og provisionsindtægter	51.110	717	0	51.827
Kursreguleringer	6.491	0	0	6.491
Andre driftsindtægter	1.754	1.428	-68	3.114
Udgifter til personale og administration	74.248	4.818	-68	78.998
Tab og nedskrivninger	26.836	-200	0	26.636
Resultat før skat	31.946	1.416	-3.143	30.219
Skat	1.729	-1.727	0	2
Resultat efter skat	30.217	1.416	-1.416	30.217
Aktiver	2.634.905	147.851	-138.190	2.644.568
Gæld i alt	2.265.522	143.787	-134.126	2.275.185
Egenkapital	328.349	4.064	-4.064	328.349
Bruttotilgang anlægsaktiver	1.635	3.172	0	4.807

	Bankdrift	Leasing	Eliminering	2015 Koncernen
Renteindtægter	92.773	3.625	-837	95.561
Renteudgifter	14.101	1.017	-837	14.281
Gebyr og provisionsindtægter	49.092	570	0	49.662
Kursreguleringer	7.355	0	0	7.355
Andre driftsindtægter	2.657	1.140	-67	3.730
Udgifter til personale og administration	68.547	4.526	-67	73.006
Tab og nedskrivninger	37.290	-31	0	37.259
Resultat før skat	24.165	-1.277	1.277	24.165
Skat	67	0	0	67
Årets resultat	24.098	-1.277	1.277	24.098
Aktiver	2.552.051	71.741	-63.501	2.560.291
Gæld i alt	2.203.143	68.740	-60.500	2.211.383
Egenkapital	308.309	3.002	-3.002	308.309
Bruttotilgang anlægsaktiver	680	3.678	0	4.358

47 Efterfølgende begivenheder

Der er ikke efter regnskabsperiodens afslutning indtruffet forhold, der forrykker ledelsens vurdering af årsrapporten.

48 Regnskabsmæssige skøn

Ved opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser kræves skøn over, hvordan fremtidige begivenheder påvirker værdien af disse aktiver og forpligtelser på balancedagen. Skøn, der er væsentlige for regnskabet, foretages blandt andet ved opgørelse af nedskrivninger på værdiforringede udlån.

De anvendte skøn hviler på forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige, men som i sagens natur er usikre.

De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er følgende:

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender følger Finanstilsynets uddybende retningslinjer vedrørende individuelle nedskrivninger og hensættelser i bilag 10 til regnskabsbekendtgørelsen.

For nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er der væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risikoen for, at ikke alle fremtidige betalinger modtages. Hvis det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger modtages, er der også væsentlige skøn forbundet med at fastlægge størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividendebetalinger fra nødlidende engagementer.

For hensættelser til tab på garantier er det også forbundet med usikkerhed, når det skal fastslås i hvilket omfang, garantien vil blive effektiv ved et økonomisk sammenbrud hos garantirekvirenten.

Gruppevis nedskrivninger

For udlån og tilgodehavender, der ikke er individuelt nedskrevne, foretages en gruppevis vurdering af, om der for gruppen er indtruffet objektiv indikation for værdiforringelse.

Den gruppevis vurdering foretages på grupper af udlån og tilgodehavender, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. Der opereres med 12 grupper fordelt på én gruppe af offentlige myndigheder, én gruppe af privatkunder og 10 grupper af erhvervs-kunder, idet erhvervs-kunderne er opdelt efter branche.

Den gruppevis vurdering foretages ved en segmenteringsmodel, som er udviklet af foreningen Lokale Pengeinstitutter, der forestår den løbende vedligeholdelse og udvikling af modellen. Segmenteringsmodellen fastlægger sammenhængen i de enkelte grupper mellem konstaterede tab og et antal signifikante forklarende makroøkonomiske variable via en lineær regressionsanalyse. Blandt de forklarende makroøkonomiske variable indgår arbejdsløshed, boligpriser, rente, antal konkurser og tvangsauktioner m.fl.

Den makroøkonomiske segmenteringsmodel er i udgangspunktet beregnet på baggrund af tabsdata for pengeinstitutsektoren. Banken har derfor vurderet, hvorvidt modelestimaterne afspejler kreditrisikoen for Bankens egen udlånsportefølje.

Banken har vurderet, at modellen passer på egne forhold. Banken har imidlertid individualiseret modellens estimater for at tage højde for det ændrede konjunkturløb.

Modellens estimater danner baggrund for beregningen af de gruppevis nedskrivninger. For hver gruppe af udlån og tilgodehavender fremkommer et estimat, som udtrykker den procentuelle værdiforringelse, som knytter sig til en given gruppe af udlån og tilgodehavender på balancedagen. Ved at sammenligne det enkelte udlåns aktuelle tabsrisiko med udlånets oprindelige tabsrisiko og udlånets tabsrisiko primo den aktuelle regnskabsperiode, fremkommer det enkelte udlåns bidrag til den gruppevis nedskrivning. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede fremtidige betalinger.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender samt gruppevis nedskrivninger fremgår af note 9 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. Usikkerhed om kreditrisici er beskrevet i note 32 Kreditrisiko.

Domicil- og investeringsejendomme

Til måling af dagsværdien af ejendomme anvendes afkastmetoden. De fremtidige pengestrømme er baseret på Bankens bedste estimering af de fremtidige driftsindtægter og -omkostninger samt afkastkrav for hver enkelt ejendom under hensyntagen til blandt andet beliggenhed. Domicil- og investeringsejendomme fremgår af note 21 Grunde og bygninger.

Unoterede aktier

For unoterede aktier er der væsentlige skøn forbundet med måling af dagsværdien. Hovedparten af unoterede aktier er sektoraktier, der er baseret på indre værdi eller senest handlede kurs.

For unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor der sker omfordeling af aktierne, anses omfordelingen at udgøre det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes som omfordelingskursen. Ved værdiansættelsen af øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part.

Unoterede aktier fremgår af note 18 Aktier mv.

Udskudte skatteaktiver

Udskudte skatteaktiver, vedrørende uudnyttede skattemæssige underskud, indregnes i den udstrækning, der foreligger overbevisende dokumentation for, at der inden for en kortere periode realiseres skattemæssige overskud, hvori underskuddene kan modregnes. Der er i juni 2012 vedtaget lovmæssige begrænsninger af adgangen til at modregne fremførbart underskud i positiv skattepligtig indkomst, som medfører, at det tager længere tid at udnytte et skattemæssigt underskud.

Da intet udskudt skatteaktiv er indregnet i balancen ultimo 2016 vil der i de kommende år, såfremt Koncernen realiserer positive resultater, kunne indregnes en skattemæssig indtægt ved udnyttelse af ikke aktiverede skattemæssige underskud, ligesom det skattemæssige underskud helt eller delvist vil kunne aktiveres, hvis Bankens indtjening tilsiger det.

49 Anvendt regnskabspraksis

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Totalbanken A/S (Banken) samt dattervirksomheden Dansk Erhvervs-finansiering A/S, der er et 100 % ejet og –kontrolleret datterselskab.

Før den 1. juli 2013 fandtes intet koncernforhold, hvorfor koncernregnskabet ikke indeholder sammenligningstal før denne dato.

Generelt

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med IFRS som godkendt af EU samt IFRS-bekendtgørelsen for finansielle virksomheder. Årsregnskabet for moderselskabet aflægges i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om finansiell virksomhed og den gældende bekendtgørelse om pengeinstitutters regnskabsaflæggelse.

Ved aflæggelsen af koncernregnskabet for 2016 er anvendt de af EU godkendte standarder som i henhold til godkendelsen træder i kraft i 2016.

Standarder, der er implementeret i 2016 har ikke haft nogen effekt på indregning og måling. Ændrede standarder ultimo 2016, som først træder i kraft 1. januar 2017 eller senere, er ikke implementeret. De ændrede standarder forventes ikke at få væsentlig betydning for Koncernens regnskabsaflæggelse, dog er påvirkningen af IFRS 9 Finansielle instrumenter usikker.

Regnskabsstandarden IFRS 9, der erstatter standarden IAS 39, ændrer i væsentlig grad ved de gældende regler for klassifikation og måling af finansielle aktiver, regnskabsmæssige nedskrivninger og i nogen grad ved reglerne om regnskabsmæssig sikring.

IFRS 9 standarden er obligatorisk for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere med mulighed for at førtidsimplementere standarden. Banken planlægger at anvende IFRS 9 standarden fra 1. januar 2018.

IFRS 9 reglerne om finansielle instrumenter fastsætter følgende:

IFRS 9 klassifikation og måling:

Efter IFRS 9 foretages klassifikation og måling af finansielle aktiver på baggrund af forretningsmodellen for de finansielle aktiver og de kontraktmæssige betalingsstrømme, som knytter sig til de finansielle aktiver.

Anvendelsen af IFRS 9 målingskategorierne for finansielle aktiver på baggrund af forretningsmodellen og på baggrund af karakteristika ved de kontraktmæssige betalingsstrømme forventes kun at føre til mindre ændringer i målingsprincipper i forhold til målingsprincipperne anvendt i Bankens aktuelle regnskabsrapportering. IFRS9 giver mulighed for at måle aktier udenfor handelsbeholdning til dagsværdi over anden totalindkomst, dette er relevant for sektoraktier. Banken forventer ikke at tage denne mulighed i anvendelse.

Præsentationsmæssigt vil anvendelsen af en blandet forretningsmodel for obligationer, der indgår i den daglige likviditetsstyring, dog indebære, at kursreguleringen til dagsværdi fremadrettet vil indgå i anden totalindkomst fremfor i resultatopgørelsen efter nuværende regnskabspraksis. Den præsentationsmæssige effekt vil afhænge af obligationsporteføljens størrelse og den tilknyttede kursregulering af porteføljen.

IFRS 9 – nedskrivninger:

Med IFRS 9 erstattes den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab ('incurred loss'-model), af en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab ('expected loss'-model). Den nye forventningsbaserede nedskrivningsmodel indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, men baseret på en øget tabssandsynlighed.

Der pågår et udviklingsarbejde forankret på Bankens datacentral BEC med deltagelse af de tilknyttede medlemsinstitutter samt LOPI med henblik på at udvikle en IFRS 9 forenelig nedskrivningsmodel.

Modellen, som er under udvikling, påtænkes i særlig grad anvendt for kunder/faciliteter i stadie 1, og en delmængde af kunder/faciliteter i stadie 2. For svage stadie 2 kunder/faciliteter og stadie 3 kunder/faciliteter forventes nedskrivnings-beregningen at blive foretaget ved en manuel, individuel vurdering af de finansielle aktiver fremfor ved en modelmæssig beregning.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage et rimeligt skøn over den regnskabsmæssige virkning af førstegangsanvendelsen af IFRS 9, for så vidt angår nedskrivningsreglerne. Det er dog i almindelighed forventningen, at de nye nedskrivningsregler for pengeinstitutterne samlet set vil føre til øgede nedskrivninger og dermed en større korrektivkonto, da alle udlån og garantier efter de nye regler vil få tilknyttet en nedskrivning svarende til det forventede kredittab i 12 måneder eller det forventede kredittab i aktivets restløbetid ved en betydelig stigning i kreditrisikoen, som ikke medfører, at faciliteten er udsat for OIV.

Gruppevis nedskrivninger efter de gældende regler bortfalder, og det vil i nogen udstrækning mindske virkningen af IFRS9.

En negativ regnskabsmæssig påvirkning af de nye forventningsbaserede IFRS 9 nedskrivningsregler vil i udgangspunktet have tilsvarende effekt på kapitalgrundlaget. For at imødegå en utilsigtet effekt på kapitalgrundlaget og dermed pengeinstitutternes muligheder for at understøtte kreditgivningen, har Europa-Kommissionen som et element i den reformpakke, som Kommissionen præsenterede den 23. oktober 2016 (kapitalkravspakken), foreslået en 5-årig overgangsordning således, at en negativ effekt af de nye IFRS 9 nedskrivningsregler først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år.

Samlet set vurderer Banken virkningen af IFRS 9 på den kapitalmæssige overdækning til at være uvæsentlig ved reglerens ikrafttrædelse i 2018, mens virkningen på den kapitalmæssige overdækning fremadrettet vil være afdæmpet negativ i takt med, at virkningen af overgangsordningen udfases.

IFRS 9 - Regnskabsmæssig sikring:

De nye regler om regnskabsmæssig sikring udbreder anvendelsen af sikringsreglerne for herved i højere grad at bringe virksomhedernes regnskabsrapportering i overensstemmelse med virksomhedernes faktiske risikostyring.

De ændrede regler om regnskabsmæssig sikring påvirker ikke Bankens regnskabsaflæggelse, da de eksisterende sikringsforhold alle kvalificerer som sikringsforhold efter de nye regler og fortsat vil være effektive.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Generelt om indregning og måling

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Eneste undtagelse herfra er materielle anlægsaktiver, der ved første indregning måles til kostpris.

Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Indtægter og udgifter er fuldt periodiseret. Værdireguleringer af finansielle aktiver, finansielle forpligtelser og afledte finansielle instrumenter indregnes i resultatopgørelsen.

Værdipapirer og andre finansielle instrumenter indregnes på afregningsdatoen.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Gevinster og tab, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Tilgodehavender, gæld og andre poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes efter lukkekursen på balancedagen. Forskelle mellem balancedagens lukkekurs og transaktionsdagens kurs indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Modregning

Koncernen modregner tilgodehavender og forpligtelser, når Koncernen har juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettomodregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi. Ved sikringsforhold, der opfylder betingelserne for at blive betragtet som regnskabsmæssig sikring til dagsværdi, måles sikringsinstrumentet til dagsværdi og den sikrede del af det sikrede til amortiseret kostpris reguleret for ændring i afdækket risiko på balancedagen.

Alle værdireguleringer på afledte finansielle instrumenter samt regnskabsmæssigt sikrede poster medtages i resultatopgørelsen under posten 'Kursreguleringer'.

Koncernregnskab

Koncernregnskabet er udarbejdet som et sammendrag af moderselskabets og datterselskabets regnskaber, opgjort efter Koncernens regnskabspraksis, elimineret for koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter.

Valuta

Koncernregnskabet præsenteres i danske kroner, som er Bankens og dets datterselskabs funktionelle valuta.

Virksomhedssammenslutninger og køb af porteføljer af aktiver

Nyerhvervede eller nystiftede selskaber indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet. Solgte eller afviklede selskaber indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet henholdsvis afviklings-tidspunktet.

Ved erhvervelse af selskaber vurderes det, om det overtagne udgør en virksomhed eller en gruppe af aktiver. En virksomhed er bl.a. kendetegnet ved, at der i væsentligt omfang overtages eksisterende processer.

Ved erhvervelse af selskaber, der udgør en virksomhed, anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle aktiver og nedskrives, hvis der opstår værdiforringelse. Negative forskelsbeløb (negativ goodwill) indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen.

Ved erhvervelse af selskaber, der ikke udgør en virksomhed, allokeres købesummen forholdsmæssigt på de overtagne aktiver og forpligtelser, baseret på disses relative dagsværdier.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afvikling af dattervirksomheder opgøres som forskellen mellem salgssummen eller afviklingssummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiverne på afhændelses- henholdsvis afviklings-tidspunktet, inklusiv ikke afskrevet goodwill samt forventede omkostninger til salg eller afvikling.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen præsenteres efter den indirekte metode med udgangspunkt i periodens nettoresultat. Pengestrømme fra drift opgøres som årets nettoresultat, reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital. Pengestrømme fra investeringer omfatter køb og salg af materielle og immaterielle aktiver samt værdipapirer. Pengestrømme fra finansiering omfatter betalt udbytte og rentekuponer på hybrid kernekapital samt bevægelser på egenkapital og hybrid kernekapital, der klassificeres som egenkapital, samt efterstillede kapitalindskud. Likvider omfatter kassebeholdning samt anfordringstilgodehavender hos centralbanker.

Der oplyses ikke om pengestrømme fra rapporterbare segmenter, idet disse oplysninger ikke vurderes at have væsentlig betydning for forståelsen af Koncernens finansielle stilling og likviditet.

Segmentrapportering

Koncernen opdeles i segmenterne traditionel pengeinstitutdrift og leasing. Banken er én enhed med ensartede services og kundetyper, og den interne rapportering specificeres kun i et antal afdelinger inden for et begrænset geografisk område. Pengeinstitutvirksomhed udgør således ét rapporterbart segment, og leasing udgør ét rapporterbart segment. Segmentregnskabet fremgår af note 46 i årsrapporten.

Leasing

Leasingkontrakter klassificeres som finansielle leasingkontrakter, når alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages til leasingtager. Alle andre leasingkontrakter klassificeres som operationelle leasingkontrakter.

Leasingindtægter fra operationelle leasingaktiver indregnes lineært over leasingperioden og føres under posten 'Andre driftsindtægter'. Operationelle leasingaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger, eller til en eventuel lavere genindvindingsværdi, og indgår som 'Øvrige materielle aktiver'. Afskrivninger foretages lineært under hensyntagen til den forventede restværdi over aktivernes forventede brugstid.

Indtægter og balanceposter, herunder værdiforringelser, af finansielle leasingtilgodehavender behandles som 'Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris'.

Advance ved salg af leasingaktiver føres under posten 'Andre driftsindtægter'. Tab ved salg af leasingaktiver føres under posten 'Andre driftsudgifter'.

Skat

Banken er sambeskattet med danske datterselskaber. Den aktuelle selskabsskat for de sambeskattede selskaber fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster.

RESULTATOPGØRELSEN

Netto rente- og gebyrindtægter

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører.

Renteindtægter måles efter den effektive rentes metode, hvilket indebærer, at renteindtægter omfatter den periodiserede del af stiftelsesprovisioner mv., der er anset for at være en del af lånets effektive rente.

Renteindtægter fra udlån, hvorpå der er foretaget nedskrivninger, føres for den nedskrevne del af udlånet under posten 'Nedskrivninger på udlån mv.'.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden.

Ved formidling af realkreditlån gennem Totalkredit og DLR Kredit modtager Banken provisioner efter modregningsmodellen, hvilket medfører, at der løbende modtages provision for de formidlede lån. Provisionen indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de optjenes. Modregningsmodellen indebærer, at der kan ske modregning i fremtidige provisioner, i det omfang, der forventes tab på formidlede realkreditlån.

Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Andre driftsindtægter og Andre driftsudgifter

Andre driftsindtægter omfatter årets indtægtsførte leasingydelse af operationelle leasingaftaler. Derudover omfatter Andre driftsindtægter og Andre driftsudgifter øvrige indtægter og udgifter af sekundær karakter i forhold til Koncernens hovedaktiviteter, der ikke henhører under andre af resultatopgørelsens poster.

Udgifter til personale og administration

Under udgifter til personale og administration føres lønninger og vederlag mv. til personale og ledelse samt administrationsudgifter, herunder husleje af lejede lokaler.

Skatter

Skat af årets resultat er indregnet i resultatopgørelsen. Skatten omfatter aktuel skat af årets forventede skattepligtige resultat, årets regulering af udskudt skat samt regulering af tidligere års beregnet skat.

Aktuel og udskudt skat af anden totalindkomst indregnes i totalindkomstopgørelsen. Aktuel og udskudt skat af egenkapitalbevægelser indregnes direkte i egenkapitalen.

Der beregnes udskudt skat af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier med den på balancedagen gældende skattesats for de regnskabsperioder, hvor de midlertidige forskelle forventes udlignet. En udskudt skatteforpligtelse indgår i posten regnskabsposten 'Hensat til udskudt skat', mens et udskudt skatteaktiv indgår i posten 'Udskudte skatteaktiver' i den udstrækning, der foreligger overbevisende dokumentation for, at der inden for en kortere periode realiseres skattemæssige overskud, hvori underskuddene kan modregnes.

BALANCEN

Balancen er opstillet i likviditetsorden.

Finansielle instrumenter generelt

Finansielle aktiver klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- Handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- Udlån og tilgodehavender, som værdiansættes til amortiseret kostpris
- Finansielle aktiver designet til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen (fair value option)

Finansielle forpligtelser klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- Handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- Øvrige finansielle forpligtelser, som værdiansættes til amortiseret kostpris

Henført til dagsværdi over resultatopgørelsen omfatter beholdningen af noterede værdipapirer og beholdningen af sektoraktier, som styres og evalueres på et dagsværdigrundlag.

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker måles til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender

Udlån og andre tilgodehavender måles til amortiseret kostpris. Stiftelsesprovisioner mv., der sidestilles med løbende rentebetaling, og dermed betragtes som en integreret del af den effektive rente for lånet, indtægtsføres over løbetiden for det enkelte lån.

Såfremt der på udlån og andre tilgodehavender konstateres en indruffet objektiv indikation for værdiforringelse, foretages der nedskrivninger til dækning af Koncernens skønnede tab. Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender foretages på baggrund af en kombination af individuelle og gruppevise vurderinger.

Nedskrivninger beregnes som forskellen mellem udlånets regnskabsmæssige værdi og nutidsværdien af de forventede betalinger. Til beregning af nutidsværdien anvendes for variabelt forrentet udlån den aktuelle effektive rentesats på udlånet og for fast forrentet udlån den oprindeligt fastsatte effektive rentesats.

Ændringer i foretagne nedskrivninger reguleres i resultatopgørelsen under posten 'Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.'

Aconto afskrivninger foretages, når det konstateres, at et tab er uundgåeligt. Endelig afskrivning sker i forbindelse med sagens afslutning (konkurs, gældssanering mv.).

Værdipapirer

Værdipapirer måles til dagsværdi. Dagsværdihierarkiet kategoriserer input til de værdiansættelsesmetoder, der benyttes til at måle dagsværdien, i tre niveauer; noterede priser, observerbare data og ikke observerbare data.

Værdipapirer, der handles i et aktivt marked, måles til dagsværdi fastsat som den pris, som værdipapiret vil kunne overdrages til på balancedagen. Denne vurderes bedst at blive udtrykt ved lukkekursen på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdi. Værdipapirer, der handles i et aktivt marked, indgår i dagsværdihierarkiet som niveau 1-input (noterede priser).

Hovedparten af noterede værdipapirer er aktier i sektorejede selskaber og er optaget til dagsværdi, opgjort med udgangspunkt i, hvad transaktionsprisen ville være i handel mellem uafhængige parter.

For noterede aktier i sektorejede selskaber, hvor der sker omfordeling af aktierne, anses omfordelingen at udgøre det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes som omfordelingskursen, og aktierne indgår i dagsværdihierarkiet som niveau 2-input (observerbare data).

For øvrige noterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare data ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Aktierne indgår i dagsværdihierarkiet som niveau 3-input (ikke observerbare data).

Beholdning af egne aktier måles til 0. Køb og salg indregnes direkte på egenkapitalen.

Alle løbende værdireguleringer på børsnoterede og noterede værdipapirer resultatføres over driften under posten 'Kursreguleringer'.

Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder

Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder i moderselskabet omfatter andel af tilknyttede virksomheders resultat efter skat, med udgangspunkt i de værdier som er opgjort på købstidspunktet, jf. afsnittet 'Virksomhedssammenslutninger og køb af porteføljer af aktiver'.

Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder indregnes til forholdsmæssig andel af indre værdi på balancedagen med fradrag for endnu ikke allokerede negative forskelsbeløb (negativ goodwill) på købstidspunktet.

Puljeordninger

Aktiver, der indgår i puljeordninger, og kunders indlån i puljeordninger præsenteres i separate balanceposter. Afkast af puljeaktiver og -indskud præsenteres samlet under posten 'Kursreguleringer'.

Grunde og bygninger

Grunde og bygninger omfatter 'Domicilejendomme', som huser Bankens afdelinger, samt 'Investeringsjendomme', der omfatter øvrige ejendomme.

Investeringsjendomme og domicilejendomme måles til dagsværdi, sidstnævnte ved brug af en omvurderingsmodel. Dagsværdien fastsættes efter afkastmetoden. Værdiregulering, herunder gevinst eller tab ved salg, af investerings-ejendomme indregnes i resultatopgørelsen som kursregulering.

Domicilejendomme måles i balancen til omvurderet værdi, som er dagsværdien på omvurderingstidspunktet med fradrag af efterfølgende akkumulerede afskrivninger og eventuelle tab ved værdiforringelse. Den omvurderede værdi udgør afskrivningsgrundlaget. Afskrivninger beregnes af afskrivningsgrundlaget ud fra en forventet brugstid på 50 år, fratrukket en scrapværdi på 75 %. Grunde afskrives ikke.

For domicilejendomme indregnes afskrivninger og tab ved værdiforringelse i resultatopgørelsen. Stigninger i den omvurderede værdi indregnes i anden totalindkomst og bindes i egenkapitalen under posten 'Opskrivningshenlæggelser', med mindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver, omfattende driftsmidler, måles i balancen til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Afskrivninger beregnes lineært ud fra aktivernes forventede brugstid på 3-6 år af afskrivningsgrundlaget opgjort som kostprisen fratrukket en eventuel scrapværdi. Af- og nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Andre aktiver

Posten omfatter blandt andet positive markedsværdier af afledte finansielle instrumenter, som måles til dagsværdi, samt tilgodehavende renter, der måles til nominal værdi. Andre aktiver måles til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, opført som aktiver, omfatter forudbetalte udgifter.

Periodeafgrænsningsposter, opført som passiver, omfatter indtægter, der er indgået før balancetidspunktet, men som vedrører senere regnskabsperioder.

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker måles til amortiseret kostpris. Stiftelsesprovisjoner mv., der sidestilles med løbende rentebetaling, og dermed betragtes som en integreret del af den effektive rente for gældsposten, udgiftsføres over løbetiden for den enkelte gældspost.

Indlån og anden gæld

Indlån måles til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Posten omfatter blandt andet negative markedsværdier af afledte finansielle instrumenter samt andre skyldige poster, herunder renter. Afledte finansielle instrumenter samt andre finansielle forpligtelser, der besiddes med handel for øje, måles til dagsværdi. Øvrige passiver måles til amortiseret kostpris.

Hensatte forpligtelser

Under hensatte forpligtelser føres forpligtelser, der forfalder efter balancetidspunktet, og som er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling.

Uafdækkede pensionsforpligtelser afsættes i balancen under posten 'Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser' med den kapitaliserede værdi af de forventede fremtidige pensionsudbetalinger. Aktuarmæssige gevinster eller tab indregnes i anden totalindkomst.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud måles til amortiseret kostpris. Stiftelsesprovisjoner mv., der sidestilles med løbende rentebetaling, og dermed betragtes som en integreret del af den effektive rente for kapitalindskuddet, udgiftsføres over løbetiden for det enkelte kapitalindskud.

Hybrid kernekapital

Hybride kapitaludstedelser, der opfylder betingelserne for hybrid kernekapital i CRR-forordningen, herunder at løbetiden er uendelig, at udsteder uden begrundelse kan vælge at undlade at betale rentekupon samt at hovedstolen nedskrives, når kernekapitalprocenten når under minimum 5,125 %, klassificeres som egenkapital og præsenteres som en særskilt post i egenkapitalen. Betaite kuponrenter heraf føres over egenkapitalen.

Udbytte

Foreslået udbytte af aktiekapitalen indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på den ordinære generalforsamling. Udbytte, som forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Eventualaktiver og -forpligtelser

I note 29 er kort beskrevet Koncernens eventualaktiv bestående af akkumulerede ikke aktiverede skattemæssige underskud, hvis beløbsmæssige og tidsmæssige udnyttelse er behæftet med usikkerhed.

Såfremt det vurderes sandsynligt, at en udestående garanti eller andre eventualforpligtelser vil påføre Koncernen tab, er forpligtelsen hertil hensat under posten 'Hensættelser til tab på garantier' og udgiftsført i resultatopgørelsen under 'Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.'.

50 5 års oversigt

Hovedtal	2016	2015	2014	2013	Banken 2012
Netto rente- og gebyrindtægter	124.197	126.662	119.755	110.094	107.005
Kursreguleringer	6.491	7.355	5.764	6.120	9.552
Udgifter til personale og administration	74.248	68.547	65.796	66.353	70.992
Andre driftsudgifter	161	4.628	4.339	5.071	3.627
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	26.836	37.290	36.062	34.021	99.860
Resultat før skat	31.946	24.165	19.332	10.923	-57.670
Årets resultat	30.217	24.098	18.986	10.781	-57.920
Udlån	1.481.414	1.416.868	1.430.678	1.518.739	1.523.790
Indlån	2.193.414	2.127.788	1.939.407	1.821.304	1.775.861
Egenkapital	328.349	308.309	294.730	233.302	228.580
Aktiver i alt	2.634.905	2.552.051	2.458.734	2.396.303	2.375.293
Ikke-balanceførte poster					
Garantier	697.224	548.244	469.122	383.923	489.362
Nøgletal					
Kapitalprocent	18,0	18,0	17,6	17,3	17,6
Kernekapitalprocent	16,2	16,1	15,7	12,5	12,1
Årets egenkapitalforrentning før skat	10,0	8,0	7,3	4,7	-26,0
Årets egenkapitalforrentning efter skat	9,5	8,0	7,2	4,7	-26,1
Indtjening pr. omkostningskrone	1,31	1,22	1,18	1,10	0,67
Renterisiko	1,2	0,6	-1,0	-0,6	-1,4
Valutaposition	1,9	1,7	6,4	3,3	1,8
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	76,3	75,9	82,9	94,2	101,7
Udlån i forhold til egenkapital	4,5	4,6	4,9	6,5	6,7
Årets udlånsvækst	4,6	-1,0	-5,8	-0,3	-16,1
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	241,7	242,4	171,0	169,8	159,6
Summen af store eksponeringer	37,8	45,1	70,2	71,4	72,0
Andel af tilgodehavender med nedsat rente	6,5	6,6	6,8	9,4	14,3
Akkumuleret nedskrivningsprocent	8,2	9,2	8,5	9,4	12,3
Årets nedskrivningsprocent	1,1	1,7	1,7	1,6	4,3
Afkastningsgrad	1,2	1,0	0,8	0,5	-2,2
Årets resultat pr. aktie (stykstørrelse 100 kr.)	36,1	25,1	21,0	11,4	-138,0
Indre værdi pr. aktie (stykstørrelse 100 kr.)	586	551	357	336	331
Udbytte pr. aktie	0	0	0	0	0
Børskurs / årets resultat pr. aktie (stykstørrelse 100 kr.)	5,8	9,3	7,8	17,9	-1,0
Børskurs / indre værdi pr. aktie (stykstørrelse 100 kr.)	0,4	0,4	0,5	0,6	0,4

Beregning af nøgletal pr. aktie sker på grundlag af den del af resultat og egenkapital, der kan henføres til moderselskabet Totalbanken A/S' aktionærer.

50 5 års oversigt - fortsat

Hovedtal	2016	2015	2014	2013	Koncernen
Netto rente- og gebyrindtægter	128.196	129.818	122.302	111.103	
Kursreguleringer	6.491	7.355	5.764	6.120	
Udgifter til personale og administration	78.999	73.006	69.642	67.883	
Andre driftsudgifter	161	4.628	4.339	5.079	
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	26.636	37.259	36.081	33.600	
Resultat før skat	30.219	24.165	19.186	10.923	
Årets resultat	30.217	24.098	18.986	10.781	
Udlån	1.486.054	1.419.238	1.428.295	1.518.019	
Indlån	2.193.414	2.127.788	1.939.407	1.821.304	
Egenkapital	328.349	308.309	294.730	233.302	
Aktiver i alt	2.644.568	2.560.291	2.461.307	2.397.892	
Ikke-balanceførte poster					
Garantier	697.224	548.244	469.122	383.923	
Nøgletal					
Kapitalprocent	18,4	18,2	17,7	17,5	
Kernekapitalprocent	16,6	16,3	15,8	12,7	
Årets egenkapitalforrentning før skat	9,5	8,0	7,3	4,7	
Årets egenkapitalforrentning efter skat	9,5	8,0	7,2	4,7	
Indtjening pr. omkostningskrone	1,28	1,21	1,17	1,10	
Renterisiko	1,3	0,7	-1,0	-0,6	
Valutaposition	1,9	1,7	3,3	3,3	
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	
Udlån i forhold til egenkapital	4,5	4,6	4,8	6,5	
Årets udlånsvækst	4,7	-0,6	-5,9	-0,4	
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	240,6	241,4	170,6	169,7	
Summen af store eksponeringer	37,8	45,1	70,2	71,4	
Akkumuleret nedskrivningsprocent	8,2	9,2	8,6	9,5	
Årets nedskrivningsprocent	1,1	1,7	1,7	1,6	
Afkastningsgrad	1,2	1,0	0,8	0,5	

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 for Totalbanken A/S.

Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes herudover i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber. Ledelsesberetningen udarbejdes ligeledes efter danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og af koncernens og selskabets finansielle stilling samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og selskabet står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Aarup, den 1. marts 2017

Ivan Sløk
Bankdirektør

Poul Juhl Fischer
Bestyrelsesformand

Merete Vangsøe Simonsen
Næstformand

Peter Schak Larsen
Bestyrelsesmedlem
Revisionsudvalgsformand

Finn Viberg Brunse
Bestyrelsesmedlem

Claus Moltrup
Bestyrelsesmedlem

Claus Lyngbakke-Hellesøe
Medarbejdervalgt

Gitte N. Stentebjerg
Medarbejdervalgt

Den uafhængige revisors påtegninger

Til kapitalejerne i Totalbanken A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet giver et retvisende billede af Koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af Koncernens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i lov om finansiel virksomhed.

Det er endvidere vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Bankens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt resultatet af Bankens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Hvad har vi revideret

Totalbanken A/S' koncernregnskab og årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 omfatter resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse for koncernen og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, 5 års hovedtal og nøgletal ('regnskabet').

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen

Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen

Nedskrivninger på udlån

Udlån måles til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger. Nedskrivninger på udlån er ledelsens bedste skøn over de tab, som forventes at være på udlån pr. balancedagen på baggrund af indtrufne begivenheder.

Nedskrivninger af Bankens udlån foretages såvel individuelt som gruppevist. Der foretages nedskrivninger, hvis der konstateres objektiv indikation for værdiforringelse (OIV) ud fra indtrufne begivenheder, og det har en indvirkning på størrelsen af de forventede betalinger. Den gruppevise vurdering foretages ved en segmenteringsmodel, som er udviklet af brancheforeningen Lokale Pengeinstitutter og som korrigeres af ledelsen for at tage højde for ændrede konjunkturforløb, herunder tidlige hændelser.

Vi gennemgik og vurderede de af Banken tilrettelagte forretningsgange, herunder kreditafdelingens involvering, der er etableret for at sikre, at udlån med OIV identificeres rettidigt, og nedskrivninger beregnes i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne.

Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte principper ved måling af sikkerhedsværdier på bl.a. ejendomme og landbrugsjord, der indgår i nedskrivningsberegninger på udlån med OIV.

Den uafhængige revisors påtegninger

En væsentlig del af Bankens nedskrivninger er relateret til landbrug. De fortsatte betydelige økonomiske udfordringer inden for landbruget medfører, at der er en forøget usikkerhed ved opgørelsen af nedskrivningsbehovet for landbrugsudlån.

Nedskrivninger på udlån er et centralt fokusområde, fordi ledelsen udøver væsentlige skøn over, om der skal foretages nedskrivninger på udlån og størrelsen af nedskrivningerne på udlån.

Vores revision fokuserede på følgende områder af nedskrivninger:

- Bankens forretningsgange for at sikre fuldstændigheden af registreringen af udlån med indikation for værdiforringelse (OIV), der indgår i beregningen af nedskrivninger.
- Væsentligste forudsætninger og skøn anvendt af ledelsen i nedskrivningsberegningerne, herunder principper for vurdering af sikkerhedsværdier på bl.a. ejendomme og landbrugsjord, som indgår i nedskrivningsberegningerne.
- Bankens opgørelse af gruppevise nedskrivninger, herunder ledelsesmæssige justeringer til gruppevise nedskrivninger som følge af tidsmæssige eller modelmæssige begrænsninger.

Der henvises til regnskabet note 32 Kreditrisiko og note 48 Regnskabsmæssige skøn hvor forhold, der kan påvirke nedskrivninger på udlån er beskrevet.

Vi foretog detailtest af en stikprøve af udlån med OIV, hvorpå Banken havde opgjort individuelle nedskrivninger, hvor vi testede beregningen og anvendte data til underliggende dokumentation.

Vi foretog endvidere en detailtest af en stikprøve af udlån, der ikke var klassificeret som OIV, og foretog vores egen vurdering af, om kreditklassifikationen som 'svagt markerede' eller 'udlån forbundet med normal kreditrisiko' var forsvarlig. Stikprøverne omfattede primært større udlån og udlån inden for segmenter med generelt forøgede risici, herunder ejendomme og landbrug.

Vi gennemgik Bankens opgørelse af gruppevise nedskrivninger, herunder ledelsens vurdering af effekten af ændrede konjunkturførhold og tidlige hændelser. Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn ud fra vores kendskab til porteføljen, branchekendskab og de aktuelle konjunkturer.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i lov om finansiel virksomhed og for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Den uafhængige revisors påtegninger

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Koncernen og Bankens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Koncernen eller Banken, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Den uafhængige revisors påtegninger

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Herning, 1. marts 2017

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Cvr.nr. 3377 1231

H.C. Krogh
statsautoriseret revisor

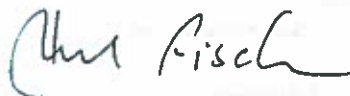
Generalforsamling

Bestyrelsen for Totalbanken A/S indkalder til ordinær generalforsamling i Bankens hovedkontor, Bredgade 95, 5560 Aarup, onsdag den 5. april 2017 kl. 19.00 med følgende dagsorden:

1. Bestyrelsens beretning om Bankens virksomhed i det forløbne år.
2. Fremlæggelse af årsrapport og koncernregnskab med revisionspåtegning til godkendelse samt årsberetning.
3. Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til den godkendte årsrapport.
4. Beslutning om meddelelse af decharge for bestyrelse og direktion.
5. Valg af medlemmer til repræsentantskabet, for så vidt sådanne er på valg efter § 14.
Bestyrelsen indstiller til generalforsamlingen, at repræsentantskabet uændret består af 20 medlemmer.
Følgende er på valg:
Kommunikationskonsulent Charlotte Benn, Odense
Direktør Christian Fischer, Frederiksberg
Direktør Søren Fohlmann, Odense
Direktør Louise Helmer, Fredericia
Revisor Peter Schak Larsen, Odense *)
Direktør Søren Ladefoged Poulsen, Glamsbjerg
Direktør Morten Rasmussen, Aarup
*) Revisor Peter Schak Larsen, Odense, udtræder af repræsentantskabet som følge af vedtægternes aldersbestemmelser. Bestyrelsen indstiller nyvalg af Direktør Allan Hansen, Odense.
Direktør Hans Petersen, Aarup, ønsker at udtræde af repræsentantskabet. Bestyrelsen indstiller nyvalg af Konsulent Robert Beck, Flensborg, der indtræder i valgperioden med udløb i 2019.
6. Valg af revisor.
Bestyrelsen indstiller genvalg af Statsautoriseret Revisionspartnerselskab PwC i overensstemmelse med revisionsudvalgets indstilling. Revisionsudvalget er ikke blevet påvirket af tredjeparter og har ikke været underlagt nogen aftale med tredjepart, som begrænser generalforsamlingens valg af visse revisorer eller revisionsfirmaer.
7. Eventuelle forslag fra bestyrelse, repræsentantskab eller aktionærer.
Bestyrelsen indstiller en ny lønpolitik med samme grundholdning, som den bestående. Formålet med lønpolitikken er uændret at fastsætte retningslinjer for tildeling af løn, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring. Lønpolitikken er senest besluttet på generalforsamlingen i 2011 og bestyrelsen har fundet behov for en tilpasning af lønpolitikken, der samtidig udvides til at omfatte samtlige ansatte.
Der er ikke kommet andre forslag til behandling på generalforsamlingen.
8. Eventuelt

Adgangskort kan bestilles på telefon 63 457 000 til og med den 3. april 2017.

Aarup, den 1. marts 2017

Poul Juhl Fischer
Bestyrelsesformand

Aktiekapitalen i Totalbanken A/S er på 56 mio.kr. og består af 2.800.000 stk. aktier á 20 kr. Hvert aktiebeløb på 20 kr. giver en stemme. Aktiekapitalen repræsenterer dermed i alt 2.800.000 stemmer. Fuldmagt eller brevstemme kan eventuelt bestilles på telefon 63 457 000 eller på www.totalbanken.dk.

Filialer

HOVEDSÆDE

Aarup
Bredgade 95
5560 Aarup
Tlf. 63 457 000

www.totalbanken.dk
cvr.nr. 10349818
LEI 549300CFAB5CF9Y03270

FILIALER

Odense
Lille Gråbrødrestræde 1
5000 Odense C
Tlf. 63 457 002

Tarup
Rugårdsvej 244
5210 Odense NV
Tlf. 63 457 008

Tommerup
Tallerupvej 24
5690 Tommerup
Tlf. 63 457 006

Vissenbjerg
Vestergade 2 A
5492 Vissenbjerg
Tlf. 63 457 003

Aarup
Bredgade 95
5560 Aarup
Tlf. 63 457 001

PENGEAUTOMATER

Gelsted
Gelsted Byvej 5, 5591 Gelsted

Harndrup
Rugårdsvej 63, 5463 Harndrup

Odense C
Lille Gråbrødrestræde 1, 5000 Odense C

Odense NV
Rugårdsvej 244, Tarup, 5210 Odense NV

Tommerup
Tallerupvej 24, 5690 Tommerup

Vissenbjerg
Vestergade 2 A, 5492 Vissenbjerg

Aarup
Bredgade 95, 5560 Aarup

LEASING

Dansk ErhvervsFinansiering A/S
Bredgade 95
5560 Aarup
Tlf. 63 456 360

www.danskerhvervsfinansiering.dk
cvr.nr. 29638411